

UNIUNEA AGRARĂ - C. Argetoianu - I -

LIGA AGRARĂ - C.Garoflid

1919 - 1937

1.) "Cazul Argetoianu" -excluderea din PNL-1 - dec.' 30

(rev."Parlamentul românesc", 5 dec.'30, p.9-10)

[LD : câteva semnale premergătoare .Apoi "**profilul**" moral politic făcut de revistă, la care subscriu întru totul.Ocazie ca să comentez și abuzivul apel la "**Memoriile**" seniorului de la Breasta, în istoriografia și comentariile analiștilor politici români.]

/ **C.Argetoianu** , "mosafir dorit", dar **mosafir, în PNL**

(venit din scurtul popas în **PNR**-Maniu , împreună cu **PND**- Iorga ;

venit și acolo,din **PP**-Averescu ; venit și acolo din **P.C.**)

("Parlamentul românesc" , oct.'30)

/Un grup de **tineri liberali** , au scos revista "Fapta" , pornind **lupta contra "bătrînilor"**

Sunt tineri de o reală valoare - Radu Petrușiu, Al.Radian, Eug.Titeanu, Șerbescu -

care au venit în PNL în "bagajele" lui C.Argetoianu, și-I **vor urma, dacă el ar pleca.**

("Parlamentul românesc", 18 nov.'30)

/ ACCuza : **Regele l-a chemat pe Argetoianu** într-o audiență, și gata **s-a zvonit** că...

MSR vrea să facă "guvern de personalități ";

de la acest zvon, **a pornit acțiunea PNL-1** (Duca,Tătărescu),

pentru formarea unui "**front comun**", "armistițiu, coaliție, pentru a se opune

unei atari formule guvernamentale .(DAD, discurs la mesaj ,15 dec.'30) **LD]**

P.[arlamentul R.[omânesc / 5 dec.'30

▫ Retro: Argetoianu în PNL.

Constantin Argetoianu a fost exclus din PNL.

"După ce **a colindat prin toate partidele politice**

după ce **a caracterizat drept < Bordel> parlamentul liberal,**

< **Cc.Costică** >s-a adresat [1926] d-lui Duca cu rugămintea de a i se permite

să-și încheie cariera într-o casă cinstită, adică **în partidul liberal.**

" De la această **scrisoare** și pînă azi n-au trecut nici patru ani de zile.

E drept, atunci cînd a intrat în **singurul partid în care nu fusese** ,

șef era **Ionel Brătianu**, iar astăzi , cînd e forțat să plece, la cîrma partidului liberal

tronează d-l **Vintilă Brătianu.**" (p. 9)

PR/ 5 dec.'30

▫ **Argetoianu: "Ceasul" lui politic .**

[LD: extraordinar fler și previziune a traiectoriei lui Argetoianu, ceea ce demonstrează competența judecății gazetarilor de la "Parlamentul românesc" !

Și dacă știau ei, înseamnă că știau și alții.

Nu se poate spune că... guvernarea lui a fost o surpriză !]

" Lăsînd însă la o parte orice considerație în legătură cu trecutul, **e sigur că o**

personalitate de clasa d-lui C.Argetoianu , chiar **după excluderea voită**

pe care a reușit **să o obțină de la liberali**, nu se poate să renunțe a mai face politică.

" Fostul ministru de Domenii , este **un temperament prea viu și o energie prea activă**

politicește , **pentru a renunța** tocmai atunci cînd, chiar după propria lui declarație, **i-**

avenit ceasul.

D-l C.Argetoianu va mai juca încă **un mare rol politic** la noi în țară.

Mai ales **în împrejurările actuale**, calitățile sale se impun de la sine.

" **Cine altul decît d-l Argetoianu** ar putea avea **curajul**

unui guvern de personalități ,unei **înjghebări disperate**, care să fie totuși în stare să domine evenimentele ?

Cc.Costică își dă seama de ceea ce îi poate pumnul.

Va primi însărcinarea Regelui și, de va fi nevoie, **va face și alegeri**, așa cum a mai făcut. Va cerca să-și pună în aplicare **planurile sale economice și financiare** și **nu se va jena să-și arate pumnii** atunci când atitudinea adversarilor îl va îndreptăți să o facă. **Că va reuși sau nu**, asta este altă socoteală.

Dl Argetoianu nu e omul care **să se sperie de un insucces**.

D-sa nici **nu poate fi făcut responsabil** de așa ceva.

Din moment ce **politicește nu are nimic de pierdut**, răspunderea este complect iluzorie. D-l C Argetoianu **știe acest lucru**; știe, mai ales, că la noi în țară, politiceste, nu se poate compromite nimeni afară de omul ce-și recunoaște singur greșelile.

În consecință, **Cc Costică va încerca totul**.

Are de pe acum **sprijinul Regelui și prestigiul de om hotărât**:

atou-uri destul de importante pentru a-l încuraja în acțiune."

PR/ 5 dec.'30

▣ **Guvern de personalități ?**

[LD :afară de faptul că numele lui Iorga încă nu figurează, previziuni, temeri, formulate cu acuitate]

" Ori când oameni ca d-nii **George Brătianu** [PNL-2] , **gral Văitoianu** [PNL-2] , **Manoilescu** [PNT] , **Junian** [PNT] , **Mihai Popovici** [PNT] , **Mitilineu** [PP?] , **Aristide Blank, Petrovici** [PNT] ,etc. vor fi gata să dea ascultare chemării Regelui , sub conducerea d-lui **C.Argetoianu**.

Un asemenea guvern, n-ar fi, la urma urmei, nici pe departe **așa slab** ca acel actual **[GGMironescu !!!]** sau multe din guvernele pe care le-am avut de la război pînă azi.

"Rămîne însă deschisă o **întrebare**, aceea a **urmărilor pentru Țară și Rege**, dacă **încercarea d-lui Argetoianu nu va reuși**.

" **Și răspunsul de dat e mult mai greu** pentru că , spre diferență de persoana primului ministru, **nici Țara , nici Regele , nu pot spune**

ceea ce **ar fi în stare să spună Cc.Costică**

în ziua **cînd ar fi să cadă de la guvern**, în urma **falimentului general.**" (p. 9)

PR/ dec.'30

▣ **Guvernare prin partide !**

"**Dictatura ? ar fi o nenorocire.**

Revenirea la o reală înțelegere cu partidele politice și în special cu cel **liberal ?**

Dacă aceasta ar fi o **soluție**, atunci e mult **mai logic** ca ea **să fie cerută acum**, cînd mai **sunt încă șanse de conciliere**, fără învinși și învingători.

" Căci să nu ne facem iluzii deșarte : o formație de personalități , în frunte cu

d.Argetoianu, are drept consecință imediată **adversitatea tuturor partidelor existente.**

E oare de dorit acest lucru ?

Evident că nu .

" **Exemmplul Italiei ?** Lipsește omul.

Exemmplu Serbiei ? [dictatură regală] Să-i așteptăm înfîi rezultatele reale, nu acelea trîmbițate de comunicatele oficiale interesate să ascundă adevărata stare de lucru.[...]

În momentul de față avem nevoie de

ajutorul financiar al străinătății .

" Așa cel puțin afirmă chiar d.Argetoianu . Poate , oare, susține cineva că **acest ajutor** va fi acordat mai cu ușurință **unui guvern hibrid** și fără sprijin real în țară ,

decît unei conduceri normale ?" (p. 9)

PR / 5 dec.'30

▣ **Previziuni : eșecul C.Argetoianu**

" **Oricît ar fi de curajos** d-l Argetoianu și

oricît de nelimitat ar fi sprijinul ce-i va acorda **Regele**,

răspunsul la **întrebările de mai sus**, este **imposibil de dat [!!!!]**

încît să mulțumească nu numai un număr restrîns de ambițiuni personale ,

dar o țară întregă ce geme sub apăsarea unor nevoi încă necunoscute pînă azi.

"**Cu plecarea forțată din partidul liberal, d-l Argetoianu încheie un circuit .**

De acum înainte **rolul de out-sider e singurul ce mai poate fi jucat.**

Afară numai dacă **Seniorul de la Breasta** nu va prefera să se retragă la Castel unde, înconjurat de Alecu Radianu , Raul Crăciun, Mișu Demetrescu și Finkelstein , să se ocupe **văra de agricultură** , iar **iarna să joace bridge** la Jokey Club.
" Pentru realele însușiri cu care e înzestrat , această ultimă **perspectivă de sfârșit de carieră e mai mult decât dureroasă**.Sunt atât de puțini oameni azi la noi care pot ocupa locul în politica militantă , lăsat de d.C.Argetoianu..."
Argetoianu * / 5 dec.'30

* **Notă** : N.Carandino, "**De la o zi la alta**",**Memorii**,Cartea Românească,1979.

Argetoianu .Avea ieșiri cinice, "stil Falstaff,de gentilom rustic,reaționar,abuziv,dar,în mod categoric, și **seducător**."

odată,de pe banca ministerială, i-a spus lui Madgearu:<**Să mă pupi în c...**>!

Omul era ,totuși cultivat.**Doctor în litere** (fusese coleg cu d'Annunzio)

și medicină la Roma,avea o **pană alertă și un spirit** care nu trebuia să recurgă,peŃru a străluci,la expresii grosolane.Argetoianu era fermecător la bufet. Știa să povestească și să asculte.Butade reușite.(p.198)

2) Liga Agrară-Garoflid .Comunicat .14 iun.'31

("Dimineața" , 16 iun.'31)

[LD. pentru intervalul martie- iunie 1931, implicarea lui Argetoianu în culisele formării guvernului , vezi la fișier **Guvernul Iorga -Argetoianu** .

În ce privește anunțarea prestației ... **exclusiv agrariene**, de comentat doar ca exemplu...la ce ar fi dus guvernarea "corporatistă " susținută de antipartiști : fiecare cu interesul lui, strîmt, profesional

▣ **Sedința Consiliului general.Comunicatul.**

/ Consil.general al Ligii Agrare, întrunit ... sediul central... ascultînd darea de seamă a CC din ultimul timp, a ratificat hotărîrile luate.

/ " **Liga agrară, păstrîndu-și ființa sa aparte și caracterul ei de grupare profesională, să lupte, în afară de Parlament, pe toate căile legale, pentru satisfacerea doleanțelor agricultorilor iar în Parlament , prin reprezentanții ei, să dea tot sprijinul guvernului, în toate chestiunile privitoare la agricultură , care se vor soluționa în concordanță cu programul ei "**

Liga agrară / 14 iun.'31

3.) Omagierea lui Iorga , 60 de ani.18 iunie 1931

N.Cornățeanu (Liga Agrară) , în numele agricultorilor , grupați în organizația profesională a Ligii Agrare .Nu uită că, într-un moment **cînd partidele nu dădeau atenție țărănimii Iorga s-a ridicat în apărarea țărănimii.**

" Noi, agricultorii, nu putem uita că dvs în "**Semănătorul**" , ați îndemnat generațiunile de atunci ca să se îndrepte spre sate și spre studiul nevoilor

4.) D.Busuiocescu, (Liga Agrară- Garoflid) , discurs la mesaj, 25 iunie'31

(DAD,MO 9, șed. din 25 iun.'31, f. 302-303)

Busuiocescu / '31

▣ **Guvernul Iorga-Argetoianu**

" **La apelul** plin de cel mai cald sentiment de patriotism al **MSRegelui** , **ca toți fii buni ai patriei , fără deosebire de partid, să conlucreze** frățește la înlăturarea situației extrem de grea, în care se găsește țara noastră .

" **Liga Agrară** , al cărui scop este **propășirea agriculturii românești** , cu toate ramurile ei și a celei mai importante din clasele noastre sociale , ce o reprezentăm , **a răspuns la chemarea de colaborare a guvernului** de sub președinția marelui patriot și apostol al neamului , **profesorul N.Iorga**."
(**aplauze la majorități**)

" **Liga Agrară** răspunde la această chemare , convinsă fiind că salvarea țării se poate face numai prin o strînsă colaboare a tuturor forțelor vii ale națiunii române."

" **Liga Agrară** are sentimentul clar că **modul cum s-a format** de astă dată **guvernul și parlamentul țării** , constituie **o inovație fericită** în viața noastră politică și reprezintă **un însemnat pas înainte** , pe calea ce trebuie urmată pentru ridicarea și întărirea țării " **(aplauze la majorități)** [.....]

Cunoscând **dragostea și râvna d-lui prof. Iorga** și a guvernului pentru agricultură, **Liga este convinsă** că nu se va cruța nimic pentru **salvarea agriculturii**.
Va vota Răspunsul la Mesaj.

Busuiocescu / '31

▣ **Monarhia.**

" **Agricultorii țării** , strînși în jurul **steagului Ligii Agrare** , cunoscând **dragostea caldă a MSRegelui Carol al II -lea**, pentru nobila lor profesiune, și prețuind înalta **solicitudine , cu care MSRegele** , îi ocrotește , **se simt fericiți** că, astăzi, [...] **prin mine**, să-și exprime sentimentele lor de **iubire sinceră** , credință nestrămutată și **devotament adînc** față de Scumpul nostru Suveran , și **să-i ureze viață lungă** , plină de sănătate , într-o **domnie glorioasă** și înțeleaptă peste această țară " **(aplauze la majoritate)**

Busuiocescu / '31

▣ **Agricultura**

Toată viața economică și socială a țării atîrnă de producția agricolă. Deși agricultura are această importanță , deși este factorul determinant , ea **a fost lipsită de apărarea și de sprijinul** la care este îndreptățită ; **lipsa de unitate** de vederi în soluționarea problemelor agricole, întrecîndu-se ca **"ceea ce unul zidește , altul să dărîme "** ; agricultura trece prin cele mai grele momente ; "și nu este greu de prezis **complecta ei prăbușire "** ; " apropierea **dezastrului final "** ; "**glasul celor ce strigă în pustiu "** "**modul vitreg** cum a fost tratată agricultura" .

Liga Agrară , propune măsuri :

- 1.) Pășuirea datoriilor agricole ;
- 2.) Înlesnirea desfacerii cerealelor pe piețele străine;
- 3.) Ridicarea prețului grîului în interior ;
- 4.) Degrevarea agriculturii de împovărătoarele sarcini fiscale, prin reducerea dărilor și desființarea totală a unor taxe (comunale, cifra de afaceri, taxe de timbru, taxa de export)
- 5.) Desființarea taxelor de export;
- 6.) Reducerea taxelor pe CFR ;
- 7.) Reducerea cheltuelilor de pulare în porturi;
- 8.) Reducerea taxelor vamale pentru instrumentele și mașinile agricole;

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Sesiunea ordinară **1931/ 1932**

5.) Al.Otetelișanu (**PP**) , **discurs la mesaj , 24 nov.'31**

(DAD, MO 6, șed. din 24 nov.'31, p. 63- 67)

[LD: urcînd la tribună, ACCuza îl ironizează că a fost aplaudat doar de Trancu-Iași . Otetelișanu spune că ,deși a mai fost parlamentar, este prima oară cînd ia cuvîntul la Mesaj . Xerox incomplet.]

Otetelișanu / nov.'31

▣ **Guvern Iorga-Argetoianu**

Guvernul s-a autodefinit de "**ritm nou**" . Ritm înseamnă cadență, măsură .

"**Ritmul nou** al guvernului actual , este un **ritm al haosului** , este un ritm al **lipsei complete de unitate de convingeri** între membrii acestui guvern, este un **ritm al diletantismului**. (**aplauze PP**)

La baza **concepției acestui guvern** stă, pe de o parte ,

" gîndul și simțirea primului-ministru de drept" , profesorul Iorga ,
dar stă într-o măsură mai mare și

"concepția șefului de fapt" , a ministrului de finanțe, **Argetoianu**. [.....]

Argetoianu are concepția "oarecum autocrată" , crede că poate să conducă
țara "așa cum vrea dînsul, așa cum crede dînsul !"

Argetoianu - **reprezentantul cel mai desăvîrșit al diletantismului**

în viața noastră publică . "L-am cunoscut cînd era **conservator** , conservator
care se plimba de la casa defunctului Marghiloman , la casa defunctului Nicolae
Filipescu , la casa defunctului Take Ionescu ;

I-am cunoscut mai tîrziu , cînd era convins **membru al partidului nostru [PP]** ;

I-am cunoscut , mai tîrziu , cînd era membru convins al **partidului național**

al d-lui profesor Iorga, al **partidului național -țărănesc**,

și mai tîrziu al **partidului liberal** , iar acum

ca **tehnician , specialist, susținător al unei concepții etatiste sui generis**.

Vedeți dvs , cît de **variata este concepțiunea d-lui Argetoianu** care a știut ,

în scurtă vreme, de la 1914 încoace, să officieze **pe altarele tuturor partidelor"**

[LD: din 1914-1931, **6 migrări !**]

Lipsa de unitate în concepții și convingeri este evidentă și între

Argetoianu și G.Ionescu-Sisești.

Ex. în problema prețului grîului și a primei de export ,

fiecare a emis în "Neamul Românesc" , o altă părere !

Un guvern vine totdeauna la putere ca să îndeplinească **o anumită misiune** sau chiar
mai multe misiuni (impuse de împrejurări sau dorite de guvern)

După opinia sa, **Guvernul Iorga și-a asumat două misiuni :**

/ **Să transforme radical viața politică, prin desființarea partidelor ;**

/ **Să transforme radical , din temelie, viața economică ;**

/ **Concepția etatistă - promovată de Argetoianu ; neagreată de Iorga ;**(p. 63)

Otetelișanu / nov.'31, retro ' 20

▫ **Guvernările Partidului Poporului**

PP a guvernat țara de două ori.[...]

Otetelișanu : " [...]**La prima guvernare , din 1920, PP a avut două misiuni de îndeplinit :**
mai întîi **restabilirea ordinii** ...

-**Voce majoritari :** Și aceea **a făcut-o dl Argetoianu *** (**Ilaritate**)

Otetelișanu / retro 1920

* **Notă . Greva generală**

Punctul culminant al grevei de la cfr, greva generală, a fost la 20 oct.'20.

Otetelișanu cu Bucșan (subsecretar de Stat la iNterne) se aflau la moșia lui

Argetoianu de la Breasta- Dolj.Au plecat la prefectură, unde au aflat că trenurile
nu merg, și au ajuns la București cu un automobil.

Argetoianu a ajuns la Consiliul de miniștri , după ce premierul Averescu luase toate
măsurile.A doua zi, greva a încetat

Otetelișanu / nov.'31

6.) **Victor Iamandi (PNL) , discurs la mesaj, 25 nov.'31**

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : **text integral xerox**. Lipsesc citeva fraze de inceput .

Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.

Discurs dispersat problematic la fișierele respective .Vezi pe larg și context, fișier PNL .

Metodic, fără menajamente , spulberă opera de guvernare cu "tehnicieni " ;

face pentru Iorga și Argetoianu portrete politico-morale zdrobitoare;

pledează , cu argumente imbatabile , pentru guvernarea democratică, partidistă ;

izbutește un discurs opozant antologic.]

Iamandi / nov.'31

▫ **Argetoianu- ideea de partid.**

" **Dar d. Argetoianu ?** Care au fost raporturile între d-sa și partidele politice ?

A fost d-sa adversar al partidelor politice ?

Cine nu știe că d-sa a fost **un adevărat maestru în utilizarea partidelor** pentru **atingerea scopurilor personale urmărite ?**

"Nu voi mai face aici tabloul **pregrinațiilor** [perecregrinărilor] **sale pe la diverse partide** ale țării. A făcut-o aceasta în ședința de ieri d. Otetelișanu.

Am însă la dispoziție scrisoarea sa - **celebra scrisoare adresată d-lui I.G. Duca în 1927** - prin care , cerînd **înscrierea în partidul liberal** , d. Argetoianu face **apologia ideii de partid** într-un chip cu totul impresionant." Citește doar **finalul** pe care-l consideră un fel de "legămînt de conștiință" , o "mărturisire de credință" :

Argetoianu / retro ' 27

< **Dacă** nu mi-a fost dat să clădesc din temelii , în slujba țării și a neamului, așa cum am încercat întotdeauna să o fac, **mulțumesc lui Dumnezeu** că îmi îngăduie **să-mi sfîrșesc zilele într-o casă curată și cinstită , și cu conștiința împăcată a datoriei împlinite . >**

(**aplauze prelungite la PNL**)

Voce din majoritate : " Errare humanum est. "

lamandi : " Da, dar d. **Argetoianu a greșit de prea multe ori.**

Cu aceeași dezinvoltură a trecut **de la conservatori la averescani**, la 1918, de acolo, la 1923, **s-a unit cu d. Iorga, formînd Partidul Național al Poporului ; [...]** după aceea a trecut în **Partidul Național** , creînd șefia bicefală a acestui partid, în persoana d-lor Iorga și Maniu ;

în sfîrșit, mai tîrziu, în 1927, [...] a venit cu această scrisoare în care face apologia **partidului liberal și apologia memoriei lui Ion Brătianu ...** (p. 94)

[.....]

lamandi / nov.'31

▣ **Gvernul de "tehnicieni"**

"Așa dar , d-lor deputați , concluzia care se trage , în chip logic, cu privire la calitatea de < **tehnicieni** > și < **specialiști** " > a d-lor **Argetoianu și Iorga**, și de **adversari ai partidelor politice** ,

este că d-nealor **au recurs la această < formulă >** numai ca la **un simplu expedient** - și aceasta aparține , în special, d-lui Argetoianu, căci d-sa este autorul actualei combinațiuni ministeriale - **menit să justifice în ochii lumii neștiutoare <experiența > riscantă a acestei guvernări.** " (**apaluze la PNL**) (p. 94)[.....]

" Să cercetăm însă dacă guvernul , prin ceilalți membrii ai săi, corespunde denumirii de tehnicieni și de specialiști , ce i s-a dat.

Compoziția cabinetului alcătuit de d. Argetoianu , este atît de **curioasă** și de **bizară** , încît adineauri d. Trancu-Iași , uitîndu-se pe banca ministerială, voia să întrebe dacă într-adevăr pe acele fotolii **este vreun ministru real....**

[.....]

lamandi / nov.'31

▣ **Improvizația cinică a lui Argetoianu.**

"... **activitatea d-lui Argetoianu** , căreia i-am dat numele de **improvizație cinică**, **negîndu-i orice pregătire temeinică** , orice **continuitate** și orice **valoare practică.**

D-l Argetoianu **s-a intitulat singur șeful tehnicienilor** , acoperindu-și astfel **diletantismul său economico-financiar** , cu această formulă ademenitoare , pentru naivi, **lipsită de orice consistență pozitivă.**

Suntem în măsură să afirmăm că anul trecut , pe cînd se pregătea să inaugureze binefacerile regimului de " personalități" , **d. Argetoianu se lăuda că avea un program precis**, că are la îndemînă **mijloace** practice de înfăptuirii , menite să scoată țara din marasmul și din mizeria în care se zbătea."

... vorbea că prin punerea în valoare a bogățiilor naționale, în 3 ani,

va da statului cu ajutorul capitalului străin , cu anticipație, **peste 50 miliarde lei**, sumă care va acoperi toate golurile bugetare .

" [...] **acel program a căzut în desuetudine** din prima zi a venirii d-lui Argetoianu în fruntea Ministerului de Finanțe . [...]

Face o **sinteză** privind ravagiile crizei economice ; bugetul de sacrificiu , de 25 de miliarde , propus; sacrificiile grele impuse funcționarilor ; comprimarea salariilor ; anomaliile economice care apasă ;

Care sunt ideile regenatoare ale dlui Argetoianu ?

" În ordinea economică, pînă acum nimeni n-a văzut și nimeni nu știe nimic"

"Din p.d.v financiar vă străduiți de luni de zile să faceți bugetul "

În ceea ce privește regimul bugetar al funcționarilor, a zăpăcit lumea, a dat publicității vreo 3-4 sisteme de soluționare (curbă de sacrificiu/ reorganizare / reducere de salariu după norme arbitrare)

"D.Argetoianu se poate mîndri cu acest sistem sui generis de a rezolva problemele capitale ale vieții de stat , se poate lăuda chiar cu ingeniozitatea ce-l caracterizează, dar d-sa lucrează grăbit, fără logică, și neîncetat dominat de iluziile primejdioase ale inteligenței sale politice incoerente și fără aprofundarea situațiilor complexe ce le are înainte."(p. 96-97)

lamandi / nov.'31

7.) G.Grigorovici (PSD) , discurs la mesaj, 27 nov.'31

(DAD, M.O. 9, șed. din 27 nov.'31, p. 141- 144)

[LD: o schimbare evidentă de ton, o radicalizare a cererilor, o agresivitate politică , determinată de accentuarea stării de sărăcie și de măsurile de sacrificiu anunțate de guvern .]

Grigorovici / nov.'31

▣ Regimul ministrului Argetoianu

"[...] noi nu putem înțelege de ce suntem supuși la un tratament , care este absolut ilegal. " " Contrazicerile care s-au arătat aici de d.Trancu-Iași , că între cuvintele regelui și pornirile ciudate anti-constituționale și ilegale ale băncii ministeriale , sunt de neînțeles ." (aplauze pe multe bănci)

"Noi suntem sub stare de asediu, pe noi nu ne lasă să facem întruniri nicidecum, deși n-am cerut nimic revoluționar, decît acel principiu , care este sancționat prin proiectul de lege pentru asanarea datoriilor țărănești. " (aplauze la PSD) (p. 142)

[.....] Ei bine, d-lor, pentru aceasta să fim noi prizonieri ?! "

Și explicați-ne nouă , ce pricină este că se interzice o întrunire în Capitala țării ?

Suntem sub stare de asediu ? Atunci să se facă stare de asediu.

Dar felul acesta de a umbla cu noi, ca orice prefect să-și facă de cap, orice prefect să ne admită sau nu întrunirile, cînd legea constituțională spune că întrunirile sunt libere , chiar sub cerul liber, aceasta este prea mult."

V.Ispir : "Sunt reminiscențe din vechiul regim. "

Grigorovici : " Pentru ce d.Argetoianu crede că țaranii sunt cu toții

de mentalitate d-nealui, și sunt în stare să recurgă imediat la violență , dacă nu li se dă dreptate , pentru că așa ar face el ? Noi știm mentalitatea lui, noi știm nerăbdarea lui, și orice individ care înclină la dictatură și la teroare , atunci cînd este multiplicat cu 15 milioane , face revoluție.[...] De ce măsoară d.Argetoianu după însușirile sale ?

[.....] tratamentul la care suntem supuși din partea d-lui ministru de interne , prin prefectii lui, prin prefectii militari , d.Vuia de la Câmpulung și d.Chirescu dela Storojineț, oameni inconștienți .[...] Sion , la Rădăuți.În fine , mai toți prefectii din Bucovina sunt militari .Ei bine, ce idee aceasta de a pune prefecti militari ? [...]

Acești oameni , ajunși prefecti, ne desființează totul.Schimbă primarii și consiliile comunale; ei sunt atotstăpînitori în județe....

general G.Cantacuzino-Grănicerul : "Dle Grigorovici , de ce ești așa de sever cu bieții ofițeri cari și-au făcut datoria și care poate și acum încearcă să și -o facă ?

Grigorovici : Îl cunoaște pe general și știe dragostea lui pentru popor.

Dar ... prefectul Vuia de la Cîmpulung este un fost jandarm , pedepsit pentru fapte rele, trimis acolo ca un fel de terorist și călău, pentru că vechiul ocol al Câmpulungului moldovenesc * ar fi "revoluționar" . (p. 143)

[...] și acești oameni să fie maltratați de un Vuia, de un vînt venit cineștie de unde, de un nevrednic care nu merită să sărute mîna unui moșneag de acolo ?!

(apluze la PSD) D-lor, toate partidele politice din Bucovina - chiar partidul liberal - protestează în contra acestui om, că mai este în Bucovina.Guvernul se face surd, nu vrea să audă protestele noastre .Disprețul acesta la adresa partidelor politice nu poate să rămînă fără răspuns . (p. 144)

▣ " Jandarmul " prefect

...și **acești oameni să fie maltratați de un Vuia**, de un vînt venit cineștie de unde, de un **nevrednic** care nu merită să sărute mîna unui moșneag de acolo ?!

(**apaluze la PSD**) D-lor, **toate partidele politice din Bucovina** - chiar partidul liberal - **protestează în contra acestui om**, că mai este în Bucovina. **Guvernul se face surd, nu vrea să audă protestele noastre** .Disprețul acesta la adresa partidelor politice nu poate să rămînă fără răspuns .

C .Ifrim (raportor "**Acest Vuia** nu mai este militar. **A fost militar** ,a demisionat din armată. **A stat la Lăpușna**; a fost , mi se pare, **și deputat** în trecutul parlament.

Gral C.Ștefănescu-Amza : De 6 ani a demisionat din armată ..

Grigorovici : "Faceți cu dînsul ce vreți , găsiți-i o ocupație potrivită pentru dînsul, dar **luați-l de acolo**.

Nu este la locul lui; ca și d. Chirescu , ginerele d-lui prim-ministru..

N.Robu : **Cel mai bun este d.Chirescu**. Dar d-voastră ați atins o chestiune , că țaranii în Bucovina ar fi fost terorizați .**Eu vă afirm că țaranii noștri din Bucovina trăesc în cele mai frumoase raporturi cu armata...**

Grigorovici: Este adevărat .

Robu : Dacă **s-a întîmplat un caz cu un sublocotenent** [...]acestea sunt cazuri pe care **nu le putem generaliza** .Ele se întîmplă chiar și pe Calea Victoriei.

În ceea ce privește **prefecții militari**, cari sunt în Bucovina, ei nu sunt răi, pentru că sunt militari; **ei sunt răi pentru că nici acolo unde erau ca militari nu erau buni**, și de aceea au ieșit din armată .Și au fost puși prefecți acum.[..]

Grigorovici : Noi știm că **acest domn Vuia are un cazier** și rugăm pe d.ministru de Interne , să frunzărească în acest cazier.

DRloanițescu (PNȚ Grigorovici să-l roage pe **d.subsecretar Meteș**

să cerceteze cazierul acestui domn.I s-a semnalat și lui , cînd ocupa locul d-lui Meteș, și **s-a îngrozit verificînd cazierul**.De aceea a plecat din jandarmerie.

"Și eu cred că **este nedemn** - să nu spun că este o rușine- **că încă rămîne prefect "**

(**apaluze la PNȚ**)(p. 144)

Grigorovici / nov.'31.

8.) **D.Busuiocescu (Liga Agrară -Garoflid), discurs la mesaj, 2 dec.'31**

(DAD, MO 13, șed. din 2 dec.'31, p. 263- 266)

[**LD : nu am date prea multe despre Liga Agrară.**

În ce privește sprijinul politic, încredere în MSRCarol și Nicolae Iorga .]

Busuiocescu / dec.'31

▣ **Monarhia.**

" Dar , cînd disperarea era mai mare , cînd agricultorii țării se întrebau cu spaimă , de unde le va veni mîntuirea , ca un balsam alinător , le-a venit cuvîntul de nădejde al **Maiestății Sale Regelui Carol al II- lea**, cuvînt exprimat cu prilejul inaugurării **deschiderii cursurilor** acestui an școlar și al căminului studenților de la **Academia de înalte studii agronomice din București**. "**Însuflețita cuvîntare** , pe care MSR a pronunțat-o cu acea ocaziune, este de **o semnificație capitală**.Ea marchează **începutul unei ere nouă pentru agricultori** , și se așează în rîndul **actelor istorice** , constituind **un eveniment** de o importanță extraordinară , prin claritatea și hotărîrea cu **care MSR a arătat locul agriculturii , la temelia statului nostru** și a atăcat **problemele agricole** ale timpului de față , precum și prin **soluțiile** indicate."(p. 263)

Busuiocescu / dec.'31

▣ **MSR : Conversiunea.**

" În această înălțătoare cuvîntare , care evidentiază în modul cel mai luminos , iubirea sinceră și grija pilduitoare a MSR pentru agricultura țării , **Maiestatea Sa**, cunoscător adînc al problemelor noastre agricole , în cuvinte limpezi și înțelepte , **vestește** cu hotărîre **rezolvarea grelei și chinuitoarei probleme a datoriilor agricole**

și asigură ușurarea lor. **Această bunăvestire**, pornită din inima **MSR**, **primul agricultor al țării**, n-a întârziat a fi adusă **pe calea înfăptuirii**. Ea își găsește concretizarea în următoarele cuvinte în **Mesajul actual al Tronului**: < Puterea de rezistență [...] readaptarea sarcinilor fiscale [...] conversiunea pe termen lung [...] dobîndă mică [...] >

Nestrămutata hotărîre a înfăptuirii acestei bune vestiri regești este afirmată și în scrisoarea MSR către d.prof.Iorga, președintele Consiliului de miniștri, prin următoarele cuvinte: < **Aș fi ținut în deosebi să citesc Eu acest Mesaj**, în care se face un pas hotărît pentru **ușurarea sarcinilor agriculturii noastre** [...] > (p. 263)
Busuiocescu / dec.'31

▣ **Liga Agrară : MSR , Dinastia.**

"Adînc mișcați, agricultorii și podgorenii țării, strînși în jurul steagului **Ligii Agrare**, îmi îngădui a adăuga și la cei ce fac parte din **Uniunea Centrală a Sindicatelor Agricole** și **Uniunea Generală a Sindicatelor Viticole**, prețuind **noile dovezi** de înaltă sollicitudine cu care **MSR**, în mod constant, **ocrotește agricultura noastră**, se simt fericiți că astăzi, cu ocaziunea discuțiunii proiectului de răspuns la Mesajul Tronului, pot, prin mine, **să mulțumească** cu adîncă recunoștință **Maiestății Sale**, să-și exprime sentimentele lor de **iubire sinceră**, **credință** nestrămutată față de **Scumpul Nostru Suveran** și să-L asigure de întregul lor **devotament**, urîndu-i **domnie îndelungată și glorioasă** pentru binele țării și al agriculturii.

" Cele mai calde urări aduc în numele lor și **pentru întreaga Dinastie**, în care se concentrează toate aspirațiile țării întregi " (p. 263)
Busuiocescu / dec.'31

▣ **Liga Agrară [vara 1928 ?]**

"În sesiunea extraordinară trecută, **reprezentanții Ligii Agrare**, consecvenți acestei tradiții, au citit **o declarație** în care arătau **punctul de vedere al agricultorilor** față de politica economică generală a guvernului.

În acea declarație, **Liga Agrară atrăgea atenția guvernului** că, oricîte eforturi se vor face și oricîte măsuri se vor lua, **ele nu vor da roadele așteptate**, cîți vreme **cea mai temeincă ramură de producție** și singura în stare să asigure prosperitatea țării, **agricultura noastră, nu va fi salvată** din starea îngrijorătoare în care se găsește.

Liga Agrară, înființată și condusă de C.Garoflid, cunoscător profund și necontestat al problemelor noastre economice agricole, împiedicat pentru moment, din cauza sănătății, să fie în mijlocul nostru, ceea ce regretăm mult,

s-a născut tocmai din nevoia unei **mai bune reprezentări și apărări a intereselor agriculturii** [...]"

Busuiocescu / dec.'31, **retro '18-' 28**

[LD sunt convinsă, de **contribuția lui Garoflid la acest discurs**]

▣ **Politici agrare**

Acum doi ani și jumătate, cînd **Liga Agrară a luat ființă** [**vara 1928 ?**]

aceste probleme vitale pentru viitorul și [**la guvernările PNTJ**],

iar **puținele măsuri luate** pentru ajutorarea agricultorilor

nu au fost inspirate din practica lucrurilor și

nu au avut rezultatul dorit pentru agricultura noastră."

Lipsa de continuitate între **diferitele programe de guvernămînt ale partidelor** pretendente la conducerea statului, **a accentuat și mai mult criza**,

care începuse să se arate în **economia noastră națională, bazată pe agricultură.**

Nu e nevoie să mai reamintim **nenumeratele măsuri antieconomice și de asuprire** luate de **diferitele guverne împotriva agriculturii, în tot timpul, de la război încoace.**

E suficient să arătăm că

în timp ce **Statele Unite și Canada încurajau**

producătorii agricoli prin Farm-Board și prin Pool,

în timp ce **statele industriale sau semi-industriale** duceau **o politică**

de protecționism excesiv agrar,

în timp ce **Polonia plătea prime de export**,

în timp ce **concurența mondială** pe piața produselor agricole **se accentuase,**

În timp ce **Rusia sovietică** adoptase o **politică de dumping la cereale**, în același timp, **guvernele noastre** **mențineau taxele** de export , **măreau taxele** agricole , **sporeau** tariful de transport, și duceau în țara noastră agricolă o **politică excesivă de protecționism industrial, în paguba agriculturii.**"(p. 263)
Busuiocescu / dec.'31, retro '28-'30

▣ **Liga Agrară - continuare**

" Aceste considerațiuni au justificat **necesitatea înființării Ligii Agrare** , ca organizație **de sine stătătoare**, al cărei scop este **propășirea agriculturii românești** , cu toate ramurile ei , și a **celeii mai numeroase clase sociale** ce o reprezintă.

"**Principala menire** a Ligii Agrare a fost ca, lăsînd laoparte luptele politice, **să determine un curent favorabil soluționării problemelor agricole** și să hotărască diferitele **partide politice** a adopta un **program agrar**.

" În haosul luptelor politice de acum doi ani și jumătate , **această idee nouă a prins rădăcini în opinia publică** .Astăzi Liga Agrară are mulțumirea de a vedea că **o mare parte din programul ei a fost adoptat de alții** și a găsit un început de înfăptuire. Liga Agrară nu poate însă trece sub tăcere **regretul** ce are de a constata că multe **puncte din programul ei a u fost însușite, fără să li se menționeze paternitatea**, ba chiar să i -o tăgăduiască. [...] că **soluțiile propuse au întârziat** , agravînd și mai mult situația agricultorilor. "(p. 264)
Busuiocescu / dec.'31

▣ **Programul guvernamental**

" Problemele de care se ocupă **Mesajul Tronului** privesc organizarea noastră economică și socială, agricultura, școala, biserica , organizarea administrativă și judiciară , consolidarea apărării naționale , alianțele străine și solidaritatea pămîntului românesc. Cu conștiința că numai printr-o **sprijinire armonică** [...] noi reprezentanții Ligii Agrare vom da acestor probleme **toată luarea aminte** și **vom sprijini toate măsurile** ce se vor propune pentru **soluționarea lor.**"**Va vota Răspunsul la Mesaj.**(p. 264)
Busuiocescu / dec.'31, retro '18-'30

▣ **Politici fiscale , bugetare.**

O caracteristică a vieții publice de stat după război a fost un **optimism exagerat** , care a acoperit realitatea .Guvernele au adoptat o **fiscalitate excesivă, bugete de risipă**, cu mult prea mari pentru capacitatea de plată a contribuabililor, în majoritate plugari.

Abia acest guvern propune un buget redus, dar oricîte economii s-ar face ele nu vor ajuta cu nimic dacă nu vor fi eliberate clasele producătoare de imensa povară a datoriilor , de lipsa de credit, flagelul cumplit al cămătăriei.

Busuiocescu / dec.'31

▣ **Conversiunea datoriilor agricole.**

Liga Agrară , încă din 1928 , a prezentat un **proiect pentru conversiunea datoriilor agricole**.Reforma anunțată prin Mesajul Tronului este un început.

Liga aprobă, în principu, proiectul.

Busuiocescu / dec.'31

▣ **Protecționism agricol.**

Liga cere :

/ suspendarea executărilor silite , pînă la intrarea în vigoare a legii ;

/ agriculturii, fără deosebire de întindere , să aibă un tratament egal;

/organizarea și **încurajarea agriculturii** spre noi ramuri de producție , variate, valoroase

/ încurajarea **viticulturii** (**România este a 4-a țară din lume !**) și **pomiculturii** ;

/ lege pentru **monopolul alcoolului**,

încît podgoriile și livezile de pruni să fie puse la adăpost ;

/ sprijinirea **cooperăției** ;

/ construirea de silozuri ;

/ **Învățămînt agricol** de toate gradele ;

/ **ridicarea prețului grâului** în interiorul țării ;
/ **credit** agricol ipotecar ieftin ;
/ acordarea **primei de export** la grâu și la alte produse;
/ reducerea și chiar desființarea **taxelor de export** ;
/ **Politică vamală** în favoarea agriculturii , cu **scăderea protecționismului exagerat industrial și micșorarea taxelor** pentru mașinile și uneltele agricole ;
/ încheierea de **convențiuni comerciale** ,
condiționate de **desființarea reciprocă a taxelor de import** ;
/ **împiedicarea importului mărfurilor de lux** , din **țările care nu exportă produse agricole de la noi**;
Busuiocescu / dec.'31

Căderea gov.Iorga-Argetoianu

Eșec Titulescu

Guvern de alegeri Vaida

9.) Acțiunea lui C.Argetoianu, iun-iul '32

[LD: Pentru căderea guvernului, vezi la **fișier Guvern**]

"**C.Argetoianu întemeiază Uniunea Agrară**," 8 iun.'32

("Dimineața", 8 iun.'32)

În locuința lui **N.Ottescu** (ex-subsecretar de stat la Interne) ,
se vor întruni amicii d-lui Argetoianu și vor pune bazele unei grupări
care se va numi "**Uniunea Agrară** "

Președinte va fi ales **C.Argetoianu**.

Se va organiza campania electorală - tema principală, Conversiunea -
și se vor fixa candidaturile.

Uniunea va scoate ziarul "**Pământul** " *

Notă*

Partidul "Uniunea Agrară" , de sub preșef dinția d-lui **C.Argetoianu**,
continuă acțiunea de organizare. Din 21 oct., partidul a scos ziarul "**Pământul nostru**" ,
cu un "**Cuvînt introductiv**" , semnat de Argetoianu , în care urîndu-i succes deplin,
preciza că ziarul "**va servi interesele agrare, și numai atît.**" ("Dimineața", 22 oct.'32)

"Constituirea "Uniunii Agrare " , 8 iun.'32

("Dimineața" 11 iun.'32)

Delegația a prezentat "Procesul verbal" și "Încheierea" lui **Argetoianu**:
C.Basarab-Brîncoveanu, Gr.Noica, I.Lascarov, Ion Cristu, P.Giurgiu -Negrilești,
G.Isăcescu, M.Comăneanu, I.Donici.

În locuința lui **Nona Ottescu**. Ca **act de constituire**, următorul **Proces -verbal** :

"Subsemnții... 8 iunie ... pentru a **discuta problemele de ordin economic**

pe care vremurile ni le impun , am semnat **alăturata Încheere**

care va servi drept **temei unui amănunțit program economic** ,

a cărui eleborare o întreprindem.

"Această **primă întrunire a asociațiunii noastre economice** , pe care am crezut nimerit

să o denumi **Uniunea agrară**, va fi urmată de altele , după ce vom oferi **conducerea ei**

d-lui C.Argetoianu , autorul legii conversiunii astăzi amenințată ,

urmînd ca **ședința viitoare** pentru **alcătuirea programului** să fie **prezidată de d-sa.**"

Încheerea

"Aspectele multiple ale **crizei** , se întregesc astăzi , într-o dureroasă caracteristică unitară. Nimeni nu mai trăește din venit.Toți trăim din capital.

Agricultura, singura sursă debogăție din trecut, nu mai rentează cu nimic , sau foarte puțin. **Industria** noastră petroliferă , industria lemnului, sunt în pragul falimentului.

Comerțul, care se reazimă , deopotrivă, pe producție și pe consumație, este aproape în întregime concodatar .**Banul** stă ascuns în "safe" -uri .

Iar **bugetul statului** , așezat pe venituri, în mod firesc, este deficitar.

Această dureroasă constatare , face să se nască **întrebarea dacă ceva mai poate fi salvat** din acest sumar inventar al bogățiilor noastre.[.....]

Problema agrară figurează desigur **în programele tuturor partidelor politice.**

Soluțiunile agrare se găsesc **pe toate cărările** vieții noastre publice.

Problema agrară figurează însă , în aceste programe , **alături** de problema industrială, **alături** de problema comerțului.[...]

Nimeni nu a avut curajul să subordone agriculturii , celelalte ramuri de producție , și să alcătuiască un program economic pe aceste baze.[.....]

Înapoi, la pământ, numai de acolo **poate reînvia o nouă, temeinică, așezarea economică."**

Delegația a prezentat "Încheierea" lui **Argetoianu** :

Răspunsul lui Argetoianu

"[...] o datorie de **conștiință îmi impune să răspund chemării voastre** .

Da ! În vârtejul acestor patimi și în prăbușirea atîtor iluzii , în devalorizarea atîtor concepții și în anarhia tuturor năzuințelor ,

pămîntul rămîne singurul izvor neseecat de viață rodnică,

singurul și iscusitul **dascăl de răbdare și de voință**, singurul **sprîjin al zilei de mîine**.

În așteptarea acelei zile de mîine, **trebuie să-l apărăm astăzi toate drepturile** .

[...] Întemeierea unei **Uniuni agrare** , pentru **a strînge la un loc eforturile tuturor** acelora [...] **sunt hotărîți să se înhame la o operă de normalizare** a raporturilor noastre economice [.....]

Uniunea agrară nu trebuie să fie un partid de clasă , sau de lupte sterile,

ci **o asociație de muncă , de studii, de propagandă și de înfrățire**.[.....]

Argetoianu / 10 iun.'32

▣ Crezul lui agrarian.

" În preajma războiului, **am luptat cît am putut împotriva demagogiei verzi**.[**țărăniștii**]

După război, **am luptat împotriva demagogiei roșii**.[**comuniștii**]

Acum în urmă, **am avut să lupt împotriva unei demagogii multiple** ,

ca culorile curcubeului.[**LD: foarte adevărat**]

[...] **legea conversiunii va rămîne mîndria vieții mele**.

Pate aș fi putut face mai mult , **dar am fost cu mîinile legate** .

[**LD: propoziția a stîrnit multe comentarii**]

Voi veniți astăzi să mi le dezlegați.

Vă mulțumesc din adîncul sufletului .[.....]

Trăiască scumpa noastră **Țară** , cu **Regele și Pămîntul ei ! C.Argetoianu "**

Uniunea agrară, Argetoianu / iun.'32

10.) "Între d-nii Iorga și Argetoianu " , 31 iul.'32

("Dimineața" , 31 iul.'32)

Disensiunile mai vechi dintre cei doi, **comprimate în timpul guvernării**, au început să **iasă la iveală**.

Unele ziare , afirmă că **Argetoianu este în căutare de noi aliați**.

Iorghiștii afirmă că **separarea este de mult fapt împlinit**, și anume, din ziua **cînd s-au terminat alegerile** (17 iul.)

Pe lîngă marile nemulțumiri din timpul guvernării,

prăpastia s-a adîncit din cauza modului cum s-au comportat argetoianiștii în vremea alegerilor.

Disensiunile sunt și mai grave între cei doi șefi.

Iorga - în termeni nu prea măgulitori , încît probabil **se va ajunge la ruptură**.

Iorga -Argetoianu / iul '32

11.) Rezultatele la alegerile din aug.'32 (**Uniunea Națională ; Liga Agrară -Garoflid**)

Vezi fișiere **Alegeri și Sistem de partid**

Guvern Al .Vaida Voevod .Legislatura II .Sesiunea extraordinară , aug.-oct.'32

12.) **C.Argetoianu (Uniunea Agrară) , discurs la mesaj, 24 aug.'32, p. 447-452**

(DAD, MO 18, șed. din 24 aug.'32 , p. 447-452)

[LD : xerox rătăcit . Reconstituire din fișă. (Ales la Făgăraș și Gorj)

are 20 de ani de activitate politică (deci din 1912)

Susține , cu argumente și speculații de doctrină constituțională, **legitimitatea guvernării Iorga** .

Susține fățiș **dreptul la decizie al Regelui** , în mecanismul constituțional.

Susține forma "**guvernelor de uniune națională** " , în conjuncturile grave...

Este susținut în discurs de **C Radovici** - din gruparea sa .

Spune că alte destăinuiri vor fi cunoscute din "**Memoriile** " sale , la 10 de ani după moartea sa !

LD : trebuie să le înserezi...]

Intervenție polemică

-CCGiurescu : Dar dvs. anul trecut , cînd dădeți milioane la Jokey -Club, în timp ce învățătorii se spînzurau

pentru că nu primiseră slariile ! Atunci nu ți-ai dat seama că țara clocotea ?

-Argetoianu : Regret că mai pierd o iluzie ...

-CCGiurescu : Nu am nevoie de iluzia d-tale...

-Argetoianu : "Da , dar nu te dispensez eu de răspunsul meu.Dta ești istoric ! Dacă d-ta scrii istoria

cu o documentare tot atît de exactă ca afirmarea pe care ai făcut-o acum, plîng pe cititorii d-tale !"

-CCGiurescu : Eu plîng pe cel ce a făcut actul pe care-l voi descrie, nu pe cititori !

-Teodor Iacobescu : "Noi plîngem cîinismul d-tale !"[.....]

-C.Argetoianu :destăinuirile , pe larg, vor putea fi cunoscute 10 ani după moartea sa, în Memoriile sale (**exclamații**)

Vă urez la toți să trăiți destul ca să le citiți,deoarece vor fi picante și interesante (**ilaritate**)

C.Argetoianu /

▣ **Adresa de Răspuns la Mesaj**

▣ **"Lecție" dată Coroanei**

-C.Argetoianu : Remarcă o abatere , pentru prima oară, de la ritualul parlamentar consacrat , care , parcă , ar fi o "**lecție**" **dată MSR !**

< Sire , votul universal a desăvîrșit [...] corpul electoral a a făcut dovada [...] Țara este în măsură [...]

să-și spună cuvîntul în toate chestiunile mari și consideră participarea efectivă la conducerea statului ,

alături de Coroană [...] consolidare a regimului parlamentar prin aplicarea strictă a normelor constituționale .>

" Este în acest paragraf o **lecție de constituționalism** pe care **Parlamentul o dă Coroanei** "

-Virgil Madgearu (ministr,Industr.) : "**Lecție** pe care Parlamentul v-o dă dvs. și reprezentanților

concepțiilor răătăcite. Vă rog să **nu amestecați aici Coroana.Ați făcut-o destul** în timpul guvernării dvs, ca să credeți că vom mai tolera ca în Parlament să amestecați Coroana în luptele dintre partidele politice "

-C.Argetoianu : "Mă mențin la cele ce am spus . Nu știam că **Adresa de Răspuns la Mesaj** se îndreaptă către mine,

nu către Coroană ! (aplauze la opoziție, ilaritate) Nu știam că vorbindu-mi mie ,dvs. îmi veți spune "Sire" și tot ce urmează (**mare ilaritate**) Așa că eu revin de unde m-a întrerupt d.Madgearu ...

și **consider paragraful respectiv ca o "lecție" dată Coroanei "**

Mulțumită aticismului simpaticului nostru raportor, **lecțiunea** este dată într-un ton foarte blajin, foarte elegant,

dar **nu rămâne mai puțin o lecție , un avertisment dat Coroanei, ca nu cumva să se întâmple încă o dată**

ca dînsa să uite , pe lîngă Constituția țării , pe care nu a uitat-o niciodată, **ritualul** de care vorbeam adineauri ."

[.....] Dvs. cînd ați redactat acest pasaj, nu v-a fost frică de o revenire la guvernul Iorga ,

"v-a fost frică de sistem, de idee, v- a fost frică să nu vină din nou **un alt guvern în afară de partide "**

El nu vrea să abordeze decît problema de principiu : Coroana , are sau nu dreptul constituțional

de a-și alege guvernul în afara partidelor ?

-V.Toncescu : Problema este dacă cel însărcinat de MSR , are dreptul să violenteze țara , pentru a-și ticlui o majoritate .

-V.Madgearu : Credeam că v-ați săturat de mozaicul parlamentar pe care l-ați făcut ...

-C.Argetoianu : (**semnalînd că amănunte picante și interesante vor fi cunoscute 10 ani după moartea sa ,**

în Memoriile ce le scrie !) - vezi mai jos - [.....]

Guvernul Iorga nu s-a vrut un guvern care să schimbe regimul constituțional

[.....]

arată greutățile guvernării, criza economică [.....]

"Cînd ne-am dat seama că stările de lucruri din Europa cer [...] un guvern de partid [...]

n-am lăsat descoperită Coroana . [...] iată de ce **am spus MSR :** < rolul nostru s-a terminat ,

Coroana trebuie să se adreseze unui partid sau tuturor partidelor, dacă se poate > (p. 450) [.....]

Guvernul PNȚ este constituțional.Coroana are voie să numească,să facă apel la oricine : guv.Vaida nr 1, guv.Vaida nr 2 ...dar nu este cu mult mai constituțional decît guv.Iorga.

Considerînd că guvernul Vaida va fi un guvern falșimentar, el cere să se scoată din Adresa de Răspuns, "

lecția" dată Coroanei ... "Coroana nu este niciodată bine să i se dea lecții " (p. 451)

-V.Rădulescu (raportor (explică sensul pasajului) În domeniul politic al țării,

" Suveranul a fost informat fals asupra situației din țară (proteste la opoziție)

I s-a spus mereu **că țara nu este coaptă ca să primească sufragiul universal "**

Noi aducem la cunoștință MSR că " în acest moment, **țara este coaptă pentru votul universal "**

și că nu va mai fi posibilă încălcarea drepturilor cetățenești.

Nu am înțeles , prin urmare , să dăm o "lecție " Coroanei , și **nu este vorba de "ritual " , ci de "regim parlamentar "(p. 451)**

Argetoianu / 24 aug.'32

▀ **Legitimitatea guv.Iorga .**

"Pe lîngă faptul insolit al acestei procedări , aș vrea să analizez dacă măcar "lecția" este justificată.

Tălmăcirea acestui paragraf sună cam așa : < Sire, ai format un guvern neconstituțional în 1931,

să nu mai îndrăznești să o faci încă o dată,fiindcă sufragiul universal este copt,răscopt > nu mai știu pe din afară fraza care ați introdus-o în Adresă , ca justificare .

"Neconstituțional actul pe care l-a făcut Coroana în 1931 ? **Eu nu cunosc nici un text din Constituția noastră**

care să împiedice pe Suveran să încredințeze misiunea de a forma guvernul unei personalități politice oarecare.

Probă, că acum trei luni , a încredințat această misiune d-lui Vaida .

N-a ales nici măcar pe șeful partidului dvs. "

" A ! Dar a ales Coroana la 1931 un om în afară de partide , care a format un guvern în afară de partide .

Scrie, undeva , în Constituția Țării Românești, că guvernul trebuie format din membrii unui partid ?

Este poate o normă din ritualul amintit, **dar în Constituție nu este prevăzută.**

Și mai este ceva ! Să nu se uite că , în 1931, Coroana s-a adresat mai întâi partidelor ...

"A fost un act în afară de partid , dar nicidecum împotriva partidelor , deci a fost un act perfect constituțional,

și a avut consensul tuturor.(p. 448) [.....]

-V.Toncescu : Problema este dacă cel însărcinat de MSR , are dreptul să violenteze țara , pentru a-și ticlui o majoritate .

-V.Madgearu : Credeam că v-ați săturat de mozaicul parlamentar pe care l-ați făcut ...

-C.Argetoianu : (semnalînd că amănunte picante și interesante vor fi cunoscute 10 ani după moartea sa ,

în Memoriile ce le scrie !) la 18 aprilie 1931 , a venit la el **Nicolae Titulescu** și i-a cerut să intre într-**un guvern foarte "tehnic"** , în care mai erau și alți "tehnicieni " și nici un om politic de partid !

Titulescu l- a spus atunci că are consimțămîntul șefului PNT , care s-a angajat să ofere Parlamentul PNT ... acestui guvern **-Virgil Madgearu** : Este cu totul altceva ! [?! ?]

-Argetoianu : Dvs nu văzuserăți un impediment în guvernul de "tehnicieni " -Titulescu.

Așa s-a ajuns la guvernul Iorga.PNL și-a dat asentimentul ...

-Madgearu : "Adevărul este că PNT nu avrūt să sprijine un guvern din care făceați dvs parte. [?! ?] (aplauze , ilaritate)

-Argetoianu : dl Madgearu este foarte inabil.Va să zică PNT ar fi sprijinit un guvern fără mine !

Deci nu era un principiu politic !

Guvernul Iorga a fost aprobat de Coroană ; a fost apoi aprobat de opinia publică (alegeri) ;

a fost aprobat de PNT, de PNL (care a făcut cartel cu guvernul) și de d.Titulescu , "factorul consultativ constituțional român "(mare ilaritate)

Coroana a recurs la acest guvern pentru **2 obiective foarte "tehnice "** :

/ capitalul străin

\ conversiunea datoriilor agricole

Guvernul Iorga nu s-a vrut un guvern care să schimbe regimul constituțional , care să permanentizeze acest regim ,

ci era un guvern "dezlegat de greutățile oricărei cîrdășii politice " ,

deoarece și partidele politice traversau momente de criză , de frămîntări organizatorice interne...

-Pompiliu Ioanițescu : Partidele erau în concediu ! (mare ilaritate) (p. 449)

-C.Argetoianu : arată greutățile guvernării, criza economică [.....]

"Cînd ne-am dat seama că stările de lucruri din Europa cer [...] un guvern de partid [...] n-am lăsat descoperită Coroana .

[...] iată de ce am spus MSR : < rolul nostru s-a terminat , Coroana trebuie să se adreseze

unui partid sau tuturor partidelor, dacă se poate " >

Noi am avut înțelepciunea să plecăm la momentul potrivit. (p. 450)

Argetoianu / 24 aug.'32

▣ **Guvernul Vaida**

Guvernul PNT este constituțional. Coroana are voie să numească , să facă apel la oricine :

guv.Vaida nr 1, guv.Vaida nr 2 ...dar nu este cu mult mai constituțional decît guv.Iorga.

Dar ... considerînd că guvernul Vaida va fi un guvern falimentar,

el cere să se scoată din Adresa de Răspuns, "lecția" dată Coroanei

"Coroana nu este niciodată bine să i se dea lecții " Vezi la fișier Monarhie [.....]

Haz mare în parlament !

-Argetoianu : 190 de deputați PNT sunt " oamenii mei " ;

unde ați fi ajuns fără oamenii mei și ai dlui HORoth ?

-Vaida : Îți revendici paternitatea majorității !?

-Argetoianu : "Nu, că sunt bătrîn. Spun numai că grație mie nu s-a votat suprimarea primei .

-Vaida : Sunt copiii din flori ai d-tale ; pentru mine sunt copii legitimi .

-Argetoianu : Ne-am înțeleș ; eu sunt tata și d.Vaidae ste mama " (**mare ilaritate**)

-Mihalache intervine . îmi dai voie ...

-Voci : "Moașă !" (**mare ilaritate**)

-Mihalache : " Mama este totdeauna sigură , și cu realitatea , pe cînd tata este cu iluzia " (ilaritate)

-R:Franasovici : "O realitate bastardă " (**mare ilaritate**)

-Argetoianu : **Guvernul PNȚ mai are o racilă**

Conform tradiției rotativei , trebuia să vie la guvern **cel mai puternic partid de opoziție, adică PNL** .

Rîndul nu era al PNȚ, ci al PNL , care, în alegrile lorga-Argetoianu, a avut , pretutindeni, mai multe voturi decît PNȚ

-Madgearu : Numai în Moldova !

-Argetoianu : Au fost 6-7 alegeri parțiale, și pretutindeni PNL a cîștigat !

Cea mai bună dovadă că nu era rîndul PNȚ , este că **d.Maniu nu a vrut să ia răspunderea guvernării** . [...]

D- lui, ca " apostol al constituționalismului " și-a dat seama că regimul actual PNȚ nu mai este constituțional.

Dacă PNȚ obține - fără ajutorul meu (prima !) și a d-lui Roth - 75-80 % din voturi , dl Maniu ar fi primit guvernul . Dar așa ... " dl Maniu nu vrea să fie astăzi prizonierul meu și ald-lui Roth " [...]

Dvs sunteți bine veniți , la locul dvs, **dar aveți nu o justificare constituțională, ci una istorică "**

Face o evocare a **practicilor de după 1859** , cînd era mare grijă la " dozarea " în guvern a moldovenilor și muntenilor .

"Istoria se repetă și Coroana a fost cumînmtē că , în vremurile acestea teribile, **s-a îndreptat spre ardeleni.** Eu cred că **partidul dvs** , așa cum este format, era desigur

cel mai chemat să dea cea mai nimerită formulă pentru un guvern de faliment "[.....]

În momentul de față , pivotul oricărui guvern , este ministerul de finanțe .

Să dea Dumnezeu ca ministrul de finanțe să aducă noroc țării (p. 450-451)

C.Argetoianu / 24 aug.'32

13 a) **ACCuza (LANC) , discurs la mesaj, //despre Argetoianu // 30 aug.'32**

(DAD, MO. 19 , 30 aug.'32, p 497-507)

/ Îl critică pe **C.Argetoianu** că **nu a expus principiile guvernului de tehnicieni , compromițînd, astfel, această formulă perfect constituțională .**

/ Îl critică pentru diverse **greșeli de guvernare** , mai ales în problemele financiare .

Vezi la Fișier Guv.lorga -Argetoianu , retro '

ACCuza / 30 aug.'32

13.b) **C.Toma (PNL-2) , discurs la mesaj, 31 aug.'32**

(DAD, MO. 20, șed. din 31 aug.'32, p. 538; 249-554)

[LD : replică la afirmațiile lui Argetoianu privind problema " constituțională "]

/ C.Argetoianu a ignorat spiritul Constituției ;

/ **Constituționalism : monarhic, parlamentar, partidist (doctrină)**

/ Datoria de acoperire a Coroanei ;

Vezi fișier PNL-2

14.a) **V.Rădulescu (PNȚ , Raportor la Adresă) , discurs conclusiv, Cameră , 1 sept.'32**

(DAD, MO.21, șed. din 1 sept.'32, p. 582-596)

Intervenții în discurs : **Mihalache, IGDuca, Gh.Brătianu** ș.a.

[LD : este un doctrinar "țărănist" . În locul argumentelor și analizei aplicate celorlalte partide

(doctrine, programe, politici ,) el recurge la întrebări retorice, persiflări, etichetări.

Denotă fie aroganță, fie incopetență, fie simplitate.

Este în schimb , un fervent susținător al **regimului parlamentar**, al rolului ce revenea **majorității parlamentare**

în mecanismul politic de guvernare, ceea ce confirmă **ponderea acesteia în doctrina PNT**

Discursul este un rechizitoriu vehement la adresa PNL-ducist]

[.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Constituționalism**

Regretă că Argetoianu nu este în incintă, ca să-i dea răspuns la observații .

"Am introdus înadins anumite pasagii în această Adresă , care se referă și la **problema constituțională**

și la problemele economice , pentru că aceste probleme corespund **nevoilor sufletești** și nevoilor materiale ale poporului român.Am introdus într-adevăr **o anumită frază** referitoare la **dispozițiile noastre constituționale**,

afirmînd că poporul român a ajuns astăzi la o maturitate necesară

ca **să se poată pronunța în chestiunile mari ale politicii românești , în deplină libertate.**

Cînd am introdus acest pasagiu,**aveam o anumită țintă** , pe care constat că **am atins-o** .

Într-adevăr, **d.Argetoianu s-a simțit atins**. Pentru ce , mai mult ca altădată , am stăruit asupra acestui **pasagiu** , **a cărui eliminare o cere d.Argetoianu ?**

" Pentru că noi avem încredințarea că , în ce privește dreptul public,

ne găsim într-adevăr în **o perioadă de transformare**. [**LD : hodoronc tronc !**]

Este netăgăduit că **pînă în momentul de față , noi am trăit într-un regim parlamentar fals**. [.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

▣ **Partidele în regim parlamentar.**

▣ **Guvernul Iorga.**

▣ **Vinovăția PNL**

[LD :Speculații , găselnițe, de rea credință .

Merge pînă acolo cu antili- liberalismul încît găsește circumstanțe atenuante lui Iorga...

pentru "defecțiune" ... considerînd PNL principalul vinovat pentru devierea de la parlamentarismul constituțional .]

"După 1928, cînd credeam că am terminat cu un trecut rușinos, am asistat din nou la o deviere ,

formală de astă dată, **la o deviere fățișă de la normele regimului parlamentar ,**

prin felul cum s-a constituit **cabinetul Iorga**. A fost, într-adevăr, o deviere de la regimul parlamentar ,

pentru că nu se poate închipui într-o țară **un regim parlamentar , fără partide politice."**

" Partidele politice sunt de esența regimului parlamentar . De ce ?

Pentru că în fiecare moment , **un guvern trebuie să se sprijine și pe încrederea Coroanei**

și **pe încrederea Parlamentului .**

Nu se poate presupune că **un guvern există în spațiu, fără această dublă susținere .**

Întrebăm atunci pe d.**Duca** și întreg **Partidul Liberal** ,

cu ce au contribuit la întărirea parlamentarismului în România,

cînd, în 1931, **au ajutat guvernul Iorga să ia puterea și imediat l-a părăsit ?**

În ce situație s-a găsit acel guvern din p.d.v. al uzanțelor parlamentare ?

Ne mai avînd încrederea întregă a Parlamentului, el trebuia - și era fatal -

să se reazeme numai pe încrederea Coroanei.

În această situație, era imposibil ca Coroana să nu fie descoperită în fiecare moment.
lată marea greșeală a PNL , care este **adevăratul autor al devierii de la normele regimului constituțional "** (aplauze la PNT) (p. 583)

[.....]

V. Rădulescu / 31 aug.'32

▣ Coroana - concluzie

-V.Rădulescu : De caeea a introdus acel pasaj , și roagă pe Argetoianu să nu se mai erijeze în apărător al prerogativelor Coroanei, pentru că **Coroana nu are nevoie de o asemenea apărare "**(aplauze la PNT)

-C.Radovici (Uniunea Agrară Dar are voie să-și spună cuvântul .

-Rădulescu : "Lingă Coroană se găsește neconținut țara îngtreagă, iar între țară și Coroană sunt partidele politice , care , orice deosebiri le-ar separa , sunt unite în acest devotament către regele țării " (aplauze la pNT) (p. 584)

[.....]

V.Rădulescu / 1 sept.'32

14.b) Al.Vaida -Voevod (premier, ministr.de Externe, ad int. la Comerț) ,

discurs -conclusiv, Cameră, 2 sept.'32

(DAD, MO 22, șed. din 2 sept.'32, p. 607- 616)

[LD : titlurile problematizate, sublinierile și parantezele drepte îmi aparțin.

Vaida , apare mai ales în postura de " homo regius" .

Nu vorbește nimic concret despre intențiile guvernării - legislative, economice , sociale etc -

Ci se răfuiește mai departe cu PNL ! .Discursul integral - vezi fișier PNT]

Vaida / 2 sept-'32

▣ Elogiu democrației parlamentare

▣ Mulțumiri protocolare

[LD : tactică ? sinceritate ? democratism ? naivitate ? viclenie ? bonomie ?]

[.....]

Argetoianu a spus că el (Vaida) ar fi "mama Camerei " , adică un fel de "cloșcă "

"nume care , în trecutul istoric al neamului românesc nu este nume de glumă, ci de glorie !"

I-am răspuns atunci : aceștia - arătînd spre dvs, spre liberali - iată sunt fiii d-tale din flori .

[.....]

Vaida / 2 sept.'32

▣ Argetoianu ? Nu , PNL !

[LD : Vaida lovește, în fond, pe căi ocolitoare, învăluitoare , cu orice prilej, tot PNL !

Adică bate șeaua , să priceapă măgarul !]

" Dar mai trebuie să amintesc în treacăt pe d.Argetoianu , al cărui discurs a fost destul de larg ca întindere , dar din p.d.v. al conținutului , s-a redus la o tactică , care voia să fie bizantină , cred, nu dibace,

deoarece în decursul discursului d-lui Duca , d-sa a fost dezavuat chiar și de Partidul Liberal,

susținătorul guvernării lorga -Argetoianu . Anume , e vorba de **acea insinuare** , redată cu multă bonomie ,

care tindea să arate că dînsul, într-un moment oarecare , a preferat să se retragă , protejînd partidul nostru să vie la putere."

" Dacă am fi protejații d-lui Argetoianu , fiți siguri că nu puteam obține, necum majoritatea

prescrisă în legea electorală , făcută de Partidul Liberal la timpul său, dar nici maximul acelor procente ,

pe care **Partidul Liberal le-a dobîndit** mai mult decît celelalte partide și fracțiuni de

opозиție , adică nici cele **13 procente**.

"Am convingerea că dacă nu ar fi sprijinit guvernul Iorga-Argetoianu , **Partidul Liberal ieșea mult mai bine și mai puțin compromis în fața opiniei publice din aceste alegeri "** (aplauze la PNT)

D-lor, de aceea , **termin scurt socoteala mea cu d.Argetoianu** ,pentru că eu constat că pe noi ea nu ne atinge.

Iar **intenția de a insinua spre Coroană** , cred că **este întârziată** , după **experiența pe care țara și Coroana**

au făcut-o , o dată cu politica d-lui **Argetoianu**. (aplauze la PNT) (p. 607)

[.....]

Vaida / 2 sept.'32

▣ Rotativa

" **D-lui Duca nu i-a plăcut nici felul cum am ajuns noi la putere** (ilaritate la majorități) .

Are să vi se pară poate un paradox, dar vă asigur că **în partidul nostru nu este nimeni** care să nu fi dorit ca,

în loc să ne ajungă pe noi acest < noroc > , **să-l fi ajuns pe d.Duca**. (ilaritate la majorități) .

Astăzi , d-lor, de-i fi ministru, de-i fi deputat, înseamnă a aduce **o jertfă în interesul viitorului acestei țări**.

(aplauze la PNT) **D.Duca** întreba cum am venit la guvern și nu înțelege, nu este mulțumit, nu-l place.

Eu am o satisfacție. **Noi am venit la guvern după planul și conform propoziției făcute**.

Eu cred că **declarația** făcută aici la tribună de d.Tătărescu , în numele partidului Liberal , deci și a d-lui Duca

-**Tătărescu** : M-am explicat asupra acestui lucru , vreți să revin a doua oară ? Dacă vreți, o fac.

-**Vaida** : Dvs , care **compuneți organizația guvernării Iorga-Argetoianu....**

-**Leonte Moldovan** : Zadarnic repetați vorba aceasta(p. 613)

Vaida / 2 sept.'32

▣ Monarhia - PNL ; Duca - Carol II

▣ Monarhia - PNT ; Maniu - Carol II

[LD : deși discursul, apoi polemicile , ating , deseori , penibilul , - poate și din cauza restricțiilor privind discutarea publică a Monarhiei - ele sunt semnificative și scot la suprafață mentalitatea corifeilor. .

Din păcate, pe "dovezi " de acest fel , va trebui să sondez , totuși, substratul profund uman, al acestor relații.

Atîta stăruință se pune pentru a transmite lui Carol nu atît mesajul de supunere , cît de a "demasca " adversarul pentru absența acesteia

[.....]

-**Vaida** : "**Este o tactică** - nevrednică de liberi aleși , reprezentanți ai națiunii - **să se vie pe căi lăturalnice** ,

prin insinuarea contrariului și **prin tactica de a îmbia** , și **să se caute a obține , nu încrederea** ,

ci grația Coroanei. Vrednic de oameni liberi și de **adevărați devotați ideei monarhice și regelui** ,

este ca , în toate ocaziile, cu modestia cuvenită , păstrînd distanța care se impune prin împrejurări, în interesul însăși al autorității naționale , concentrată în strălucirea Coroanei , **să spui adevărul întreg** ,

așa cum este în fundul conștiinței tale cinstite ." (aplauze îndelung prelungite la PNT)(p. 616)

[.....]

Vaida / 2 sept.'32

▣ Angajare guvernamentală

De aceea , d-lor, din partea mea **detest metodele** pe care le-a aplicat aici , în primul rînd **d.Argetoianu** ,și în al doilea rînd **d.Duca**.

" Dovada nu se face prin cuvinte ci prin fapte. "[.....]
Vaida / 2 sept.'32

15.) **I.Vasilescu-Valjean (raportor la Conversiunea- Argetoianu) ,**

discurs la Conversiunea PNȚ , 28 sept.'32
(DAD, MO 37, 28 sept.'32, p. 1391- 1401; 1401-1408)
[LD : **expozeu f.interessant privind Legea Argetoianu (apr.'32) ;**
atac la modificările aduse prin Legea GGMironescu.]

16.) **C.Argetoianu , la demisia lui Titulescu ,//pledoarie pentru rel.cu U.S.// 29 sept.'32**

(DAD, MO 38, 29 sept.'32 , p. 1467-1468)

17.) **C.Argetoianu, la Conversiune , 30 sept.'32**

(DAD, MO 39, șed. din 30 sept.'32, p. 1524-1530)

Proiectul de lege al lui GGMironescu, a fost făcut, desfăcut, refăcut , într-o atmosferă regretabilă, de **patimă, de suspiciune , atacuri , insulte , amenințări**, care mai de care mai nedrepte , **contra legii adoptate în aprilie 1932 .**

Temeliile legii GGMironescu sunt subrede , " pe nisip " , deoarece pretinde să rezolve o problemă ce nu o avem - creditul - și lasă nerezolvată o problemă ce o avem - valorificarea muncii ;
C.Argetoianu /

▣ **Creditul**

"Vreau să nu fiu înțeles greșit .**Știu foarte bine** - știm cu toții - **importanța creditului** în viața economică .

Dar [...] în momentul de față , **moment absolut anormal** , problema creditului [...] **trebuie să rămână pe treapta a doua.**

În momentul de față, **trebuie să ne preocupe numai valorificarea muncii și a producției.**

Interesele economice ale statului sunt asemănătoare cu cele particulare , în aceste domenii.[.....]

Argetoianu /

▣ **Legile Conversiunii**

Legea din apr.'32, a căutat să pună de acord o stare de fapt, cu o stare de drept.

Că legea nu a fost pe placul anumitor capitaliști, anumitor creditori, o pricep până la un punct.

Dar nu a fost reaua -credință a debitorilor.

Campania contra legii a fost bine dusă : că este anticonstituțională ; că nu corespunde doctrinei internaționale ;

că este fatală băncilor ; că este "bolșevică " , "revoluționară "

Doctrina "intangibilității creanțelor " este amendată de toată lmea civilizată ...

-Aurel Vlad (PNȚ Unde nu există ? În afară de Rusia , există în toată lumea !"

-Voce PȚ : De unde știi dta aceasta ,de la Orăștie ?

-Argetoianu : Cum, în relațiile dintre state, nu s-a recurs la reducerea datoriilor !?

Statele debitoare ... au spus simplu : nu pot plăti !

De 5 ani încoace , toate **întrunirile internaționale pun problema datoriilor reduse** :

/ Raportul Băncii Reglementelor Internaționale de la Basel;

/ Adunarea de la Geneva ;

/ Adunările de la Londra ;

Oameni de stat, de răspundere , au îmbrățișat și ei ideea :

/DI.Beneș cere ștergerea datoriei țării dinunărene , pentru reparațiuni;

/ În SUA , producătorii agricoli amenință cu greva , dacă nu li se reduc datoriile ;
Este un lung drum parcurs... în conștiința economico-financiară contemporană.

În legea Mironescu , s-a apăsător pe respectarea creanței ;

s-a încurajat negocierea dintre creditor și debitor .**Dar :**

/ din p.d.v. al creditului , a dat o lovitură de spadă în apă !

/ din p.d.v. al debitorilor , a dat o lovitură de măciucă în capul producătorilor !

(Aplauze la Un.Agrară și PȚ)

El are doctrina PNT de la Conversiunea din apr.'32 . Scrisă și semnată .

Semnată de dnii : Mihalache, Călinescu, Mirto, Lugosianu, Iacobescu, Graur, Ghelmeceanu

în care propunea conversiune și pentru proprietățile mai mari de 25 ha .

Acum au restrâns-o sub cifra de 10 ha , pe ceilalți excluzându-i

"Și atunci mă întreb , care este omul care s-a încăpățânat care , contra voinței tuturor și credinței tuturor,

vrea să impună această lege ? " [aluzie străvezie la Iuliu Maniu !]

[Vezi recurs în trecut ... crezul lui Mihalache ...

ce spunea el atunci despre aredeleni... despre PNR - fișier **Doctrina de partid**]

"Astăzi eu văd pe dl modest și simpatic și cumsecade [Iuliu Maniu] dictator financiar ,

iar pe intransigentul **Mihalache** ... punându-i la dispoziție partidul și credințele sale "**(aplauze în opoziție)**

"Soarta ne-a împins pe câțiva la roluri pe cari poate nu le doream , nici unii nici alții , ne-au împins înainte și ne-a silit să luăm anumite răspunderi.

Eu pot să vă spun un lucru .**Seara , când mă culc , mă culc cu conștiința împăcată ,** pentru ceea ce am făcut .

Mă întreb : **câți din conducătorii dvs pot să spună același lucru ? "**

C.Argetoianu /

▣ **Agricultură**

"Când agricultura muncește cu bilanț deficitar , când comerciantul nu poate să ajungă să-și plătească nici impozite ,

când industria trebuie să închidă porțile uzinelor sale , ce să facem cu creditele ?

Producătorii români nu câștigă azi nu din cauza scumpetei capitalului ci...

prin scăderea prețurilor muncii și producției lor .

C.Argetoianu / 30 sept.'32

18.) C.Radovici , intervenție în discursul lui IZCodreanu , la Conversiune , //legea Argetoianu-bună ! // 1 oct.'32

(DAD, MO 40, șed.din 1 oct.'32, p. 1562-1565)

19.) C.Turtureanu (PNL-2) , la Conversiune , //legea Argetoianu - bună ! // , 1 oct.'32

(DAD, MO 40, șed. din 1 oct.'32, p. 1573-1581)

20.) N.Penescu (PNT) , la Conversiune // legea Argetoianu -rea ! // , 2 oct.'32

(DAD, MO 41, șed. din 2 oct.'32, p. 1593- 1601)

21.) Dinu Simian (PNT) , la Conversiune //legea Argetoianu- mai bună ! // , 4 oct.'32

Intervenție : **C.Argetoianu**

(DAD, MO 43, șed. din 4 oct.'32, p. 1679-1684)

22.) Gr.Iunian (încă PNT) , la Conversiune , 5 oct.'32

Guvernul Maniu , Legislatura II, Sesiunea ordinară , 15 nov. ' 32 -

23.a) C.Radovici (Un.Agrară) , discurs la mesaj, 24 nov.'32

(DAD, MO 7, 24 nov.'32)

[LD : unii se miră când aud că șeful " Uniunii Agrare " este Argetoianu !]

/ Este necesară o politică de ridicare a economiei rurale , la nivelul prețurilor industriale , și nu o coborâre a tuturor categoriilor producătoare .

/ Se va abține de la votul R la Mesaj, pentru a contribui la destinderea raporturilor dintre partide ;

23.b) C.Argetoianu , Programul " Uniunii Agrare " , ? dec.'32

(Rev. "Parlamentul românesc " , an III , 4 / 44, 31 dec.'32 , pag.35 .Ion Hâncu)

[LD : folosește această mărturisire a lui Argetoianu , la propriile lui " Memorii "]

- De ce s-a dedicat politicii ?

- "Mai întâi ți-aș spune că **conturul și viața omului politic , sunt fără interes.**

Interesante sunt numai ideile pe care le slujește .

La noi se abuzează cu preocuparea fiecăruia de omul politica ca om , și nu ca ideolog.E o mare greșeală .

Ar fi mai bine să vorbim mai puțin de oamenii politici și mai mult de ideile lor.[...]

M-ai întrebat de ce m-am consacrat politicii .

Iată : **am trăit 10 ani în străinătate ca student și 17 ani ca diplomat.**

Și după acești 27 de ani trăiți înm pribegie, dorul de țară m-a adus înapoi.

M-am întors acasă.Când am ajuns în România ...

D.Argetoianu ezită puțin , apoi se decide :

- **Ca tot Românul ... am făcut politică .Ce era să fac ? "**

La reuniunea unui banchet, șeful partidului " Uniunea Agrară " și-a expus programul.

C.Argetoianu este un om inteligent , un om curajos la manifestarea credințelor sale politice. Păcat numai că , aceste credințe, suferă variațiuni.

De la conservatorismul autocrat și până la conversiunea care a lovit însăși baza organizării capitalisto-burgeze , d.C.Argetoianu a crezut , pe rând, în toate.

Sincer întotdeauna. Pe calea înfăptuirilor reale, Argetoianu nu se împiedică

nici de Constituție (din prima parte a programului) , dar , atunci când a ajuns la capitolul intitulat sugestiv "măsuri radicale" ... preciziunile lipsesc aproape cu desăvârșire .Explicabil.C.Argetoianu nu este omul programelor .D-sa are deviza " Văzând și făcând "

Potrivit ei, vede și face .Ceea ce face și , mai laes , ceea ce are de gând să facă, nu ne-o spune .O bănuim.Depinde numai dacă are cu cine să o facă "

D-sa e un om al faptelor .Cu o singură condiție : să fie lăsat să facă , fără ca mâinile să-l fie legate nici de reticențele ideologico-fanteziste ale d-lui Iorga , nici de Trugheit -ul pus în mișcare al partidului liberal de azi.

D. Argetoianu lasă "cui vrea " ziua de azi, rezervându-și -o pe cea de mâine.

Guvernul Al.Vaida , Legislatura II , sesiunea ordinară - continuă , ian.'33...

24.) C.Argetoianu, discurs : la demisia lui Maniu ; guvern Vaida , 31 ian.'33

(DAD, MO 30, 31 ian.'33 , p. 904)

[LD : vezi obligatoriu în Memoriile lui , ce spune despre acest episod .]

Argetoianu / 31 ian.'33

▣ **Schimbarea șefiei Guvernului ? - Treaba PNȚ !**

" Vreau să vă mărturisesc o nedumerire de neofit în politică și parlamentarism .(**ilaritate**)

Eu nu prea pricep discuțiunea care s-a deschis astăzi.

Guvernul s-a prezentat fără nici o declarațiune politică ; **s-a prezentat un guvern nou** , nou în ce privește persoana primului -ministru. Ne-am despărțit în decembrie cu d.Manu , în capul Ministerului, și ne întâlnim astăzi cu d.Vaida -Voievod în capul aceluiaș minister.

Ce ne privește pe noi , Camera, **ce s-a întâmplat în sânul PNȚ ?** (**aprobări**)

- **dr.Lupu** : Sigur, PNȚ este în afară de țară ! (**ilaritate**)

- **Argetoianu** : Aș zice, poate să fie, dacă vreți, de un interes special pentru majoritatea Camerei.**Este un proces care trebuie să se judece între majoritatea Camerei și guvern, între membrii PNȚ și conducătorii lui.**"

Argetoianu / 31 ian.'33

▣ **Rolul parlamentului**

▣ **Rolul presei**

"**Ce poate interesa țara** - aceasta n-o pricep eu bine - în momentele acestea [...] când nu mai este duminică și nu mai este sărbătoare fără întruniri și manifestări ?

Ce ne poate interesa pe noi cine este pe banca ministerială ?

Pe noi, pe țară, ne interesează ceea ce fac aceia care sunt pe banca ministerială.

[...] **Să pierdem vremea** și să tăiem firul de păr în patru , fiindcă în fața ministerului se află d.Manu sau d.Vaida ! ?

Că **d.Manu a plecat** făcând anumite declarațiuni , treba d-sale .

Eu pricep ca **presa să se ocupe de aceste declarațiuni** , fiindcă presa se ocupă de întreaga mișcare socială și de toată viața noastră politică.

Dacă vreți ca **Parlamentul să mai păstreze o umbră de autoritate** în opinia publică, **părăsiți această cale de discuțiuni sterile** și dați dovadă poporului că aici, în Cameră, **avem altă grijă** , decât aceea de a câștiga un premiu în arena politică."

Argetoianu / 31 ian.'33

▣ **Pragmatismul lui Argetoianu ?**

▣ **Ipocrizia pro-carlistă a lui Argetoianu ?**

" Vă spun sincer nedumerirea mea.Nu pricep. Se poate că eu, fiind un om mai izolat în viața politică decât alții , să fiu mai liber în cugetarea mea și să nu fiu influențat de atâtea interese , care , poate , că poartă pe alții.

Eu atât vă spun : pe această cale nu voi pași.

Voi aștepta ca guvernul să vie cu proiectele sale. **Le voi discuta** foarte obiectiv , ținând seama numai de interesele țării mele , așa cum le văd eu, în sărăcia mijloacelor mele.**Însă nu pricep ca, pe socoteala țării , să se mai întindă încă odată discuțiunea sterilă și prea lungă** , care s-a făcut cu ocazia Adresei de Răspuns la Mesaj.[...] **Avem bugetul** înaintea noastră ; **avem acordurile de la Geneva** ; avem chestiuni în legătură cu **politica noastră externă**.

Să ne păstrăm elocința și argumentele pentru acele zile și **să punem capăt** , cu un moment mai înainte, **acestei discuțiuni sterile de a ști** dacă este mai bine să fie în capul acestui minister **d.Manu sau d.Vaida**,

motivele pentru care nu mai este d.Manu și este d.Vaida. [...]

S-a vorbit atât de mult despre asta , încât cu toții știm care este situația.

Cunoaștem și părțile fățișe , ca și dedesubturile crezei.

De aceea , vă rog , să **puneți capăt la această discuțiune** și să intrăm , mulțumită guvernului, cât mai repede , în discuțiuni fecunde "

(**aplauze la PNȚ și Liga Agrară**)

[**LD : după discursul lui Argetoianu, a vorbit IG Duca**]

C.Argetoianu / 31 ian.'33

25.) **C Argetoianu , intervenție : la buget, 24 mart.'33**

(DAD, MO 72, 24 mart.'33 . fișă semnal-de mână)
/ Intervenție în Afacerea Skoda : guvernul să ia măsuri, nu să fie înlăturat pentru o
escrocherie de acum 3 ani !
c.Argetoianu / 24 mart .'33

26.) **C.Argetoianu , discurs : la Conversiune , 10 apr.'33**

(DAD, MO 88, șed. din 10 apr,'33 .) **Fișă la Legislație**

27.) **C.Argetoianu , opinie : Acordul de la Geneva , // contra // 12 apr.'32**

(DAD, MO 90 , șed. din 12 apr.'33) **Fișă la Economie mondială**
Contra !

28.) **C.Argetoianu , opinie : Mica Antantă , 1 iun.'33**

(Rev."Parlamentul românesc" , 1 iun.'33 , p.10-11)

Guvern IG Duca.14 nov.'33

Alegeri .**20, 22 dec.'33**

Asasinarea lui Duca, **29 dec.'33**

29.) **Afișe electorale, alegerile din dec.'33**

(BCS , Fd.St.Georges, pch. LXVII , ds. 2)

▣ **Un.Agrară -C.Argetoianu**

Cetățeni !

Sunteți chemați din nou să vă dați votul .

Guvernul Vaida s-a prăbușit în neputința lui.) **Timp de un an** n-au știut decât
să strice Legea Conversiunii , să afunde țara în datorii și să se îmbogățescă ei ,
pe spinarea contribuabililor.

Guvernul Duca , ce l-a înlocuit , e și mai rău.

Stăpânit de spiritul bancar , el va distruge și ce a mai rămas în picioare din buna lege
a Conversiunii , pe care v-am dat-o , ca un început de asanare a claselor producătoare.

[-----]

Popor istovit dedatornici , dreptate și ușurare nu veți primi încă ! [-----]

dar nu vă perdeți răbdarea .**Ceasul vine** .Numai **un program de reforme radicale** poate
să mai salveze ce e de salvat .

Un asemenea program nu poate fi realizat de un partid ca cel liberal,
care a dovedit că este în slujba intereselor bancare și a intereselor de gașcă.

Numai noi putem să-l aducem la îndeplinire, precum am adus Legea Conversiunii.

Uniunea Agrară are următoarele lozinci :

1.Reducerea datoriilor , imediat , cu 75 %

2. Refacerea monetei

3. O nouă așezare a impozitelor.

Reformele acestea urmează să fie încadrate într-**o organizare nouă a Statului Român ,**
în organizația **STATULUI AGRAR** .

C.Argetoianu, președ. " Uniunii Agrare" / dec.'33

30.a) Rezultatul alegerilor, Uniunea Agrară, 20 dec.'33

Vezi context, la fișier **Alegeri II**

A. Rezultatul alegerilor pe București :

Votanți : 110.448

Anulate - 2005

PNL-guvern : 62.431 (I) **PNL-Georgist - 6.100 (III)**

PNT-Mihalache 14.186 (II) **PȚ-Lupu - 5.805 (IV)**

PRȚ-Iun - 1.052 (XI)

P.P.Averescu 4.167(VI) PNA-Goga - 4.595 (V)

C.Argetoianu - 817 (XII)

LANC -ACCuza 1.622 (VIII) Gr.Forțu - 3.666 (VII)

P.Evreesc - 1.438(X)

PSD 1.480 (IX) 3 liste independ. 864, 133, 84.

B. Nr.de voturi și procentele obținute de guvern și opoziție

Scăzându-se nr.voturilor anulate și ale partidelor care n-au obținut 2% pe țară :

Guvernul : 1.520.224 = 54,93 %

PNT : 414.775 = 14,98 %

PȚ-Lupu : 152.590 = 5,51%

PNL-georg: 146.950 = 5,31 %

LANC : 132.772 = 4,79%

P.Maghiar : 123.934 = 4,47 %

PNA-Goga : 118.775 = 4,29%

PȚR -Iun. : 85.317 = 3,08%

Un.Agr. : 72.259 = 2,61 %

≡ 5 argetoianiști :

C.Argetoianu, supleant Ion Popa (13,29 % Trei Scaune)

C.Argetoianu, supleant Al.Radian (10,04% , Dolj)

Max Câmpeanu (9,11 % , Ciuc)

Aurel Milea (7,6 % , Năsăud)

C.Argetoianu, supleant G.Apostoleanu (7,61 % , Tecuci)

Au apărut câștigători pe 22, apoi au dispărut la redistribuire, pe 23 dec.:

C.Radovici (Făgăraș)

Ioan Popovici (Severin)

Dan Hiottu (Târnava Mare)

30.b)Reacția opoziției ; regrouparea partidelor mici: Partid Agrar ? , 7-20 ian.'34

// PȚ-Lupu // PRȚ-Iunian // **Un.Agr.-Argetoianu** // PP-Averescu // PNA-Goga

Reacția opoziției ; regrouparea partidelor mici , "agrariene " 7-20 ian.'34

Evoluția **relațiilor PNT-PNL**

// PȚ-Lupu // PRȚ-Iunian // Un.Agr.-Argetoianu // PP-Averescu // PNA-Goga //

("Dimineața " , 20 ian.'34 ; "Facla" , 21 ian.'34)

Guvernul a aruncat o lozincă : destindere politică.

Nu s-au produs elemente suficiente să se poată "profetiza" dacă guvernul va culege vreun rod de pe urma inițiativei sale lăudabile. Lozincă pare să fi fost prinsă de partidele de opoziție pentru a o aplica ... spre propriul lor folos.

Dacă încă **nu se putea constata o destindere între guvern și partidele de opoziție**, se putea constata **o destindere între ele**. Între ele se constatau numeroase semne de apropiere .

De mai bine de trei ani, **partidele trecuseră** , fără nici o excepție , **printr-un proces de descompunere și de fărâmițare**. Acum **partidele mici păreau a face calea înapoi**.

Cauzele revenirii , erau mai puternice decât cauzele fărâmițării :

/ Verdictul opiniei publice , la alegeri : **preferința spre partidele mari, puternice ;**

Și în opoziție, PNL și PNT au obținut între 4- 500.000 de voturi .

/ Preferința pentru guvernele de partid , **nu guverne de tehnicieni , de concentrare ;** .

/ **Imposibilitatea unui partid mic de a accede la putere .**

În alegerile din dec.'33 : **lupiștii** - cu 152.000 voturi ; **gogiștii** - cu 121.000 ;

lunianiștii - cu 82.000 ; argetoianiștii - cu 73.000 ; averescanii - cu 47.000 ,
la olaltă au obținut **475.000 voturi** , cu 50.000 mai mult ca PNȚ, singur !
iar ca mandate, aceste **5 partide, la olaltă, au 31 de deputați**, față de 29 a naț-
țărăniștilor !

De aici , **dorința acestor partide mici de a se regrupa**,
de a forma **o "a treia forță de guvernământ"** , în jurul **ideii "agrariene"**
și a unei largi conversiuni . **"Politica valutară" ... nu mai conta !**

Lupu - Goga - Lunian - Stere - Argetoianu - Averescu ... **Dar :**
Lupu și lunian - se pronunțau , clar , pentru **democrație**, pentru o **politică de stânga** ;
Goga - trecuse în ultimele luni , spre lagărul de **extremă dreapta**, militând pentru un
naționalism extrem și **contra** formei de gov. **democratic-parlamentară** ;
lunian era pentru **fuziune** , **fără rezerve**, numai cu **lupiștii** și întâmpina unele dificultăți
cu **Stere** , care nu a voia să renunțe la pronunțatul **caracter "țărănist"**
(Lunian fusese la Bucov, unde a avut o lungă convorbire cu el)
și care dăduse ideeeea **șefiei anuale, prin rotație** ;
lunian - nu era pentru o fuziune imediată , ci pentru o colaborare în parlament
Lupu - voia o fuziune imediată
Averescu - voia fuziune, nu colaborare ; și el să fie șef de necontestat ;
Argetoianu - ar fi fost de acord cu o fuziune mai restrânsă (vorbise cu Averescu și...) ;
...Se vorbea de posibilitatea **revenirii lui Goga și Argetoianu în PP** ;
...Se vorbea de posibilitatea **revenirii lui Gh.Brătianu în PNL** ;
...Se vorbea de posibilitatea creerii **unui consens** , pe **marile probleme de stat** ,
între PNL, PNȚ și PP .
Dar totul era foarte discret , și nu depășea speculația și zvonul.
Partid Agrar ? / ian.'34

30.c) **C.Argetoianu** , replică la zvonuri : Dictatură ?! , **27 ian.'34**

Schimbarea politici externe ? !

("Dimineața" , 27 ian.'34)

Discuțiile în vederea **constituirii unui al treilea partid , agrar, continuă.**
După afirmațiile celor care tratează, **șansele constituirii unui "bloc parlamentar "**
sunt destul de mari. În ultimele zile **s-au făcut și declarații publice** , de către cei în cauză.
Astfel, **C.Argetoianu** , într-o scrisoare trimisă "Adevărului" ,
prin care **respinge afirmațiile "Agenției Sud-Est"**
relativ la pretinsa sa tendință de a forma un "guvern de dictatură " ,
arată că **n-a fost vorba de tratative cu d-nii mareșal Averescu și Gh.Brătianu** ,
ci numai de tendința partidelor agrare de a se uni pe baza unui program comun.
Au mai făcut declarații publice **dr Lupu** , care a confirmat
că **este partizanul unei fuziuni imediate cu Gr.lunian** ,
care, însă, **crede că deosebiri de vederi sunt prea mari** , pentru a putea fi înlăturate .
De altfel, **lunian** a spus de la început că , deocamdată,
dorește doar luptă comună parlamentară .
Ramura basarabeană a PTR - steriștii - este pentru fuziune .
C.Argetoianu / 26 ian.'34

▣ **Scrisoarea - către "Adevărul"**

Ca urmare la **Notița** pe care ați binevoit a o publica în ziarul dvs. ,
și **pentru a pune la punct informațiile Agenției Sud-Est** ,
apărute în ziarul " Le Temps" din 20 ian.1934 ,
vă rog să **bine-voiți a-mi acorda ospitalitatea "Adevărului"** .
 Agenția telegrafică Sud -Est afirmă că ași fi luat inițiativa alcătuirii
unui " al treilea partid de guvernământ " , și că ași fi făcut "oferte" d-lor
Goga, dr.Lupu, Lunian și Gh.Brătianu .

În realitate, eu nu am luat nici o inițiativă , și, prin urmare,
nu am putut face nici o "ofertă".

Inițiativa tratatelor pentru unirea grupărilor agrare ,
a fost **luată simultan de diferite persoane** din cele patru grupări.
Proiectul de unire fiind limitat la partidele agrare ,

tratativele între noi și partidele mareșalului Averescu și Gh.Brătianu , nu puteau fi încercate și n-au fost.

Scopul urmărit prin prin unirea partidelor agrare , nu poate fi altul decât alcătuirea unui instrument mai puternic pentru realizarea unui program comun. Atât și nimic mai mult.

Tot materialul informativ debitat de Agenția Sud-Est este de domeniul fanteziei; trebuie să fie cineva lipsit de bun-simț ca să invente un guvern de dictatură , prezidat de gral Averescu , și compus din d-nii Goga, dr.Lupu, Iunian , Gh.Brătianu și subsemnatul, plus câțiva generali desemnați de Rege ."

C.Argetoianu / 26 ian.'34

▫ **Politica externă.**

Dacă " Sud-Estul " , atât de scump d-lui Titulescu , s-ar fi mărginit la asemena fleacuri , nu m-aș fi gândit nici un moment să intervin.

Nu pot lăsa, însă, fără o energică protestare , insinuațiunile părții finale din informația oficinei pseudo-pariziene.

Atât eu , cât și prietenii mei , suntem prezentați ca protagoniștii anulării datoriilor (pentru cetitorii francezi , nu ar fi vorba decât de datoriile externe ale statului) - o prostie peste care trec, dar, mai ales,

ca reprezentanții unei politici externe opuse celei de azi.

Aici nu mai este vorba de prostie, ci de rea credință.

Ne întrebăm **ce interese slujește Agenția Sud-est și patronii ei, încercând să prezinte pe conducătorii a 6 partide din România , ca ostili sistemului nostru de alianțe ?**

Prietenii și alianțele noastre de după război, începând cu Mica Înțelegere , sunt patrimoniul nației întregi, iar nu poatrimoniul particular al unuia sau altuia.

Politica noastră externă este bine fixată și determinările ei nu depind de prezența sau de absența nimănui din guvernul Țării.

Aceasta trebuie să se știe, și pentru ca să se știe lămurit,

vom aduce chestiunea înaintea parlamentului.

Primiți vă rog ... C.Argetoianu "

C.Argetoianu / protest -desmnițire / 26 ian.'34

[Guvern Tătărașcu](#).Legislatura I.Sesiunea ordinară.1 febr.'34

31.)Deschiderea parlamentului.Omagierea lui Duca, 1 febr.'34

C.Argetoianu / 1 febr.'34

" Plecat înaintea sicriului lui IGDuca , abia închis, am adus **expresiunea sentimentelor noastre de adâncă turburare sufletească și de sinceră mâhnire** față de **actul de o fulgerătoare brutalitate și de nepriceput în taina lui,**

prin care s-a tăiat **firul unei vieți cinstite** , închinată țării și binelui obștesc.

Luăm astăzi , cu toată inima parte la omagiul solemn și dureros pe care Adunarea Deputaților , în pragul activității sale, îl aduce memoriei ilustrului dispărut.

lubit de mulți, stimat de toți,IGDuca a fost răpus fără milă și fără vină.

Prin moartea lui, **PNL a fost decapitat** și-și va căuta multă vreme echilibrul de forțe și tendințe , pe care **tactul, dibăcia și suplețea lui Duca** știa întotdeauna să le împace.

" **Țara pierde** , în momentele cele mai grele , o făgăduință de îmbunătățire ,

întemeiată pe **lunga experiență politică** a celui care s-a dus,

pe **agerimea inteligenței lui**, pe **curățenia intențiilor lui.**

În numele **Uniunii Agrare** , aduc dela această tribună memoriei lui IGDuca ,

prinosul profundeii noastre întristări , pe care tragedia vremurilor o preface ,

pe zi ce trece , într-o reculegere plină de îngrijorări , dar și de nădejdi "

C.Argetoianu / 1 febr.'34

32.) C.Argetoianu (Un.Agrară)

La noi , alegeri " libere" , cum se fac în Elveția, Danemarca, nu se pot face ! Totuș, regimul parlamentar , cum se practică la noi, este singurul regim suportabil, pentru țara noastră.

La noi, masele electorale nu sunt educate

libertatea absolută nu poate fi folosită cu "discernământ"

Până acum , la noi, nimeni nu s-a ocupat de educația masselor electorale.

Eu fac apel la dvs să fiți sinceri ." O libertate absolută nu este astăzi imaginabilă în țară la noi. [-----] oarecari îndrumări inteligente, un oarecare control discret și delicat al urnelor

[-----] Nu trebuie să cerem un exces de scrupulozitate în respectarea libertăților electorale.Însă vedeți, este o măsură, este o limită, peste care nu se poate trece .

[-----] Alegerile trebuie puțin îndrumate , trebuie puțin controlate urnele ; (**ilaritate**) , este singurul regim parlamentar suportabil care se poate asigura la noi... însă să nu se exagereze .Eu cred că mai mult din zelul acelora de la județe , din teama de a nu se obține acel 40 % , s-a sărit puțin peste cal. În adevăr, am avut alegeri urâte.

-**dr.Lupu** : Dvs îi încurajați să valideze toate alegerile !

-**C.Argetoianu** : Vreau să dovedesc că toate aceste discuții , costă parale și sunt inutile.

-**Armd.Călinescu** Sunteți pregătit pentru dictatura cea adevărată.

-**Argetoianu** : Eu n-am cunoscut alegeri libere în țara românească.

Cum să se facă alegeri libere și, în același timp, să se constituie o majoritate parlamentară,cum cere Constituția ?

C.Argetoianu / 9 febr.'34

33.) Grupările parlamentare, pe partide , 16 febr.'34

(DAD, MO.9 , Anexa , 22 febr.'34)

▣ **Gruparea parlamentară a P.U.A** (5 deputați)

C.Argetoianu (președ.)

Al.Radian (secretar)

dr.Ion Popa

Dr.Max Câmpeanu

Aurel Milea (ulterior se va rupe de ...)

34.) C.Argetoianu , Declarație la Mesaj, sâmbătă , 24 febr.'34

(DAD, MO 11 , șed. din 24 febr.'34, p 422)

[LD : laconic , conu'Costică a ținut să precizeze că nu vrea să participe la dezbateri , își va spune opiniile , la legi. Era preocupat de tratativele pentru crearea unui "pol agrarian" în parlament]

C.Argetoianu / 24 febr.'34

▣ Răspunsul la Mesaj

" Uniunea Agrară nu va lua parte la discuțiunea Adresei, fiindcă socotește că vremea discuțiilor teoretice și mai ales sterile , a trecut de mult.

Țara așteaptă soluții imediate și practice în cele câteva probleme de interes vital , care domină viața noastră publică în momentul de față.

"Aceste soluțiuni, Uniunea Agrară le-a înfățișat în nenumărate rânduri .

Programul nostru este bine precizat și cunoscut.

" Proiectul de Adresă nu conține nici o indicație asupra modalităților de soluționare a acestor probleme ci o nouă expunere numai de principii ,

Uniunea Agrară este hotărâtă să aștepte depunerea în Cameră

a diferitelor proiecte de legi, făgăduite de guvern, proiecte pe care le va examina și discuta cu toată obiectivitatea cerută de greutățile vremurilor .

" Proiectul de Adresă , neprecizând nici un punct de aplicare

a unui program pur teoretic ,

se înfățișează cu o regretabilă repetiție a erorilor din trecut în această materie .

În asemenea condițiuni, reprezentanții Uniunea Agrare nu vor putea vota proiectul de Adresă supus dezbaterilor Adunării Deputaților "(aplauze pe băncile Uniunii Agrare)

C.Argetoianu / 24 febr.'34

35.) **C.Argetoianu** , tratative pentru un partid agrarian, 24 febr.'34

("Facla" , an.XIII, nr.923, 24 febr.'34 + foto C.Argetoianu)

C.Argetoianu nu a renunțat la ideea de a forma **cel de-al III-lea partid de guvernământ**. D-sa crede că va găsi partizani chiar printre oamenii care , astăzi, o consideră "o fantezie "

...În ianuarie, **Argetoianu** a vizitat pe **mareșalul Averescu** , căruia i-a explicat necesitatea creării acestui partid. Averescu a fost de acord cu ideea, dar **a avut rezerve privind "formula " propusă și programul.**

Aceste condițiuni , nu prea au fost pe placul lui Argetoianu ;

/ Partizan al creerii unui nou partid , este **dr.Lupu**, care , însă,

consideră că Argetoianu sporește "babilonia" .

/ Adversari ai formulei Averescu sunt **O.Goga** și **Gr.Iunian**,

care consideră că **nu se poate face nici un acord cu șeful PP.**

Ziarul conchide că **străduințele lui Argetoianu sunt zadarnice .**

Partid agrarian ? / 24 febr.'34

36.) **C.Argetoianu** , tratativele cu **P.P- Averescu** , 2 - 6 mart.'34

"Facla" / 3 mart.'34 + foto C.Argetoianu

▣ **Tratative Averescu -Argetoianu**

"Facla " a fost singurul ziar care a informat la timp pe cititorii săi , asupra **tratativelor duse de C.Argetoianu cu partidele mai mici** , pentru formarea unei "**Uniuni parlamentare** " .

Scopul ar fi fost ... să dărâme guvernul și să candideze la succesiunea guvernării.

Inițiativa lui Argetoianu nu a reușit, deși fusese primită cu entuziasm.

În timpul tratativelor, **Argetoianu a constatat o identitate de vederi numai cu mareșal Averescu** , și a hotărât să continue contactele. Au fost mai multe întrevederi,

la care cei doi au constatat ... o mare identitate de vederi politice .

Argetoianu a propus reconstituirea Partidului Poporului,

iar Averescu a acceptat entuziasmat .

"Facla" / 7 mart.'34

▣ **Partidul Poporului se rentregește**

Știrile au apărut în ziarele partidelor respective, "**Îndreptarea** " și "**Pământul nostru** " .

Bazele acordului, sunt ținute , deocamdată , **secrete.**

Unul din cele mai de seamă puncte , **prevede modificarea Constituției .**

Averescu și Argetoianu consideră actuala Constituție depășită .

Aceași opinie o au și Octavian Goga și Al.Vaida -Voevod.

Ei ar dori o constituție redactată într-un **spirit "de dreapta"** ,

care să ducă la **întărirea executivului** și la **întărirea prerogativelor regale**

Averescu -Argetoianu /2-6 mart.'34

37.) **Gr.Iunian (PRȚ)** , comunicare : arestarea lui Nae Ionescu , 6 mart.'34

// rolul lui Titulescu în arestarea și rearestarea lui Nae Ionescu //

// despre represiuni, arestări ; despre proces //

Virgil Madgearu - se asociază întrebării ; apără pe Titulescu ;

O.Goga - se asociază comunicării ; **Argetoianu** -cere accelerarea procesului ;

CCGiurescu -cere anchetă parlamentară ; **Vict.Iamandi** și **Al.Mavrodi** -răspund .

("Dimineața " , an 30, nr. 9769, 8 mart.'34 + foto **Argetoianu, Iamandi , Mavrodi**)

C.Argetoianu / 6 mart.'34

▣ Grăbirea judecării procesului crimei de la Sinaia

" În nedumerirea generală, față de cele întâmplate ieri [5 mart] mă asociez și eu la întrebările puse de la această tribună și la toate câte au fost puse aici , în afară de micul cuplet al onoratului nostru prieten dl Madgearu cu privire la dl Titulescu , fiindcă toată lumea o știe domnul Titulescu n-are ce căuta în afacerea aceasta .

Nu m-am urcat însă la această tribună numai pentru a face act de asociație la cele spuse de predecesorii mei , ci fiindcă doresc să atrag atenția onoratului guvern asupra repercusiunii în opinia publică a întregilor evenimente , care s-au succedat în această chestiune a procesului asasinării regretatului Duca .

Cred că în momentul de față țara așteaptă de la această Cameră înfăptuiri utile.[-----] Eu cred că **dacă dvs , guvernul, procedați cu sinceritate , cu promptitudine , și dacă procesul principal era deja astăzi un lucru judecat** - fie ca anumite procese secundare să se dezvolte ulterior - **nu erati în necesitatea să mai mențineți starea de asediu și cenzură**. Prin urmare , nu ați fi avut , în momentul de față , **opinia publică sub o stare de compresiune și deci, de enervare** .

Și merg și mai departe : cred că **evenimente ca cel petrecut ieri [eliberarea și rearestarea lui Nae Ionescu]** nu s-ar fi putut întâmpla .Iar dacă nu s-ar fi întâmplat , era mai bine pentru prestigiul guvernului. Nu vorbesc despre **cel eliberat și arestat după 2 ore [Nae Ionescu]** pentru că acelaia **dvs îi faceți o aoreolă de martir** . Pe mine nu mă interesează , însă acest lucru.

Eu sunt un om al realității [LD : **doamne ce-i tot trage Argetoianu cu acest refren !**] și **aș vrea să vă văd** venind mai degrabă cu **legile organice** pe care le-ați promis. [-----]

Victor Iamandi / 6 mart.'34

▣ Arestarea lui Nae Ionescu

" Chestiunea ridicată de onorații **reprezentanți ai partidelor de opoziție** în această Cameră , aceea a **arestării lui Nae Ionescu** , a fost folosită de fiecare dintre dvs , după cele ce au urmat la această tribună , **nu atât pentru a protesta** împotriva lucrurilor petrecute ieri după prânz] 5 mart] **cât de a readuce** din nou aceeaș stăruitoare chestiune, interesantă pentru unii dintre dvs. din multe puncte de privire , a **acțiunii judecătorești deschise împotriva Gărzii de Fier.**" [-----]

Vict.Iamandi / 6 mart.'34

▣ Procesul unui complot

▣ Răspuns lui Argetoianu ș.a.

" **DI Argetoianu** ne dădea un sfat. Firește, d-sa , ca om practic , care are o mare experiență de guvernare , era în măsură să ne administreze acest sfat . [**aluzie ironică la măsurile represive luate de Argetoianu când era la Interne , mai ales , procesul anticomunist din Dealul Spriei ...**]

De ce n-am făcut **judecarea procesului** [asasinilor lui Duca] în 15 zile , iar restul proceselor , dacă ar fi fost mai multe , să le judecăm numai târziu .

Întâi , este un **principiu elementar de drept : nu putea fi decât un singur proces ; întreaga Gardă de Fier -) și aici este eroare capitală pe care o faceți dvs , atunci când la tribună , sub pretext că apărați libertățile publice încălcate de noi - aici este greșala dvs ,**

întreaga mișcare a Gărzii de Fier trebuie dusă în fața justiției .

Pentru că mișcarea aceasta a Gărzii de Fier , chiar în momentul de față , se găsește în situația de a pregăti o continuare a acțiunii sale , pe aceeași cale a revolverelor , a bombelor , și n-ași dori ca viitoarele victime ale acestei acțiuni teroriste să fie dintre dvs (C.Argetoianu întrerupe) Nu vă răspund dvs personal, am vorbit în genere și aceasta este convingerea mea personală .

N-ași vrea să anticipez asupra justiției, care va avea să se pronunțe peste câțeva vreme, ca să vă arăt programe scrise, nenumărate echipe ale morții pe care le au, să vă aduc fotografii , piese în natură, revolvere , boxuri, petarde, e vorba de adevărate laboratorii .

Cum vă închepuiți dvs că noi putem lua numai pe cei trei asasini , cari au împușcat ,

să zicem a împuşcat **Constantinescu și ceilalți doi**, aceștia sunt vinovații ?
Nu aceia sunt cei mai vinovați . Este complot , dle Argetoianu , și vei avea ocazia ,
în fața justiției , să-ți dai seama de această situațiune.[-----]
Vict.lamandi / 6 mart.'34

▣ **Dificultățile investigațiilor**

▣ **Răspunderea partidelor politice**

▣ **" Polițele " către Nae Ionescu**

(Madgearu, Goga, Argetoianu, lamandi ș.a.)

[-----]

Dvs , după ce , unii , ați încurcat lucrurile [vizat PNT] ,

și alții le-ați încurajat și susținut , [vizat Goga, ș.a.]

acum veniți și ne faceți nouă proces (aplauze vîi la PNL)

Încercați a uita că origina acestui proces este o crimă fără precedent
a cărei victimă a fost un mare om al țării acesteia.

Nu este admisibil ca dvs , în acest joc teoretic, al apărării ideilor de libertate ,

în care unii nici nu credeți, cum este d.Goga , care visează dictatura de mâine...

[-----]

-Argetoianu : Dle lamandi, ești un om cinstit.

Pe conștiința d-tale , **d-ta crezi că Nae Ionescu este un asasin ?**

[-----]

-Vict-lamandi :

Eu înțeleg că mulți dintre dvs aveți polițe de recunoștințe de plătit lui Nae Ionescu .

[-----]

Dar nu cred că Nae Ionescu a devenit un factor atât de determinant în viața politică

a țării (aplauze la PNL) ca să facă să defileze în fața dvs , de la tribună ,

șefi de partide, viitori dictatori ai acestei țări, care manifestă această tendință

extraordinară de a ne deschide nouă proces în chestiunea Nae Ionescu

-C.Argetoianu : Nu ne vorbiți nouă de < polițe de plătit > .

-lamandi : " Se întreba dl Argetoianu **dacă** , în locul unei dictaturi negative,

n-ar fi mai bună o dictatură pozitivă ?

-Argetoianu : Nu întreb eu, întreabă opinia publică .

-lamandi : " Opinia publică ? Aici este marea dvs greșeală , a tuturor, aceluia care

ați venit să discutați această problemă : opinia publică nu se interesează de dvs ,

opinia publică , sănătoasă și serioasă, este alături de noi. "

Noi cunoaștem **experiența dictaturilor negative și sterpe**, de pe urma activității dvs ,

dle Argetoianu, - vă amintiți și dvs , timpul nu este așa de îndepărtat - când **dvs lichidați**

o guvernare în condițiile cele mai nenorocite posibile acum doi ani "

[**gub de " tehnicieni "**]

Al.Mavrodi (subsecretar de stat) / 6 mart.'34

▣ **Titulescu și procesul de la Curtea Marțială**

[LD : intervenția lui Mavrodi nu dovedește întru nimic neamestecul lui Titulescu .

Dimpotrivă. Sub forme "diplomatice" , el și-a dat efectiv cu părerea ,

mai explicit decât lamandi, în legătură cu procesul]

" Intervin în această discuție , fiindcă **vreau să lămuresc o chestiune pusă de dl**

lunian.În această privință , n-am să fiu de acord cu d.Argetoianu ,

ci am să fiu de acord cu d.Madgearu :

s-a pus în discuțiune persoana d-lui Titulescu , ministrul nostru de externe ,

și i s-a reproșat că s-ar amesteca în instruirea procesului de la Curtea Marțială .

Este un procedeu care , de câțva timp, se întrebuințează în mod sistematic.

-C:Argetoianu : Atunci ești de acord și cu mine ,

fiindcă eu am spus că **n-are ce căuta acolo -**

-Mavrodi : **Protestez** - și cred că sunt în asentimentul întregului guvern -

în contra aceluia care înțeleg să amestece persoana d-lui Titulescu

în această chestiune , precum și în alte chestiuni de ordin politic intern.

[-----]

38.) **Eug.Titeanu (raportor Răspuns la Mesaj) , discurs -concluzie , 6 mart '34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, p. 619 - 629 - **lipsă fraza de început**)

// concurența part mici similare //

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

▣ **Partidele "restabilizării " : PRT, PT, Un.Agr.**

▣ **Concurența nealeală în alegeri**

"Vom face o analiză cât se poate de obiectivă a lor. **Micile grupări reprezintă**, întâi, între ele,

o concurență nealeală.Mai întâi, de o parte, **dl lunian, dl Lupu, și dl Argetoianu**.

Unii dintre acești d-ni s-au plâns împotriva noastră , în ce privește alegerile .

Dacă ar fi avut o explicațiune pe această chestie , trebuiau s-o aibă , în prim rând , între dnșii.

Eu aș putea să aduc aici dovezi scrise că **și-au furat reciproc și cu eleganță**, poate , **mijloacele de propagandă , ideile și demagogia**.

Toți au oscilat pe această **gamă de idei : inflație, restabilizare și anularea datoriilor** , acea teorie **pe care d.Goga** - pe d-sa nu-l introduc în acea categorie de demagogie -

o denunța mai de mult ca **demagogia lui < iartă tot ! >**

" **DI Argetoianu, dl lunian și dl Lupu** și-au luat cu eleganță voturile unul altuia

și **și-au împărțit lotul respectiv**, de care dispuneau în configurația generală a sufragiului nostru universal. Această explicațiune , pe care o aduc aici, nu este exclusiv a mea ;

această explicație a mai avut o dată loc ,cu caracter destul de penibil

și în același timp umoristic ; era vorba de **un proces de revendicarea**

paternitățiiprogramului între **dl lunian și dl Lupu** ,

fiecare spunând că este **tatăl restabilizării**.

Amândoi **ignorau pe Roosevelt** , până când **l-a reactualizat** în Camera

dl inginer Mihăescu din Amărăști (**aplauze, ilaritate la PNL**)

Vedeți dvs , **aceasta este explicația logică** și noi nu avem de căutat în incidentele

electorale secundare , explicațiunea unor înfrângeri ; noi trebuie să dăm acestor

înfrângeri explicațiunea lor normală **pe planul de onestitate și de logică politică** .

Aceste grupuri și-au împărțit voturile , pur și simplu între ele, **făcând demagogii**

identice și căutând fiecare **să revendice pentru sine paternitatea unei doctrine** pe

care , în definitiv, nici nu aveau dreptul să o caute , fiindcă era a altuia .

-**AlRadian** (Un.Agr. A dvs !

Eug.Titeanu / 6 mart.'34

39.) **Legea stării de asediu , în discuția Camerei , 13 martie '34**

Victor Antonescu (ministr.Juștiției) ; **H.Aznavorian** (raportor)

a) **C.Argetoianu (Un.Agrară)**

(DAD, MO 23, ședința din 13 mart.'34 , p. 768- 769)

▣ **Starea de asediu**

▣ **Prevederi constituționale**

[LD foarte interesantă abordare , din p.d.v. al **dublei mentalități**, cu substratul doctrinar conservator , **al formei fără fond** . În orice caz, parlamentul era în situația de a cunoaște toate argumentele **pro- și contra** - în cazul unei asemenea grave legi.

Este clar , că , din p.d.v.politic , **Argetoianu este un adept al guvernării autoritare** ,

că , între cele două instituții - Guvern , Parlament - el acordă guvernului o mai mare putere și răspundere . Parcă simt că , după atacurile național-țărăniște, radical-țărăniște , cuziste , care atăcaseră guvernul din diverse direcții, discursul lui Argetoianu ...

bătea în pânzele executivului . Numai că , după toată demonstrația ...

Argetoianu argumentează de ce nu va vota legea.

Cine avea dreptate ? Cine s-a dovedit , mai târziu , că a avut dreptate ?

Din acest p.d.v. , Parlamentul era o veritabilă școală .

Și cele mai substanțiale discuții le-am găsit la dezbaterile legilor]

Proiectul de lege care ni se prezintă astăzi , constituie, cred eu, **o nouă dovadă a dublei mentalități care domină întreaga evoluție a statului nostru modern :**

pe de o parte, **o mentalitate împrumutată, occidentală** , care **ne dictează texte ;**

pe de altă parte, **o mentalitate băștinașe**, sub influența căreia **aplicăm aceste texte.**

" După Constituție, starea de asediu nu poate să fie stabilită ,

decât în baza unei legi speciale.

Acest text al Constituției noastre celei mai noi [1923] , n-a fost pus acolo fără o matură chibzuință . În Constituțiunea veche se spunea că **starea de asediu** poate să fie introdusă și **printr-un simplu Decret Domnesc** sau **Regal.**

Prin urmare a fost o intenție vădită.

-**Victor Antonescu** : Aceasta era **legea din 1864 .**

-**CArgetoianu** : Da, da.Și prin Constituția dvs - căci dvs ați făcut-o - ați vrut să reacționați împotriva acestui drept dat puterii executive de a introduce starea de asediu , **îngrădindu-l cu garanția votării unei legi.**

Cred că a fost o greșală , fiindcă **introducerea stării de asediu este un act prin esența lui, guvernamental.** A cere puterii legislative încuviințare pentru acest act al puterii executive , este **o reminiscență al acelui romantism politic** al luptelor dintre libertățile democratice și tendințele absolutiste monarhice de la începutul veacului al 19 -lea.

" Este foarte greu pentru puterea legislativă, **să cunoască toate motivele** care determină , la un moment dat, un guvern să introducă starea de asediu.

Chiar faptul că un guvern se vede silit să introducă starea de asediu ,

probează că **împrejurările sunt de așa natură încât** acel guvern , care vrea să folosească starea de asediu, **nu poate aduce în public toate argumentele** care îl determină să ceară această măsură extraordinară.

C.Argetoianu / 13 mart.'34

▣ **Principiul separațiunii puterilor în stat**

"Noi, avem **principiul separațiunii puterilor în stat.**

Puterea legislativă are un **drept de control asupra puterii executive** și , **dacă** puterii legislative nu-i convine, la un moment dat , ca un guvern să introducă starea de asediu, **poate să-i refuze încrederea** , să-i dea **un vot de blam**, **și atunci**, guvernul este obligat să demisioneze și, împreună cu dânsul, **poate să cadă și starea de asediu.**

Însă o amestecare directă a legislativului în drepturile executivului, cred că **nu corespunde concepțiunii moderne a statului."**

Argetoianu / 13 mart.'34

▣ **Guvernul Tătărăscu .**

" Mai departe, **acest amestec al legislativului**, în materie de stare de asediu, așa **cum este stabilit în legislația noastră**, fără nici un corolar de împăcare a circumstanțelor, **poate să ducă un guvern într-o situație foarte ciudată**, după cum dovedește cazul de față.

"Iată, guvernul s-a văzut obligat să introducă starea de asediu , **împotriva dispozițiilor constituționale :**

nu a putut să o introducă pe baza unei legi speciale,

fiindcă în momentul determinat de împrejurări , **nu exista Parlament**, care **să poată vota o lege** , guvernul a decretat starea de asediu și, după mai bine de două luni, **vine astăzi să ceară Parlamentului ratificarea măsurii luate."**

C.Argetoianu / 13 mart.'34

▣ **Răspunderea guvernului !**

▣ **Neresponsabilitatea Parlamentului**

▣ Schimbarea legislației !

Impas parlamentar ipotetic ...

la **presupuneți** dvs că la noi viața parlamentară

n-ar fi în ritmul mentalității băștinașe ,

ci ar fi în ritmul mentalității occidentale, care a dictat **textele constituționale** ,

că am avea o majoritate care ar putea să discute cererile guvernului ;

mai mult, **să ia o hotărâre în contra cererilor guvernului.**

Care ar fi situațiunea dacă astăzi, **Parlamentul, ar da un vot negativ** ,

și **majoritatea n-ar ratifica decretul** prin care s-a instituit starea de asediu ?

Toate actele făcute în aceste două luni **ar fi anulate** , și **toate procedurile** ,

care s-au desfășurat în acest timp, **ar trebui reîncepte .**

Vedeți, în ce haos ar ajunge viața publică !

" **Cred, d-lor, că în această privință, legislația noastră este greșită și**

că ea trebuie cât de curând schimbată .

Nu văd **ce amestec are puterea legislativă în acest act de guvernământ,**

în acest act **a cărui răspundere** trebuie să o poarte **numai guvernul** care a luat

măsura. **Nu noi, Parlamentul, avem răspunderea decretării stării de asediu .**

Pentru ce, prin urmare, să se degajze răspunderea guvernului,

printr-un act de omologare al Parlamentului,

și față de opinia publică și față de străinătate ? "

C.Argetoianu / 13 mart.'34 - concluzie

▣ De ce nu va vota legea.

[**De la demonstrația legislativă principială, Argetoianu cade în speculații strict politicianiste, de opozant, și nu mai este interesant.**

O întoarce cu 180 de grade, este ironic, este răutăcios,este]

"Eu declar că **nu-l pot vota și că mă voi abține** , pentru **trei motive** ,

în afară de aceste considerațiuni generale :

Iresponsabilitatea Parlamentului...

" **Primul motiv** pentru care nu-l pot vota este că **eu nu știu tot și nu am pe ce bază**

să-mi dau votul. Cunosc **numai o parte** a ecuațiunii ; **cunosc împrejurarea** care a

determinat decretarea stării de asediu , anume **asasinarea regretatului Duca** ;

cunosc acest fapt și mai cunosc **și celelate împrejurări** care au însoțit asasinarea lui

Duca și care au servit, zice-se, guvernului, drept bază pentru decretarea stării de asediu .

-M.Ghelmegeanu : Și mai ales că se prelungeste pe 12 luni de aici înainte .

-C.Argetoianu : Să zicem, dle Ghelmegeanu, că acest element al ecuațiunii ,

starea exterioră , îl cunoaștem ; în orice caz, **nu știm un alt element al ecuațiunii ,**

elementul interior, de slăbiciune a guvernului.

Această stare o cunoașre mai bine guvenul .**Noi n-o știm ...**

[-----]

Iresponsabilitatea armatei

" **Al doilea motiv** [-----] este că **nu cred că este bine ca răspunderea represiunii** sau

răspunderea înfruntării anumitor curente , **să fie aruncată** totdeauna de pe umerii

organului care poartă răspunderea , și care este guvenul, asupra altui organ sau factor ,

în cazul de față **asupra armatei .**

Nu văd de ce răspunderea unei politici îndrumată de guvern nu poate să o ia guvernul ,

care dirijează , ci trebuie să o ia armata , care ascultă dar nu dirijează."

[-----]

Scrupul democratic

Al treilea motiv : " **Doresc, prin abținerea mea de la acest vot, să dau și eu**

o chezășie de democrație(**Exclamări, rumoare- notează stenograma**)

Din cauza circumstanțelor , care au fost neprielnice , **eu nu am putut să fuzionez cu**

dr.Lupu și , deoarece nu am putut să fuzionez cu d-sa și să dau azi o chezășie de

democrație , **să-mi fie permis să dau această chezășie**

nevoțând unui guvern democratic, legea dictatorială a stării de asediu "

(**aplauze la unii opozanți**)

C.Argetoianu / 13mart.'34

40.a) **C.Argetoianu** , **asociere la protest : reprimarea G de F , 16 mart.'34**

(DAD, Mo 18, 16 mart.'34)

Se asociază protestului general (Gr.Iunian) privind reprimarea Gărzii de Fier .

40.b) Procesul Gărzii de Fier, 29 mart.'34

("Universul " , 30 mart.'34)

C.Argetoianu / 29 mart. '34

- **av.Vasile Marin** : ca fost ministru de Interne, **cum vede d-sa Garda de Fier ?**

- **Argetoianu** : Ca ministru de Interne **n-am avut ocazia să mă ocup de activitatea Gărzii de Fier. [!?!] M-am ocupat mai mult de mișcările studențești . [!!!?]**

Eu credeam că **studențimea n-are ce căuta în luptele politice.**

Măsurile ce le-am luat eu **n-au fost împotriva Gărzii de Fier**

ci împotriva mișcărilor studențești.În ce privește Garda, pe vremea guvernării noastre , **au fost alegeri parțiale la Neamț și Tutova.**

La Neamț, propaganda a fost liberă. **La Tutova**, nu din vina noastră, ci a **prefectului**

, a fost mai strânsă. În ce privește directivele nu mă pot pronunța.

-**av.V.Marin** : **Dizolvarea este un act legal sau ilegal ?**

-**Argetoianu** : **Dizolvarea a fost ilegală**

-av.V.Marin : **Ce atitudine ați fi avut dvs față de Gardă dacă erați la guvern ?**

-**Argetoianu** : **Aș fi încheiat un cartel electoral cu Garda de Fier,**

și dacă n-ar fi primit, îi **garantam 4-5 locuri în Parlament.**

-**g-ral Comanescu** : Cunoscând pe **gral Cantacuzino** de la Jokey Club, **ce părere aveți despre dânsul ?**

-**Argetoianu** : Nu-l cred capabil pe generalul Cantacuzino de **asemenea acte .**

Pe el - să nu se supere - îl ia gura pe dinainte . Dacă ar fi știut el de atentat , fiți siguri că nu s-ar fi întâmplat , căci **vorbește prea mult.**

C.Argetoianu / 30 mart.'34

41.) I.C. Cătuneanu apoi Gh .A.Cuza , **discurs la lege, 4,5 apr.'34**

(DAD, MO 38, șed. din 4 apr.'34 , p. 1663-1664 ;

DAD, MO 39, șed. din 5 apr.'34, p. 1672- 1677)

[**LD** : Discursul început de **Cătuneanu** s-a întrerupt deoarece Camera nu era în număr.

A doua zi, Cătuneanu absentând - grav bolnav -continuă discursul Gh.A Cuza]

Document integral - fișier LANC

[-----]

[LD : pe 5 apr. era joia marea , din săptămâna patimilor ;

GACuza este deosebit de marcat de boala subită a prof. Cătuneanu, ca pe un blestem ... francmasonic. Are 38 de ani ; este un înverșunat antimason, după ce , vremelnic, intrase în masoneria din Iași ; Deși nu fusese pregătit să ia cuvântul, face o expunere argumentată privind necesitatea ca masoneria să fie scoasă în afara legii.]

Supratitlurile problematice, sublinierile, comentariile îmi aparțin :

// Francmasoneria = asociație secretă și ocultă //

// Francmasoneria - liberalismul - democratismul **versus** naționalismul integral //

// 1911- 1919 - Masoneria României moderne //

// Lojele marelui Orient - Lojele Naționale //

// Substratul iudaic al masoneriei - gradele masonice //

// Ritualuri masonice / conflicte între loji / capcanele masonice /

// Scopurile masoneriei : distrugerea bisericii creștine ; distrugerea granițelor ;

distrugerea armatei ; distrugerea monarhiei //

// Guv.Argetoianu - guv.masonic //

// Necesitatea interzicerii masoneriei //LANC - nu va vota legea //

[-----]

GACuza / 5 apr.'34

▣ **Masoneria în preajma și după război .**

▣ **Lojile naționale**

" În preajma marelui război, însă, **dacă nu mă înșel, la 1914,**

masoneria începe a-și intensifica activitatea ei în România ,
o dată cu **organizarea dată lojelor naționale de către Poincaré ,**
pentru a le suprapune Lojei Marelui Orient , în toate părțile lumii.

" După modificarea Constituției lui Anderson, făcută de **Poincaré în Franța , în 1911,**
se pun bazele **așa -numitelor loji naționale ,** care aveau , la rândul lor,
drept bază, ritul " scoțian , perfect și acceptat" al Constituției lui Anderson .

Ele se disting de Lojile Marelui Orient, prin structura lor, având o organizație
celulară distinctă, alcătuită, însă, un mare tot,
așa cum sunt organizate **celulele stupilor de albine sau a radiatoarelor de**
automobile. Adoptând culorile diferitelor state ,
ele aparțin totuși uneia și aceleiași organizații internaționale ,
supuse aceleiași obediențe centrale.

" Imediat după război, România a luat un contact mai direct cu diferitele popoare
ale Apusului , **cu Franța, în special,** care a înțeles **să-și exercite asupra noastră**
influența , nu numai în mod oficial, tiranizându-ne în numele sentimentelor de
fraternitate, împletite în timpul războiului, **dar să-și afirme o domniune asupra noastră**
prin toate mijloacele, **utilizând chiar căile oculte ale francmasoneriei . "**

[-----]

GACuza / 5 apr.'34

▣ **Lojile naționale românești**

" Aceasta ia un avânt deosebit în România , cu anul 1919.

Cine sunt inițiatorii și sprijinitorii francmasoneriei naționale ,
în epoca de după război?

În primul rând, **dl Pangal , grad 33,** fost subsecretar de stat în guvernul Iorga -Argetoianu
, și mai presus de d-sa, cu titlu de **Suveran , mare inspector general,** care este cel mai
înalt grad al masoneriei vizibile, **dl Costică Argetoianu .**

Oameni de bună credință , **poate, [!?!]** dar oameni care , **prin prezența lor acolo,**
au făcut , sub oblăduirea lor politică , să se dezvolte organizația ,
până la adăpostul oricărui control, și polarizând tot mai multe adeviziuni prin
răscolirea patimilor, ambițiilor, și intereselor nesănătoase ale celor mai mărunți.

"Pornită din București, organizația masonică națională se întinde în scurt timp
asupra celor mai însemnate centre din țară . [-----]

GACuza / 5 apr.'34

▣ **Gradele masonice**

▣ **Pontifex maximus.**

▣ **Interesele iudaismului**

Așa ar fi , **dacă organizația s-ar opri aici, și dacă , în spatele acestor formule**
anodine, nu și-ar ascunde toată perversitatea naivă a scopurilor.

Dar se vorbea ieri de **organizarea celor 33 trepte ale masoneriei ,**
de această **organizație piramidală , care este așezată pe un postament de**
inconștiență perfectă a primelor 3 grade de inițiere și din care, încetul cu încetul,
se selecționează valorile , în concepțiunea masonică,

ca să se ajungă la **cele din urmă trepte, ale piramidei, la Consiliul celor 7 ,**
până la **"Patriarhul neîncoronat"** care este în masonerie un **" Pontifex maximus" ,**
anonim și invizibil, chiar pentru gradele cele mai înalte ,

și care conduce întreaga această rețea, împrăștiată peste întreaga omenire.

El singur cunoaște rosturile și politica înaltă a organizației,

stând la răscrucea unde se întâlnesc interesele iudaismului cu masoneria.

El trimite ordinele judaice , iar frații din subordine le execută fără murmur,
și fără a ști măcar de la cine emană. " [-----]

GACuza / 5 apr.'34

▣ **Gradele masoneriei**

▣ **Scopul masoneriei : distrugerea Bisericii creștine**

" Dar momelile chestionarului se opresc **la cele trei grade ,** numite și grade ioanite ,

simbolice sau universale, care sunt **începătoare , discipolii , companionii și maestrii .** Alături și peste ele, se stratifică , începând cu gradul al 18 -lea al **cavalerului de Roza de Cruce**, o altă mistică decât cea creștină , mistică adonhiramică , a cărei obârșie iudaică derivă îndeosebi de la **legendele construcției Templului lui Solomon**, și care ia **atitudine hotărâtă și vrăjmașe împotriva creștinismului propovăduit primelor grade.** [-----]
G.A.Cuza / 5 apr.'34, retro '31

▫ **Masoneria : Guvernul Argetoianu**

▫ **LANC . consecvență anti- masonică**

"D-lor, **dacă ar fi fost să ni se asculte cuvântul nostru** - fiindcă această chestiune s-a mai desbătut de către d-l dr Trifu, prof.Cătuneanu și de mine, la tribuna Camerei, încă din 1931, **ar fi trebuit să se ia măsuri împotriva speluncilor masonice** , care tind , nici mai mult nici mai puțin, la acapararea întregii vieți de stat și a întregii noastre conduceri.

" Cine să vină să-ți facă însă dreptate ? Cine să-ți asculte cuvântul ?

Unii dintre dvs , care au făcut parte din Camera Argetoianu , îmi amintesc de interpelarea dezvoltată atunci de deputatul cuzist dr.Trifu , care timp de două ore a venit cu amănunte , cu date și cu nume, pentru a demonstra **imixtiunea masoneriei în întreaga noastră conducere de stat , și a cerut**, ca încheiere la interpelarea pe care a dezvoltat-o la această tribună, **desființarea tuturor lojelor din România.** Dar cine să o facă ?

Cei care , stând la baza guvernării lorga , **au capacitat întreaga guvernare până într-atâta , încât primul ministru ... " nu mai era el" , cei cari pregătiseră** , cum spunea dl Madgearu adineauri, **răsturnarea bruscă a guvernului național-țărănist, și întronarea guvernului improvizat de tehnicieni, masonic în jumătatea lui cea mai operantă ,**

care izolase și redusese la neputință bunele intențiuni ale d-lui lorga ?

Să nu uităm că în timpul acelei nefaste guvernări masonice , preoțimea noastră a fost cel mai crunt lovită , prin reduceri bugetare cari echivalau cu suprimarea dreptului la viață , **deși preoțimea a fost mai bine reprezentată atunci , decât în oricare altă Cameră.**

Dar în timp ce preoțimea era a d-lui lorga, soarta guvernului era în mâinile d-lui Argetoianu .

Ca să cunoașteți sentimentele cari dominau acea Cameră, în momentul în care noi am cerut urgența la interpelare , această urgență **ne-a fost admisă cu entuziasm** de către chiar președintele Consiliului , **d-l profesor lorga.** În schimb, **au survenit ulterior rezistențele ocultei** , care **ni-a făcut toate dificultățile din lume**, pentru ca să zădărnicească rostirea cuvântului nostru.**Interpelarea a fost amânată** , din săptămână în săptămână, până ce , **într-o zi, la sfârșit de ședință,** a putut dl **dr.Trifu să vină să-și spună cuvântul său aici.**

Iar dl Cătuneanu și cu mine, care ne asociasem la interpelare , nu am mai izbutit să ne aducem contribuția la elucidarea problemei.

[-----]

G.A.Cuza / 5 apr.'34

▫ **Necesitatea interzicerii masoneriei, prin lege**

" Când lucrurile se prezintă astfel, nu socotiți dvs , dle ministru, că **este necesar să puneți sub sancțiunile și îngrădirile acestei legi,** și **societățile infame masonice,** căci sunt , din nefericire, **atât de numeroase la noi ?**

-VTPrelipceanu : Adică să se mențină proiectul inițial , care a fost modificat la Senat .

-GACuza : " Da! Cerem menținerea proiectului inițial, înainte ca acesta să aducă modificarea art. 13.

[-----toate argumentele, toate exemplele-----]

-GACuza : Dle ministru, noi socotim că tot ce este ocult , este făcut să pericliteze existența unui stat .

Noi socotim că toate organizațiile oculte, fie că sunt masonice sau nu, fie că au un caracter pronunțat politic sau nu, sunt asemănătoare infiltrărilor de apă subterane care scurmă zi de zi și nevăzut temelile, pentru a dărâma după aceea, edificiul însuși.

" **Și dacă** lucrurile stau așa, și **dacă** dvs credeți, ca și mine, că francmasoneria este dăunătoare și pernicioasă existenței noastre naționale, d-le ministru, **de ce nu admiteți menținerea art. 13 al legii**, așa cum a fost redactat inițial, în proiectul supus Senatului, text inițial care, **înglobând societățile secrete**, numai pentru faptul că erau alcătuite în secret, **ar fi adus după sine imediata desființare a lojilor de toate categoriile, care infectează teritoriul României ?**

Ne întrebăm noi :

datorită căror împrejurări și căror intervențiuni interesate și ascunse s-a ajuns aici ? Fiind că observațiuni publice, de la tribuna Senatului, nu s-au făcut, cel puțin după știința mea

Și atunci vă întrebăm :

datorită căror persoane s-a ajuns a se elimina în întregime textul pentru a fi înlocuit cu cel actual ?

-**G.Bota** : Dle Cuza, noi l-am pune la loc pe cel vechi, dar ne este frică să nu ne ia și nouă glasul, blestemul francmasonic (ilaritate !)

-**GACuza** : Am eu curajul să plătesc pentru dvs, iar dvs determinați-vă faptele după vorba mea (**aplauze LANC**)

De ce ați redus îngrădirile primului proiect, la care noi vă cerem să reveniți ?

GACuza / 5 apr.'34

42) Legea asanării datoriilor rurale și urbane (IV) , 2 -3 apr.'34

Gh.Tătăărăscu -Sassu **A.Bentoiu** (raportor)

a) **C.Argetoianu** (Un.Agrară)

b) **Aurel Milea** (Un.Agrară)

42.a) **C.Argetoianu** , la legea asanării datoriilor rurale și urbane , 2 apr.'34

(DAD, MO 36, șed. din 2 apr. , p. 1497- 1502)

[LD : **Supratitlurile, sublinierile , semnele îmi aparțin.**

Argetoianu , pe ocolite sau direct, apără interesele marilor proprietari de pe poziții neoconservatoare, antibancare .]

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ **Legea a IV-a**

▣ **Dezbaterea în Comisia mixtă**

▣ **Presiuni și influențe.**

Știe că va decepționa : **va vorbi numai despre lege**, fiind **autorul legii " nr.1 "**;

va fi scurt, deoarece se rezervă și pentru **legea " nr.5 "** (**ilaritate**)

Proiectul actual a fost supus **3 zile**, timp de 9 ceasuri pe zi,

la examenul **Comisiei mixte a Senatului și Camerei.**

Cu acea ocazie , el și prietenii lui **au făcut toate observațiile** pentru ameliorarea legii.

Regretă că discuțiile la Comisie **nu au decurs în condiții prielnice**, nu a pus la vot modificările la amendamentele acceptate.

La Roma, când se alege un Papă , și când se întrunește Conclavul, se închide și se zidește ușa Conclavului, pentru a fi feriți de influențe străine sau lăaturalnice .

" La Conclavul care a hotărât soarta acestei legi a conversiunii, **nu s-a închis și nu s-a zidit ușa ca a Roma**, astfel că **influențele lăaturalnice au venit și au influențat foarte mult** asupra opiniilor care dominau în majoritatea opiniunilor.

N-au fost deajuns aceste influențe lăaturalnice ; **proiectul de lege**, împreună cu toate propunerile făcute la Comisiune, **au fost luate și supuse altui for**, [**!?! Partid ?**]

independent de Parlament, și după aceea, **într-o zi, pe neașteptate**, s-a dus în fața **Comisiunii Camerei**, convocată la Senat, rezultatul în ce privește amendamentele

primite , precum și cele respinse.

La această metodă de lucru, mai adăugați și **amenințarea făcută** , nu în mod oficial, de la tribună, dar **oficios, pe culoarele Camerei, că în ședință publică**, adică de acum înainte, **nu se va mai primi nici un amendament** și că , prin urmare , **textul publicat** , așa cum îl avem în fața ochilor, pe două coloane , adică textul inițial și textul revizuit în Comisie , **este un text < quasi ne varietur > .**

Și pentru aceste motive, **legea dvs** , după umila mea părere, **nu a ieșit legea cea mai bună** , legea care s-ar fi cerut în momentele actuale ale crizei noastre economice"
C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Criza economică

▣ Raportul dintre criza națională și cea internațională

Chiar dacă legea ar fi ieșit bine, ea tot **nu ar fi putut curma criza economică** , deoarece **problema este prea vastă , prea complexă** , ca să poată fi dezlegată printr-o lege, care se ocupă numai de o categorie de fenomene.
" **Criza economică** în care ne zbatem noi , ca și alții , se desfășoară pe două planuri : pe un **plan național** și pe un **plan internațional**.

Aș zice chiar, întrucât ne privește mai ales pe noi, Românii, că fenomenele care se desfășoară **pe plan național** , oricât ar fi de contrarii aparențele , **sunt mult mai puțin importante** decât cele ce se desfășoară pe planul internațional , fiindcă multe din fenomenele naționale nu sunt **decât repercuziunea fenomenelor de pe planul internațional. "**

" **De când criza s-a generalizat** în lumea întreagă, **încercările de înțelegere internațională nu au lipsit**. Nu au lipsit **conferințele de specialiști, conferințele de experți**. Nu au lipsit **memoriile, rapoartele, și întâlnirile** între factorii răspunzători ai tuturor statelor conducătoare ai politicii mondiale.

Toate aceste întruniri, care se înșiră în lemea întreagă de doi-trei ani, ca să nu ne urcăm în sus , la conferințele de la Geneva,

nu au dat până azi nici un rezultat. Dacă ar trebui să așteptăm leacul de la o înțelegere internațională , cred că **ar trebui să așteptăm așa de mult**, încât **așteptările noastre s-ar termina mai degrabă cu un faliment general**. **Ce este atunci de făcut** , pe acest teren internațional , dacă înțelegerile prin dezbateri nu sunt probabile ?

" **Fiecare stat este stăpân pe destinele lui, pe legiurile lui, pe hotărârile lui. El trebuie să ia inițiative locale ;**

aceste **inițiative locale se vor coordona de la sine** , la un moment dat, și **înțelegerea** pe care am căutat-o la masa verde a conferințelor , **se va realiza prin însăși necesitatea restabilirii unui echilibru** în **situațiile naționale dezechilibrate din diferite țări**.

Acest lucru deja ... s-a și făcut în diverse țări .

Ex. Anglia , SUA, care **au pus lumea întreagă în fața unui fapt împlinit** , fără să mai aștepte rezultatul conferințelor internaționale.

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ Măsuri anti-criză în România

▣ Căile de normalizare

▣ Întărirea monedei .

Am avut și noi inițiative. . Dar ... nu pe teren monetar , ci **în privița lichidării pasivului**, căci , în același an (**1931**) , când Anglia a renunțat la convertibilitate și a redus cursul lirei străine, noi , la o lună după aceea (toamna) **am depus primul proiect de conversiune a datoriilor agricole .**

Este suficientă această inițiativă pentru curmarea răului ? Cred că nu , și de aceea am afirmat de la început că oricât de bună ar fi această lege, ea nu rezolvă problema.

Presupuneți că .. producătorii din Țara Românească , toți agricultorii , toți comercianții și toți industriașii ar fi mâine scutiți de oorice sarcini și **nu ar mai avea nici o datorie. Credeți dvs** că criza ar fi vindecată?

Credeți dvs că cu scăderea prețurilor, cu stagnarea totală a comerțului național, cu imposibilitatea de valorificare în toate ramurile de producție, **nu ar începe din nou ?** Și **credeți dvs** că după un foarte scurt timp, producătorii noștri **nu ar fi iarăși încărcăți cu un pasiv, poate tot atât de mare** ca cele care apasă astăzi ?
Eu cred că o încercare de normalizare, cu șanse de succes, **trebuie dusă pe trei baze**

I. Lichidarea pasivului, descătușarea producătorilor .

II. Baza monetară, o monedă sănătoasă La Comisie, am ridicat această problemă, dar ministru de Finanțe mi-a cerut să nu vorbesc, pentru că subiectul este "delicat"
Avem nevoie de o monedă normală, convertibilă, care să permită schimbul liber și tranzacțiile.

Unii spun : trebuie să devalorizăm moneda !

Ași răspunde prietenilor care susțin această teorie, că în ipoteza devalorizării, moneda este folosită **doar ca instrument pentru lichidarea pasivului.**

Este o încălecare a câmpului monetar asupra câmpului lichidării pasivului ...

-Vasile P.Sassu : Atunci nu ar mai fi nevoie de o lege a conversiunii .

-C.Argetoianu : ... de o parte, însă, de altă parte, am comprima activul și am spori balanța cheltuielilor și a încasărilor.

Și, în același timp, **nu am avea rezolvată problema monetară,**

tot o monedă avariata am avea, nu una convertibilă,

și nu am rezolva acea normalizare a schimbului și a tranzacțiilor internaționale.

Iată de ce **devalorizarea nu pare suficientă.**

Alții spun : nu trebuie devalorizare, trebuie o monedă nouă !

O monedă nouă - cu valoarea celei actuale : 3 centime aur.

Odată cu ea, s-ar retrage și s-ar lichida cea veche, **pentru 1 nouă, retragerea a 3 vechi.**

Prețurile ar rămâne aceleași, impozitele la fel, lefurile aceleași .

Devalorizarea s-ar face numai pentru lichidarea trecutului.

Este o monedă mai bună ... **dacă ar fi convertibilă !**

Dar problema unei monede convertibile nu este o problemă așa simplă.

Nu este de ajuns ca ea să fie convertibilă pe baza stocului metalic

- pe care ni l-am putea procura ușor .

Pentru a fi convertibilă, o monedă trebuie să se sprijine pe o balanță de conturi favorabilă, altfel fuge tot aurul din țară. [-----]

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▣ **Valorificarea producției naționale.**

▣ **Agricultura românească - extensivă**

▣ **Agricultura intensivă - nu poate fi făcută în România.**

[LD : ca doctrină agrariană, argumentele lui Argetoianu sunt logice, realiste, exacte.

Apare însă în lumina adevărului său crez conservator .

Condamnarea, fatalitatea agriculturii românești la structura mării proprietăți ...

apare ca un târzielnic tribut adus conservatorismului, ieșit din ordinea societății

românești. Nu l-aș eticheta-o ca " reacționară " ci doar ... " nostalgică " și inoperantă.]

Poate că în acest compartiment stă origina crizei noastre .

Când s-a făcut reforma agrară, s-a pierdut din vedere **poziția noastră economică,**

s-a avut prea mult în vedere **latura politică.**

" Noi eram o țară de cultură mare, o țară exportatoare de produse agrare.

O țară exportatoare de cereale, este condamnată la cultură mare,

fiindcă își stabilește prețurile sale **pe baza prețurilor de export, și prețurile de export**

, pentru o țară exportatoare, **sunt forțat prețurile din țările de import,**

minus taxele de intrare în acele țări, minus prețurile de transport,

minus prețurile de manipulare etc etc.

" Așa încât, în tot decursul ultimelor decenii, se poate constata un decalaj foarte

simțitor între prețurile din țările exportatoare și cele din țările importatoare .

Consecința : numai țările importatoare de cereale pot face cultură intensivă

scumpă ; căci cultura intensivă este scumpă. "

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▫ Reforma agrară

▫ Productivitatea țărăneasă

" Noi nu ne-am preocupat de această latură a chestiunii și când am transformat proprietatea noastră mare în proprietate mică , am ascultat numai un imbold moral. S-a făcut reforma fiindcă așa erau cerințele noastre sociale. Se cerea să se împroprietărească țaranii. Foarte just . Însă am neglijat încontinuu latura economică a problemei și , în locul culturii mari care da producție ieftină și bună , am instalat pe cultivatorul mic , care n-ar putea face cultură bună , decât prin metodele intensive și scumpe.

Așa cum o face el acum , cultura mică , extensivă , este un dezastru .

-NCPopescu : Țăranul produce mai ieftin decât marele proprietar .

-dr.N.Hasnaș : Dle Argetoianu , o chestiune generală , mare : eu știu un singur fapt , că cantitatea de grâu cultivabilă cu proprietatea mare , ca și cantitatea de grâu produsă de proprietatea mică , adică după expropriere , au fost aproape egale .

-C.Argetoianu : Nu ! Mult mai redusă ! După reformă , s-a cultivat mai puțin grâu

-dr.Hasnaș : Dl Dinu Brătianu îmi dă o lămurire foarte interesantă - are dreptate!

S-a cultivat porumb , și a fost pentru noi o șansă , din cauză că grâul nu mai avea debușuri . Și porumbul se mânca la noi în țară.

-C.Argetoianu : Din p.d.v.economic , a scăzut și cantitatea și calitatea .

-Vasile Sassu : Aceasta din cauza crizei de după război. Ceea ce spuneți dvs este exact în împrejurări normale. Dar în împrejurările anormale , nu puteți să faceți astfel de teorii .

-Argetoianu : Eu nu pricep de ce mă întrerupeți , pentru că eu nu vreau să spun că este rău că s-a făcut reforma agrară ; eu vreau să spun că este rău că nu s-a completat cu măsuri economice.

-Vasile Sassu : Se va completa

-Argetoianu : Dle ministru , suntem în al 14-lea an de la reforma agrară , și regret că nu s-a completat până azi ; să dea Dumnezeu ca în viitorii 14 ani să se completeze. Ce spun eu , d- lor ? Că avem o problemă de rezolvat , problema valorificării producției noastre și , mai întâi de toate , a producției agricole , fiindcă suntem " un stat eminentement agricol "

-Vasile Sassu : De sigur.

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▫ Asociații agricole

▫ Valorificarea cerealelor

" Trebuie rezolvată această problemă care așteaptă de atâta vreme. În această urmărire a valorificării , eu am făcut în ultima guvernare o încercare , întocmind o lege a asociațiilor agricole , însă încercarea n-a reușit pentru că nu am fost secondat cum trebuia , și nu s-a priceput atunci de nimeni importanța ei. Și totuși , ea este calea cea mai bună.

Eu cred că în Țara Românească nu există un singur om care să dorească să se facă un pas înapoi , în ce privește reforma agrară ,

dar puterile răslețe ale acestei proprietăți individuale ar putea foarte bine să fie coordonate , pentru ca să se atingă rezultate mai bune.

Pentru valorificarea grâului , s-au făcut 2 legi : una afăcut-o Argetoianu , în 1928 , ca ministru al Agriculturii , cu colaborarea d-lui Dinu Brătianu , o lege a standardizării , care a rămas , regretabil , literă moartă ;

O alta s-a făcut sub guvernarea țărănistă , de către d.Mihalache .

Nici aceea nu s-a aplicat !

Se pierde f. mult deoarece grâul nostru nu este standardizat !

C.Argetoianu / 2 apr.'34

▫ Să se lichideze trecutul !

▫ Să se sacrifice și creditorii !

[LD : spre sfârșitul cuvântării, Argetoianu își pierde calmul și cere , direct , explicit , **sacrificarea creditorilor , nu a debitorilor**]

Legea este departe de a fi bună. Recunoaște , însă , că **reprezintă un progres față de celelate** . Ea a făcut **2 pași foarte sensibili înainte**. Legea este **mai eficace** , prin **suprimarea plafonului**, evitând , astfel , o mulțime de procese de discriminare ; a stabilit că dobânzile uzuare sunt ilicite .

Dar legea are și multe deficiențe !

-CICBrătianu : Dle Argetoianu, dar **dl Radian, la Comisie, a propus amendamente** , care au fost introduse.

-Al.Radian : Dle Brătianu sunteți în eroare . **Au fost admise niște amendamente pur tehnice și de redactare** . **Dar amendaentele care se refereau la cote la termenele de plată, la dobânzi** , care puteau face legea aplicabilă, **n-au fost primite** .

-V.Sassu : Credeți că era posibil lucrul acesta ?

-C.Argetoianu : Aș fi dat **6 luni de moratoriu**, pentru ca **să se aranjeze debitorii cu creditorii** . Cît ați făcut reducere pentru cei ce pot plăti ceva ?

-Gh.Tătărăscu : 70%

-Argetoianu : dar d-lor , pentru numele lui Dumnezeu , **am făcut războiul** . Cât s-a pierdut în război ? **Au murit oameni** , s-au devastat regiuni întregi , care nici odată **nu au primit nici o despăgubire** , și s-a făcut România întregită .

Asa se fac schimbările mari. Noi, **proprietarii mari** , în 1920, când s-a făcut reforma agrară , **am fost deposedați**. Cu cât ? **Cu 80 % ? Cu mai mult** .

Și ce ni s-a dat în schimb ? **O hârtie pe care nu o putem valorifica**.

Ei, v-a venit rândul, d-lor creditorii, nu avem ce să facem .

Trebuie cu orice sacrificiu să se facă această operațiune , să se taie în carne vie, și să se termine odată chestiunea aceasta a lichidării trecutului [.....]

dar trebuie cu orice sacrificiu să se facă această operațiune

C.Argetoianu / 2 apr.'34

42 b) **Aurel Milea (Uniunea Agrară -Argetoianu) , 3 apr.'34**

(DAD, MO 37, șed. din 3 apr.'34, p. 1537 - 1540)

[LD : un "agrarian " anticapitalist , dar mai democrat , apărând interesele unor defavorizați pentru că nu au proprietăți]

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ **Conversiunea IV**

▣ **Lucru în comisii**

Este încă viu în mintea noastră **apelul pe care d-l prim-ministru** ni l-a făcut tuturor , în momentul când a depus **acest proiect de lege - al IV-lea** - să contribuim cu toții , cu tot ce avem mai bun, pentru **ca proiectul să devină o lege definitivă**.

Am încercat să satisfacem această dorință .S-au prezentat peste **300 amendamente** , din partea celor care au înțeles chemarea d-lui prim-ministru .

Spre părere de rău, proiectul ce se prezintă , **nu conține aproape nimic din aceste amendamente** , încât **munca noastră a fost inutilă**.

-I.Mihail Gele : S-au primit foarte multe amendamente !

-Aurel Milea : Am făcut această muncă , și o facem și acum , pentru că este datoria noastră

Aurel Milea / 3 apr.'34

▣ **Cauzele acumulării datoriilor agricole**

▣ **Franța cămătărească**

Cauzele sunt **externe și interne** . Cele externe sunt independente de voința noastră.

Cele interne , însă , **sunt prilejuite de noi** , și ele își găsesc fondul lor , în **mentalitatea unui stat tânăr** , cum este România .

Înainte de război, în **vechea Românie**, situația economică era întemeiată pe **marea proprietate** . **Boierul își cheltuia veniturile** mării lui proprietăți

în străinătate, iar **statutul înțelegea să se împrumute** oridecâte ori avea nevoie să facă față bugetelor deficitare , care , de obicei , se succedau **când nu era destul de bună recolta.**

Așa s-au îngrămădit , an de an , datoriile în străinătate și așa am ajuns acolo încât , în 1934, să ne găsim grevați cu obligații .Bugetul statului este deficitar .

Balanța comercială a rămas în urmă , am pierdut piețe de desfacere , " din pricina unei marote , de a ne face și mai departe , adoratorii Franței cămătărești " (aplauze LANC)

"Dlor, în **Țara Românească se face o confuzie** voită **între Franța glorioasă ,** care ne-a dat sprijin în război, **și Franța capitalistă ,** care ne cămătărește .

Eu mă opun , pentru bunele raporturi pe care trebuie să le avem și în viitor, ca **să se confunde mai departe aceste două noțiuni.**

Trebuie **să se facă deosebire între Trianon și Stressa,** să se constate că **de la Franța glorioasă am căpătat ajutoare ,** pe care nu le vom uita niciodată, și pe care înțelegem să le răsplătim, și **de la cealaltă , am căpătat o introducere în această nenorocire** în care ne găsim și **o cămătărie care ne doare pe toți.**

Aș dori ca pe viitor țara noastră să găsească o orientare nouă , pentru desfacerea produselor ei, **acolo de unde poate să importe produse industriale ieftine, și unde poate să găsească serioase debușee , pentru tot ce produce solul nostru. "**

Aurel Milea / 3 apr.'34

▫ **Debitorii și creditorii străini**

Regretă că proiectul face o deosebire între **debitorii rurali și urbani .**

Face aceeași greșeală **când favorizează pe străini,** față de **elementul autohton.**

În timp ce statele au legiferat pentru nevoile ei interne ,

tocmai **România excelează și legiferează pentru nevoile străinilor !**

" Se face o voită deosebire între **creditorii străini , care sunt favorizați,**

și **debitorii străini care sunt scoți din lege.**

Debitorul de naționalitate străină, care **domiciliază în țară,** care **dă contribuții la bugetul țării , nu beneficiază de favorurile legii ,**

în timp ce **capitalistul exploatant străin ,** din afara hotarelor, **care nu contribuie cu nimic la veniturile acestei țări, este exceptat !**

Aurel Milea / 3 apr.'34

▫ **Excepții de la lege : " neproprietarii "**

Sunt excluși de la această lege , factori importanți ai vieții noastre economice, nefiind proprietari de case și neavând proprietate rurală :

/ **Minerii** - oamenii care muncesc de dimineața până seara în mine, **scormonind aurul și argintul** țării noastre, care scot din Valea Jiului și alte părți **cărbunele ,** aceia care lucrează la **sondele de petrol ...** care s-au împrumutat cu dobânzi uzuare , pentru trebuințele lor.

/ Aceeași soartă o au **micii industriași și micii comercianți , dacă** nu sunt proprietari. / Marea parte a **pletorei de funcționari , dacă** nu sunt proprietari ;

/ **Oierii** (Dobrogea),**mărginenii**(Sibiu)care nu au altă proprietate decât turma de oi ;

/ **Profesioniștii liberi,** crema țării noastre , care nu au proprietate ;

/ **Pălmașii** - cea mai mare categorie, **proletari ai statutului,** țărani care , fie că nu au fost împrumutăriți, fie că și-au pierdut pământul , oameni care zac în cea mai neagră mizerie ... dar care ... s-au împrumutat .

Aurel Milea / 3 apr.'34

▫ **Legea Tătăărăscu -concluzii**

Prin această lege nu s-a ajuns decât la mărirea aspectului caleidoscopic al conversiunii.

Vom avea o lege în plus, și nimic altceva .

Problema nu va fi scoasă de la ordinea zilei. (**aplauze la Uniunea Agrară**)

Aurel Milea / 3 apr.'34

42.c) Aurelian Bentoiu (raportor) - discurs final

(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1567-1573.)

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34 , retro'31

▣ Legea Argetoianu

D-lor deputați, voi examina această lege prin comparație cu experiențele anterioare ; fiindcă perfecțiunea desăvârșită nu este din lumea aceasta și nu a avut nimeni ambițiunea

să făurească o lege atât de perfectă, încât să nu mai fie susceptibilă de critică.

O vom examina din punct de vedere tehnico-juridic, și prin raport, la obiecțiunile care s-au adus, în primul rând în comparație cu legea Argetoianu.

Ce cuprindea acea lege ? Din punctul de vedere al aplicațiunii ei : foarte complicată.

Din punctul de vedere al excepțiunilor : cuprindea 18 excepțiuni.

Și nu numai atât, dar, pentru a determina aceste excepțiuni, „ nășteau ” complicate controverse la bară, în acele procese care amenințau să devină interminabile.

Vă voi demonstra că în anumite categorii, pentru ca legea să fie aplicată, acela care o aplica avea nevoie să urmeze un curs de topografie, de planimetrie și de nivelment pentru ca să măsoare altitudinea punctului în care se află debitorul.

Acei care practică aceeași profesiune ca și mine, își aduc aminte de acele distincțiuni care se făceau, după cum situația imobilului se găsea, la mai mult sau la mai puțin de 600 metri ca altitudine deasupra nivelului mării. (Ilaritate pe băncile majorității).

Ce complicații de procedură erau, care depășeau procesele de drept comun.

[argumentează, din acest p.d.v., cât de complicată era procedura în legea Argetoianu]

" Eficacitatea unei legi , oricât ar fi de bună, și oricât de generoase dispozițiile ei de fond,

nu poate să fie asigurată decât printr-o procedură rapidă, ușor de aplicat , cu excluderea tuturor controverselor în aplicarea legii, cu excluderea tuturor ezitărilor ,

în aprecierea ei și în aplicarea soluțiilor la fiecare speță în parte. "

[explică cât de complicat era să se stabilească " capacitatea de plată " a debitorului]

" Pricina trebuia filtrată prin trei filtre impregnate , în materie de apreciere, în fapt, de același coeficient de subiectivism , fatal legat de orice minte omenească și ușor susceptibil de a deveni sursă de arbitrar .

De aceea , noțiunea " capacității de plată " , în proiectul guvernului, a fost eliminată ; s-a crezut ca o condiție sine qua non a eficacității legii cerea aceasta .

S-a făcut bine , d-lor, pentru că în materie de organizare judiciară , un filozof al dreptului,

care își are înscris numele și în filozofia generală, filozoful Bacon, spunea :

< optima lex, quae minimum arbitrii judicis relinquit .>

[Arată existența unei noi " vame " tot atât de complicată și legată de aceeași subiectivă apreciere , în ce privește vocațiunea debitorului.]

În legea Argetoianu, asanarea proprietății mijlocii și mari ,

urma să se facă numai dacă aceștia dovedeau că datoriile au fost făcute :

1) pentru dobândirea de pământ ; 2) pentru sporirea inventarului ;

3) pentru construcții , plantații ; 4) pentru irigații și îndiguiri ;

5) pentru acoperirea pagubelor ; 6) pentru asigurarea unui minim de existență ;

7) cheltuieli de forță majoră .

" Ei bine, din cauza tuturor acestor complicațiuni , discriminări, aprecieri subiective , complicațiuni procedurale și a necesității de a se organiza procese complete și îndelungi, legea nu și-a avut eficacitatea voită " [-----]

Aurelian Bentoiu / 3 apr.'34

▣ Obiecțiunea opoziției

▣ De ce nu iertarea tuturor datoriilor ?

" S-a spus : să dăm mai mult și, mai ales, să dăm tuturor.

Ni s-au făcut reproșuri : de ce nu dăm tuturor ?

Vedeți, asupra acestei chestiuni , legea nu trebuie privită ca o providență dispensatoare de daruri .

Dacă nu ar fi depins decât de **bunavoința guvernului, de a da tuturilor și cât mai mult, fiți siguri că s-ar fi dat cât mai mult și tuturilor.**

Se întâmplă însă că **soluția acestei grave și complicate probleme, se găsește la egală distanță între cuvintele lui Shylok**, reprezentând mentalitatea unor **anumiții creditori**, care nu înțeleg gravitatea situației și care își cer livra de carne pe baza contractului lor, și **între teoria buretelui**, făcută de **anumiți reprezentanți ai anumitor partide** din opoziție .[-----]
Bentoiu / 3 apr.'34

42.d) **V.P. Sassu** (ministr. agricult.) , **discurs final** ,
(DAD, MO 37, șed. de marți 3 aprilie 1934, p. 1573-1576)
Sassu / 3 apr.'34

▫ **Legile I-III ale conversiunii**

" **Aceste imperfecțiuni însă** nu ridică proiectului nostru **superioritatea lui netăgăduită, față de cele două legiuri anterioare.**Care este economia acestui proiect ?

Legea Argetoianu și **Legea Vaida**, care au încercat să reglementeze chestia datoriilor din trecut, **n-au dat rezultatele urmărite de autorii lor.**

Problema conversiunii a rămas deci întreagă.

În adevăr, **legile de mai sus**, în loc să rezolve definitiv această gravă și complexă chestiune, **au amânat-o și au complicat-o**, sporind marasmul economic și **nemuțumind**, prin incertitudinea raporturilor lor, **atât pe creditori, cât și pe debitori.**

Au legat beneficiul conversiunii de **atâtea condițiuni și excepțiuni, încât, în mod fatal, au dat naștere la discuții și procese interminabile, amânând astfel la infinit începerea lichidării efective a trecutului.**

Și în sfârșit, aceste legi, **neținând seamă nici de repercursiunile** pe care măsurile luate le-ar fi avut **asupra instituțiilor de credit,**

au sdruncinat în mod primejdios atât creditul, cât și ordinea juridică a țării ."

[-----]

VPSassu / 3 apr.34

-**N.N. Săveanu**, președinte : **Discuțiunea generală este închisă.**

Se pune la vot luarea în considerare și se adoptă.

-- **N.N. Săveanu**, președinte :D-lor deputați, înainte de a **trece la discuțiunea pe articole**

Finis dezbaterile generale la **Conversiunea IV / 2-3 apr.'34**

Gh.Tătărăscu. Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară .**14 nov.-**

43.) Ședința festivă **în cinstea lui Louis Barthou** , **Senat și Cameră, 21 iunie '34**

(DAD, MO 3, șed. din 21 iun.'34, p. p.61- 69 ; " Lupta " , an XIII , 23 iun.'34 .)

f.1.) C.Argetoianu (Un.Agr.)

f 1.) C.Argetoianu(partidul "Uniunea Agrară ")

[LD : scurt și la ceea ce îi apărea demn de subliniat : **autoritatea și disciplina** care caracterizează **guvernul** celei mai refractare coerțițiuni individuale ...

Adică ... până și ea, Franța ! ...Fiecare căuta la Franța... ceea ce i se potrivea !]

La tot ce s-a spus, adaugă omagiile călduroase ale Uniunii. [-----]

acea **Franță** pe care o iubim ca pe **o a doua patrie.**[-----]

În greutate în care ne zbatem, ați venit, d-le președinte, să ne aduceți **reconfortul prezenței și vigilenței dvs** , în numele marelui popor care a ținut să îndrumeze în cursul veacurilor , ascensiunea omenirii către progres.

"**Dvs întrupați pentru noi admirabilul exemplu de autoritate și de disciplină**

pe care **guvernul națiunii cea mai refractară coerțiunii individuale** ,
îl dă lumii întregi. [-----]
C.Argetoianu / 21 iun.'34

Gh.Tătărăscu. Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară , .14 nov.'34- 20 apr.'35

44.) **C.Leancă** (PRȚ) , **discurs la mesaj, 29 nov.'34**

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD : **discurs radical țărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credință , dar cu o mentalitate narodnic -steristă.**

Un țărănist -marxist , fără s-o știe și să o spună .

Pentru el , toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului " , nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.

Leancă / 29 nov.'34

▀ **Liga Agrară - Argetoianu**

" D-lor , mai rămâne tot o **Ligă**, aceea a d-lui **Argetoianu**.

Recunosc că d-l **Argetoianu** a dat dovadă de **o pătrundere mai serioasă a realităților** și de o **acomodare la aceste realități. El nu este lipsit nici de curaj.**

Este suficient să ne amintim **legea conversiunii**. Nu discut dacă legea aceasta a fost bună sau rea. Personal, **am combătut-o în timpul acela.**

Dar nu se poate contesta că a fost un act de curaj de care , de exemplu, **nu a dat dovadă PNT**, care avea nu numai îndreptățirea , dar și datoria

să-l dovedească , fiindcă **el avea pretenția că reprezintă** , în măsura cea mai mare ,

plugărirea noastră , care era **apăsată de aceste datorii.**

Pe lângă aceste incontestabile însușiri ale d-lui **Argetoianu**,

d-sa sa mai are o **însușire : un exces de elasticitate** care îl face **să joace cu prea mare ușurință cu principiile.** Din acest punct e vedere , pentru mine,

d-l Argetoianu nu reprezintă nici o garanție și nu cred că d-sa ar fi omul

care s-ar pune în fruntea unei mișcări de revendicări populare din această țară. "

C.Leanca / 29 nov.'34

45.) **Ion Popa** (**Uniunea Agrară-Argetoianu**) , **discurs comemorativ, 1 dec.'34**

(" Universul" , 3 dec.'34)

[LD : **în lipsa lui Argetoianu din parlament**]

Omagiază ziua de 1 decembrie , ca o pagină glorioasă în istoria lumii.

" **În această zi sfântă** [-----] **trebuie să dispară dintre noi orice neînțelegeri , orice patimă , să uităm cu toții mizeria zilelor trecătoare,**

să serbăm această zi la lumina curată a făcliei patriotismului creator,

ca să putem înțelege suprema jertfă a înaintașilor , care au procurat **marea fericire a generației noastre de astăzi**, de a se găsi cu toții **între hotarele în veci intangibile ale Românie întregite .** [-----]

Respectăm libertatea altora dintr-un sentiment de dreptate , răsărit în sufletul nostru din sugrumarea libertăților. **Spre mulțumirea noastră**, masele conștiente ale **poporului secuiesc, au înțeles aceasta** . Dovada, **prezența în această incintă a deputaților aleși în secuime"**

I.Popa / 1 dec.'34

Guvern Gh.Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiunea a III-a ordinară , **15 nov.'35-**

apr.'36

Guvern Tătăreanu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 -
apr.'37

46.) Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) , discurs la mesaj, 24 nov.'36

C.Argetoianu (P.Agrar) , declarație la mesaj, 24 nov.'36

Iul.Mumuianu (PNC) , intervenție

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

[LD : declarații scurte , senatoriale, a unor **partide mici** , privind **presiunile de răsturnare a guvernului** , prin **manifestații la București**, pentru **a impresiona pe Carol ! De recapitulat** : metoda , inaugurată de PNȚ în 1928 , perpetuată an de an ... folosită și de PNL în nov.1933 ... Încercată , de data asta, pe parcursul a 4 ani de către PNȚ ,și , din 1935 , de PNC ...

Și de pe margini, cu intervenții de culise, **Conu ' Argetoianu ...]**

În vreme ce , **pentru Miclescu** , faptul că se intra într-a patra sesiune a acelei legislaturi, era **simptomul unui progres real în viața politică de după război** , **pentru Argetoianu**, dimpotrivă , trebuia ca **guvernul să demisioneze imediat**, și de aceea nici **nu dorea să participe la dezbaterile Mesajului ... ;**

În vreme ce , **Miclescu dezavua opoziția pentru tentativele de răsturnare a guvernului**,

Iuliu Mumuianu (gogo-cuzist) se mândrea că PNC a adus în Capitală 150.000 de oameni , iar **Argetoianu** își oferea serviciile Coroanei, pentru formarea unui **guvern de "uniune națională "** , cu **" oameni noi " ...**

[-----]

-C.Argetoianu : **Gata să răspundă oricând la apelul Coroanei**, pentru **unirea tuturor** ,convins că **numai o asemenea unire ar mai putea îndrepta situația disperată** a economiei noastre naționale și anarhia morală în care ne zbatem, **Partidul Agrar nu poate concepe** , însă, **o asemenea unire în jurul unui regim silnic și falimentar** , care desbină în loc să unească. **Cu oameni noi** , și **cu un program sănătos și prealabil precizat** , **Partidul Agrar este gata** (**exclamări, ilaritate**)**să aducă contribuția sa neprecupețită , la opera de refacere ...**
Miclescu, Mumuianu , Argetoianu / 23 nov.'36

47.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO . 6 , sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 116 - 121)

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▫ Opoziția .

[LD :atenție ! opoziția definită ca **" opoziție a MSR "**

Cred că este prima oară când aud această formulă ...]

Ora este întârziată, parlamentarii oboseți după **5 ore de dezbateri...**

Reprezentanții opoziției s-au străduit , **"cel puțin în formă"** ,

să se apropie de acea noțiune clasică a opoziției Maiestății Sale Regelui. "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▫ Argetoianu [Uniunea Agrară]

Reprezentantul unei formațiuni în căutare de neofiti -

a acuzat guvernul că a adus țara în **faliment financiar** ; că a provocat **o criză morală** ;că ar trebui format un **guvern de "oameni noi"** , oferindu-se printre ei ...

" **Partidul ce-l reprezintă , urmează să apară** , probabil, prin aceste neconținute oferte ce face, **ca o antepriză politică pentru captarea credulilor sau naivilor (ilaritate)** Eu nu vreau să dau răspunsuri personale, în ce privește **capacitatea și autoritatea morală** a acestui **partid**, reprezentat prin **acest domn parlamentar**.

Mă voi mulțumi doar să **citez un singur pasaj** dintr-un **discurs** ținut ieri la Senat de către **fostul șef de guvern al acestui domn fost ministru** .

DI.N.Iorga a spus unele lucruri atât de **interesante** și atât de **adevărate** în discursul d-sale de la Senat ! **DI N.Iorga, fost președinte de Consiliu**, arată în mod **just și foarte exact** care este **capacitatea politică și autoritatea parlamentară a acestui domn**, constatate **după mai bine de un an de colaborare** . **Iată ce spune Iorga** , când e vorba de **politica financiară** :

< Pe de altă parte, **este o datorie de om onest** să amintesc că **la Ministerul de Finanțe , unde se credea** - am crezut și eu, dar nu mai este nevoie să spun de ce erau momentele cele mai grele din viața mea - **că nu se mai poate face altă îndreptare**, decât îndreptarea făcută de mine la ministerul Instrucțiunii , unde **s-au suprimat așa de multe** și unde **se credea că s-a atins limita** , în ceea ce privește bugetul general al Statului - **s-a făcut însă sub ministeriatul d-lui Slăvescu și sub conducerea actualului ministru Cancicov , o operă într-adevăr minunată** > (**Aplauze la majoritatea PNL**)

S-a dovedit că , **dacă cineva știe** să înlăture ceea ce nu ar fi trebuit să existe nici o dată acolo, **finanțele publice pot să fie restabilite.** " (**Aplauze la majoritatea PNL**)

Acest pasaj din **discursul fostului șef**, astăzi abandonat în căutarea altui șef, mă scutesc pe mine să mai fac vreun comentariu asupra **seriozității declarațiilor făcute aici** "

Gh.Vântu / 28 nov.'36

48.) **C.Argetoianu , O demonstrație de prisos , 31 dec.'36**

(Rev. **Parlamentul Românesc** , an VII, nr 220-220, 31 dec.'36 , p.6)

" **Ultimele ședințe ale Camerei**, din preajma vacanțelor de Crăciun, **au dovedit** odată mai mult, **dacă nu falimentul , cel puțin inutilitatea parlamentului în regimul parlamentar** .**Pare un paradox**, dar nu e decât **un trist adevăr**.

" De la **15 noiembrie** , de când s-a întrunit , **Parlamentul n-a făcut nimic**.

A bătut apa-n piuă și a încasat diurne.

În primăvara trecută, guvernul fusese autorizat să recurgă la **decrete -legi** în caz de urgență, și **numai în materie economică și financiară** .

Cu de la sine putere, **guvernul a lărgit acest domeniu** . [-----]

"**Ceea ce mă interesează aici și ceea ce trebuie să intereseze pe orice român, care pune mâna la pungă ca să întreție un parlament cu două Camere , sunt următoarele constatări :**

1. Guvernul a fost autorizat să emită decrete -legi , numai sub rezerva ratificării Corpurilor Legiuitoare ;

2. Guvernul avea tot materialul gata pentru această ratificare în ziua redeschiderii parlamentului, la 15 noiembrie ;

3. Deși guvernul dispunea de o majoritate compactă în ambele Adunări, n-a deus decretele spre ratificare , cum trebuia , în timp util, ca ele să fie , dacă nu discutate, măcar citite - și le-a adus în debaterile Camerei în ultima ședință , înainte de închiderea parlamentului , care s-a mărginit la un vot de înregistrare .

" **O asemenea procedură** din partea unui **partid** care nu pierde un prilej să-și arate < **atașamentul** > **față de instituțiile parlamentare și regimul parlamentar, câștigă o savoare particulară** .

O asemenea dezinvoltură din partea unei **grupări dictatoriale , fasciste sau hitleriste**, n-ar fi avut **nimic extraordinar** -

Dar din partea partidului care , de la pașopt și până azi , n-a trăit decât din specularea < eterneleor libertăți > și a parlamentarismului , încercarea îmbracă o deosebită importanță. " Să-și fi dat liberalii seama că parlamentul și parlamentarismul nu mai înseamnă nimic ?

Dar atunci lumea se va întreba :

pentru ce atâtea zeci de milioane aruncate pe fereastră ?

Pentru ca amicul Robu să rupă urechea amicului Ghiță ?

Acest lucru îl putea face și pe Corso, pe spezele lui.

"Deocamdată, **guvernul Tătărescu** a demonstrat **perfecta inutilitate a parlamentarismului** .

Pentru prima oară **salutăm cu mulțumire și recunoștință un act al guvernării Domniei Sale"**

C.Argetoianu / 31 dec.'36

49.) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră,16- 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, 29,30) **Doc.integral / fișier Naționalism IV**

Declarații Răspunsuri Polemici

[LD : **al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) , acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez ,** la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier**, despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol.**

Este doar o **limpezire de ape : naționaliști - democrați ;** este doar un **pretext** de răfuială politică : **opozitie - liberali ;**

este un **mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este un **prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .]

h.) **C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37**

[LD : trebuie să recunosc **perspicacitate și simț " diplomatic " la Argetoianu.**

Poate că aceste sugestii , date în momente descumpănitoare...

I-au propulsat pe Argetoianu în atenția lui Carol II , sau viceversa, prin el , glăsuia chiar " camarila" .

Cert este că **soluția avansată de el va fi adoptată de guvern,**

și ea **va diminua avalanșa de " scandaluri diplomatice" care se prăvălise , succesiv ,** prin actele sau atitudinile unor **diplomați acreditați la București :**

Ostrovski, Șeba , ambasadorii Italiei și Germaniei ...]

Argetoianu /

[Cusur parlamentar]

Mulțumește că i s-a dat cuvântul la **Sumar** , pe care nu are de gând să-l conteste .

Leagă intervenția sa de intervenția de ieri a lui Gh.Brătianu .

El nu luase cuvântul până atunci , deoarece **considera incidentul**

intrând în atribuțiile cancelariilor .

"Noi avem în **moravurile noastre parlamentare cusurul de a bagateliza ,** de multe ori , **chestiuni mari** , și de a **umfla** , alteleori , **pe cele mici** .

Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe.** Primul ministru , **interimar la Externe [Gh.Tătărescu] a răspuns.**

"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului Ei da, **dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România**

și fiecare a trebuit să-și spună punctul de vedere .

Atâta vreme cât **am avut un tovarăș de tăcere, am tăcut și eu** , pentru că eram doi ;

Dar ieri m-a abandonat și acest ultim tovarăș,

dl Gh.Brătianu , care și-a spus și el punctul de vedere **Am rămas astfel singur.**

Și cum **nu vreau să am aerul că mă codesc și că nu îndrăznesc să-mi spun părerea**

- ceea ce nu este cazul de loc - să-mi îngăduiți

să-mi **spun și eu cu câteva cuvinte** asupra acestei chestiuni ."

Nu are de gând **nici să atace guvernul, nici să pună gaz pe foc.**

Argetoianu /

[Greșala diplomaților]

"Două lucruri sunt certe în incidentul de sâmbătă :

primul , acela că domnii reprezentanți ai unor puteri străine au comis o greșeală , asistând la o manifestare politică internă românească ;

al doilea, tot așa de cert, este că **demnitatea noastră națională** - găsesc eu - **nu a fost întru nimic atinsă sau jignită.**

Eu cel puțin vă mărturisesc că **demnitatea mea** - și mă consider tot așa de bun român ca oricare dintre dvs - **nu a fost atinsă** .

[**varianta diplomatului german**]

... Din ce-i relatase un domn [**Gh.Brătianu care fusese la ceremonie ?**], **diplomații fuseseră invitați [de cine ?] la sosirea sicriilor în Gara de Nord,**

să participe la slujba de la biserica Sfântul Ilie din Capitală

și la **înhumarea de la Bucureștii Noi ;**

dându-și seama că acestea **reprezentau manifestări de ordin politic,**

ar fi refuzat să participe la ele , și ar fi dorit să meargă doar la biserică ,

pentru a aduce **un omagiu celor doi tineri căzuți într-o luptă**

pe care Statele lor o îmbrățișaseră oficial ;

omagiu cu atât mai justificat , spunea diplomatul german , cu cât **la trecerea prin**

Berlin , aceste sicrie au fost în special onorate de șeful Statului german .

Din această versiune, **reiese intenția de a nu se amesteca în treburile interne.**

S-ar putea , totuși, obiecta că **au o vină mare ,** pentru că este știut că

un diplomat nu poate primi invitații oficiale , decât transmise prin canalul

Ministerului de Externe sau prin Casa Regală .

" **Prin urmare , greșala d-lor este netă și nu poate fi tăgăduită . "**

Dar ... " Putem noi admite ca **din cauza erorii a doi agenți acreditați la noi ,**

să ne încurce pe noi în raporturile noastre cu țările străine ?

Cred că nu , și atunci problema se pune cu totul altfel. "

Argetoianu /

[**Răspunderea guvernului**]

S-a răspândit **zvonul** că prin angajamentul pe care l-a luat , **Gh.Tătărăscu**

sau obține satisfacție de la cancelariile statelor implicate ,

sau pleacă de la guvern .

" **Găsesc că este iarăși o eroare "** . Ar fi un amestec străin în afacerile noastre interne ,

dacă un guvern ar putea să cadă din cauza unui act greșit a unor agenți diplomatici

! ar fi o capitulare față de o intervenție străină !

El găsește că greșala guvernului constă în faptul că

" **s-a transportat un incident de pe un plan secundar , pe un plan principal "**

și este de **datoria d-lui Tătărăscu să readucă acest incident**

de pe planul acesta "principal", nu pe plan " secundar" , ci **pe " al treilea plan "**

Argetoianu /

[**Răspunderea ministerului de Externe**]

" D-lor deputați, **Parlamentul țării, Țara , opinia publică ,**

nu se pot interesa de soarta a doi agenți diplomatici .

Aceasta este o chestiune de ordin personal, care **va fi rezolvată** cum va fi mai bine

pentru interesele fiecărei țări , **de cancelariile respective .**

" Eu cred , însă, că **este interesul nostru , să nu se mai lege politica noastră externă**

de acest incident și să nu fim obligați să îndrumăm politica noastră externă ,

după cum un agent sau un alt agent diplomatic face sau nu o greșală . "

El crede că acest incident va fi astfel închis, și că țara va rămâne la relațiile la care

ajunsesse înainte de incident(**aplauze la P.Agrar**)

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

Guv.Tătărăscu .Vacanța parlamentară. Succesiunea .Alegeri .1937

50.) **Autor ? , Partidul Agrar [C.Argetoianu] , 31 oct.'37**

(Rev." **Parlamentul Românesc**" - (11-20) dedicat partidelor politice)

[LD : **Partidul Agrar** a avut congresul de relansare a programului , în **nov.'1936** . Nu am documentele aceluia congres . Între **titlatură și program** - deci intenție de guvernare -este un **partid conservator -agrarian** (fără a fi " țărănist") **anti-liberal,fără echivocuri** .

Cu mare trecere la Carol II - **camarilist prin excelență** - dacă nu aș ști ce a urmat în 1938,nu mi- aș bate capul prea mult cu acest "**partid personal** " al lui **C.Argetoianu**.

După ce a călătorit prin mai toate partidele - conservator, liberal, național-țărănesc, iorghist -**Argetoianu își înghebează propriul partid** , pe **structuri și oameni pe care s-a bazat în guvernarea 1931/ '32** (primari, prefecti , deputați, partizani).

Dacă în **sistemul democratic partidist nu prea a avut succes**, este categoric **unul din coautorii distrugerii acestuia și instaurării regimului autoritar carlist**. Chiar și în această document, este evidentă această preocupare , cerută prin **revizuirea regimului constituțional, parlamentar** existent - și nu numai.]
Partidul Agrar [C.Argetoianu]

" În **ieulie 1932**, un grup de **foști membri ai guvernului Iorga**, în frunte cu regretatul **prof.dr.I.Cantacuzino** și numeroși foști **parlamentari și prefecti** , sub același guvern, pune bazele "**Uniunii Agrare** " , alegând ca conducător pe d. **Constantin Argetoianu**.
Autor ?,/

▣ **Caracterul agrarian al P.A.**

" Această inițiativă apare ca **o continuare a activității legiuitoare și administrative** din timpul guvernării , caracterizată printr-o **accentuată tendință agrariană**.

În acest domeniu, **guvernul Iorga** are la activul său **cele mai importante realizări**. Este **primul guvern** care începe o acțiune serioasă și metodică de **valorificare a produselor agricole** .

" Inaugurează importante **degrevări fiscale în folosul agricultorilor** , care sunt : impozitele pe succesiuni, taxele comunale.

Duce o fermă **politică de eftenire a produselor industriale** de mare consum.

Lichidează echitabil **datoriile micilor agricultori din Basarabia**

provenite din aprovizionările cu cereale de sămânță și hrană .

Despoliticianizează Camerele Agricole și

alcătuește **primele legi de organizare a agricultorilor** .

Autor ?,/

▣ **Conversiunea = măsură economică revoluționară**

" Cea mai importantă realizare rămâne însă **legea lichidării datoriilor agricole** .

Într-o epocă dominată de **concepțiile ortodoxiei economice** și **teoria integrității creanței** socotită ca o noțiune intangibilă , d.C.Argetoianu intervine

cu **o lege socotită revoluționară** , care **descătușează** însă pe plugar de robia cametei și **împiedică** gravele convulsii economice și sociale

pe care le-ar fi cauzat **o executare în mase**.

" **Adversitatea cercurilor bancare** împotriva noii reforme și **neînțelegerea exactă** a situațiunii economice și sociale , **periclitau menținerea acestor noi directive**

care **deplasau centrul de gravitate** al vieții economice **către agricultură** .

Autor ?,/

▣ **Organizarea P.Agrar**

"**Acest partid** a fost înțeles , **în parte**, de unii din **agricultorii grupați în " Liga Agrară "** a d-lui **C.Garoflid** ,și **în totalitate** de **asociațiile debitorilor** grupați în "**Liga contra cametei** "

de sub conducerea **prof. Em.Antonescu** , care **au aderat la noua mișcare politică** .

" În **condițiuni vădit defavorabile** , având împotriva **coaliția intereselor bancare** rău

înțelese, **țintă a unor nedrepte atacuri** din partea deponenților abil exploatați de anumite oficine interesate , **Uniunea Agrară** a izbutit să-și înghebeze **organizațiunii în toate județele**.

" E interesant de relevant că **ideea agrară** a pătruns și **în județele cu populație**

minoritară și a izbutit să rupă faimoasa unitate a partidelor minoritare . În ultimele alegeri

, **Uniunea Agrară** a obținut **2 mandate în regiunea secuiască** : **Trei -Scaune și Ciuc**.

[-----]

" Într-o dispoziție statutară , **70% din membrii comitetelor de conducere**

trebuie să fie recrutați dintre agricultori .

Lipsa de solidaritate a agricultorilor și poate și **lipsa de educație politică a maselor , au împiedicat Partidul Agrar** să aibă **succesele electorale** la care îl îndreptătea programul **Partidul** are însă **un rol important** în viața noastră politică , prin personalitatea șefului său, **C.Argetoianu** , și **un rost bine fixat prin programul său și elementele care-l compun.**

Autor ?./

▫ **Revizuirea Constituției**

▫ **Modificarea regimului parlamentar**

▫ **Creșterea prerogativelor regale**

[LD : este evident că propunerea de **revizuire a Constituției**, **fie la sugestia lui Carol al II-lea**, prpmovată de Argetoianu, **fie la sugestia lui Argetoianu**, și însușită de Carol, cert este că **Constituția din '38 va urma ... acest program.**]

În domeniul constituțional : socotește că **anume dispozițiuni ale Constituției trebuie modificate** , pentru a nu mai stânjeni prin rigiditatea lor , măsurile impuse prin evoluția **raporturilor noastre economice naționale și internaționale.**

Această revizuire nu trebuie să se facă în forma solemnă și pe căile propuse de actuala Constituție, ci trebuie lăsat posibilității Parlamentelor ordinare dreptul de a modifica Constituția, cu aprobarea Capului Statului , și cu îngrădiri speciale de votare .

De asemenea, **din inițiativa Capului Statului ,**

Constituția poate fi modificată și pe cale de referendum.

" Considerând **monarhia ca primul factor activ în desfășurarea vieții noastre publice**,Partidul Agrar socotește necesară **sporirea prerogativelor regale .**

Regimul parlamentar trebuie modificat ,

urmând a fi compus dintr-o **Cameră redusă la un număr de**

1 reprezentant la 100.000 locuitori , cu reprezentarea minorităților ,

alegerile urmând să fie făcute pe o **listă pe întreaga țară .**

" **Senatul urmează să fie alcătuit din membri aleși pe viață de către Suveran,**

din **reprezentanții calificați ai breslelor , ai profesiunilor libere ,**

și ai diferitelor **grupuri cu interese economice.**

C.Argetoianu /

▫ **Programul PNA**

[**Administrația**]

În domeniul administrativ , PA socotește că **descentralizarea administrativă** trebuie aplicată **în mod treptat** , pentru a nu se sări de la **extrema centralizare** în vigoare până ieri, direct la **autonomie comunală sau periferică.**

Descentralizarea trebuie să meargă **de la centru la regiune** și numai **după aceea la județe**

și , mai ales, **la comune** cari, în situația de astăzi, mai ales cele rurale,

nu sunt în stare să suporte o adevărată autonomie.Până la desăvârșirea acestui program, **Partidul Agrar admite suprimarea alegerilor județene și comunale ,**

și, pentru **conducerea administrației comunale, reprezentarea consultativă a breslelor și alcătuirea unui corp de funcționari competenți**

cari urmează să lucreze **sub tutela organelor administrative superioare .**

[**Economia**]

În domeniul economic, **PA are o doctrină bine definită ,**

caracterizată prin **tendința de promovare pe toate căile a intereselor agricultorilor .**

Structura agrară a Statului nostru trebuie menținută și , în acest scop,

economia trebuie ferită de tendințele autarhiei economice cari au caracterizat politica

economică a multor state și a influențat și unele din directivele partidelor noastre [PNL]

S-a crezut și la noi că , din cauza lipsei de productivitate și rentabilitate a agriculturii, țara noastră trebuie să devie o țară cu economie completă și, în acest scop, tot sprijinul statului a fost acordat pentru crearea unei industrii naționale.

[Industria]

Fără a fi împotriva industrializării, PA socotește că activitatea industrială trebuie încadrată intereselor agricole, în așa fel încât să nu împiedice desfacerea produselor noastre agricole în străinătate și să asigure aprovizionarea agricultorilor, la prețuri în directă proporție cu valoarea produselor agricole.

În domeniul industrial, PA cere restrângerea sprijinului și protecției statului numai pentru industriile care pun în valoare materiile prime din țară , și în special industriile anexe agriculturii .

Incontestabil că se exceptează de la această normă , industria de armament , căreia interesele apărării naționale cer să i se dea tot sprijinul.

[Agricultura]

" Starea rea a agriculturii românești impune statului o politică hotărâtă de sprijin a intereselor agricultorilor , prin organizarea producției și reglementarea repartitiei proprietății [LD ?] , asigurarea de credite , degrevări fiscale și valorificarea producției . În acest scop, trebuie părăsite inițiativele izolate și de expedient care au caracterizat activitatea multor guverne în acest domeniu și inaugurată o politică agrară care să influențeze politica economică și financiară a statului și a schimburilor cu străinătatea.

[Moneda]

În problema monetară și valutară , PA preconizează o nouă monedă convertibilă care să dea puțință Băncii Naționale să fie regulatorul circulației noastre monetare , iar ca soluție provizorie , în regimul de azi de monedă fictivă, reducerea rolului Băncii Naționale la un rol în subordinea statului , care trebuie să exercite direct reglementarea și controlul devizelor.

PA a susținut cel dintâi necesitatea liberei negocieri a devizelor provenite din exportul produselor agricole , ca mijlocul cel mai eficace pentru valorificarea produselor agricole.

[Fiscalitatea]

În domeniul politicii fiscale , PA preconizează o accentuare a impozitelor indirecte, și o degrevare a impozitelor directe și înlocuirea impozitului agricol printr-o taxă la vânzarea cerealelor ,care ar evita sechestrarea avutului micilor agricultori, asigurând , în același timp, statului un surplus de încasări .

[Protejarea elementului românesc]

Partidul Agrar este, prin însuși rostul său, un partid naționalist . În repetate prilejuri , Const.Argetoianu a afirmat drepturile elementului românesc de a ține în mână toate firele de conducere pe toate terenurile activității naționale și necesitatea restabilirii echilibrului în favoarea elementului românesc. " Poporul românesc - spunea într-o conferință Argetoianu - a câștigat fără îndoială , într-atâtea veacuri de jertfe și de suferințe, dreptul unei situații dominante pe pământul pe care l-a cucerit și l-a apărât cu prețul atâtor sute de mii de vieți " .

[Minoritățile]

Problema raporturilor cu minoritățile etnice trebuie definitiv rezolvată și închisă pentru totdeauna. Minoritățile etnice au dreptul : la ocrotirea muncii, credinței, limbii și școlilor ei . Ele au , de asemenea, datoria să apere existența statului român , cu toate jertfele, alături de noi toți"

[Sănătatea]

Una din **preocupările constante ale PA** și a conducătorului său , este **problema sănătății publice** , și în special a **organizării asistenței sanitare la sate** . Combaterea **bolilor sociale**, organizarea **combaterii epidemiilor** și **combaterea mortalității infantile** , sunt considerate ca **imperative naționale** , pentru satisfacerea cărora **trebuie făcute toate sacrificiile** . Cu ocazia congreselor sale, **PA a înfățișat un metodic plan de organizare a marelui ofensiv sanitar** , ce trebuie începută cât mai curând. De altfel, la **congresul din nov.1936** , **pe primul plan** al problemelor de rezolvat de orice guvern , era **problema sănătății și a drumurilor** .

[Educație, școală , cultură ; problema tineretului]

În concepția PA , **statul poate să sacrifice, în organizarea lui , individul comunității** , și să urmărească , după cum cer vremurile, **integrarea efortului individual în efortul colectiv** .

În lumina acestui principiu, PA privește **organizarea și educația tineretului** .

Tineretul nu trebuie lăsat **în voia inițiativelor** de organizare

pornite din ideologii străine sau **scopuri politice** [vizat legionarii și cuziștii] ,

ci grupat într-o **organizație unică de educație fizică și sufletească** ,

sub controlul și sub conducerea statului . [LD : de tip **străjerie, premilitărie**]

Controlul statului trebuie de asemenea **să se exercite și asupra instrumentelor de educație socială și politică** a poporului [LD : **deci , cenzura**] care sunt :

presa, cinematograful , radiodifuziunea .

P.Agrar / 31 oct.'37

51.) Candidaturile Partidului Agrar .în alegerile din 20 dec.'37

(Dimineața , 24 nov.'37)

Județul	Candidatul	Profesia	Funcția
Dolj	C. Argetoianu		ex-ministru
Ifov , Făgăraș, Satu Mare, C.Radovici			ex-prefect
București	g-ral Ilie Constantinescu	g-ral	-
Caraș	Alex.Radian		ex-ministru
Soroca	Vladimir Cristi (ex iorghist)		ex-ministru
Brăila	Alex.Vechiu	prof.univ. dr	-
Constanța	I.Teodorescu -Valahu		ex-primar
Ialomița	N.Manolescu (ex-iorghist)		ex-deputat
Romanați	Brâncoveanu	ex- principe	ex-deputat
Vâlcea	P.Măinescu	avocat	ex-deputat
Olt	M.Comănescu		ex-prefect
Ciuc	dr.Max Câmpăneanu	avocat	ex-deputat
Mureș, Năsăud,	dr.Aurel Milea	avocat	ex-deputat
Târnava Mare	Dan Riottu	avocat	ex-prefect
Trei Scaune	Ioan Popa	avocat	-
Vlașca	Grigore Noica	avocat	ex-prefect
Botoșani	C.Stoianovici	avocat	ex-deputat
Muscel	N.Nicolaescu -Docsache		ex-prefect
Hotin	Dtru Giurgiuveanu	avocat	ex-prefect
Prahova	paul Bulfinski		ex-deputat
Timiș Torontal	Victor Vlad	prof.univ.	-
Brașov	dr.P.Munteanu	avocat	-
Teleorman	N.Nicoleanu	avocat	-
Ș.a.	ș.a	avocați, 2 ingineri, 2 prof.	

P.Agrar / candidații / 20 dec.'37

52.) Iuliu Maniu , Declarații de presă , București , 3 dec.'37

("Dimineața" , 4 dec.'37)

[LD ; reîntors din Ardeal, la București, Maniu realizează din plin **atacurile , confuziile și deruta iscate de Pactul de neagresiune. Nimeni , dar absolut nimeni nu-l cruță** : de la extrema stânga la extrema dreapta . Imperturbabil, Maniu își reafirmă convingerile **Iul.Maniu** / 3 dec.'37

▣ Pactul de neagresiune

"În ce privește **înțelegerea electorală** pe care am avut plăcerea s-o închei cu d-nii **George Brătianu, Corneliu Codreanu și C.Argetoianu**, cred că nu mai este necesar să accentuez că **ea nu tulbură întru nimic**, **nici ideologia noastră de partid, nici ideologia noastră politică**, pe care le-am menținut cu toții pe deantregul.

" Toate **declarațiile mele**, ale d-lui **Corneliu Codreanu**, ale d-lui **George Brătianu, ale d-lui Argetoianu**, dovedesc în mod perfect că **ne-am menținut cu toții libertatea de opinii și acțiune**, obligându-ne **exclusiv să apărăm în comun libertatea și curătenia alegerilor**.

" Prin aceasta, cred că **servim nu numai interesul nostru de partid, ci al tuturor partidelor și, în primul rând, al țării și al bunei sale reputații.** "

Iul.Maniu / 3 dec.'37

53.) Rezultatele alegerilor parlamentare , 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

LD : În 1937, la **18 ani** de la desăvârșirea **unității de stat și vot universal**, la **14 ani** de **reglementare constituțională**, la **11 ani** de **experiment electoral** legiferat , era încă **în plin proces de clarificare și organizare** .

Sistemul de partide reeșit din aceste reglementări , încă **nu-și terminase gestația**. Între 1919 -1928 , **clasa politică românească** , **aceeași** de până la războiul întregirii , creează instituțiile (Constituție, Lege electorală , lege administrativă ,ș.a) și declanșează procesul de organizare politică .

În următorul deceniu , generația "unirii" , primește **infuzia noii generații** .

În toate mecanismele regimului (partide, parlament , administrație)

fără a-i preda încă ștafeta . Urma perioada firească a "conviețuirii " dintre generații .

Alegerile din 1937 ilustrează această tulburare firească , care , în vremuri normale, ar fi dus la **maturizarea regimului democratic în România**.

Doi vectori esențiali au complicat acest proces de maturizare :

circumstanțele galopante internaționale care au produs și dezechilibrul societății românești , și **tentațiile autoritariste ale regelui Carol** , a cărui domnie coincide cu ele. Celelate **fenomene adiacente** , au și ele doza lor de contribuție (negativă sau pozitivă) dar decurg din vectorii semnați.

De aceea , comentariile de genul : Tătăărăscu a făcut... Maniu a zis ... Codreanu a dorit ...Iorga a sfătuit ... Vaida a încercat... Brătienii au sperat ... Lunian a cobit ...

Argetoianu a urzit ... chiar când sunt adevărate ,

trebuie raportate la cele **două fenomene majore**:

Carol și influența internațională . Fiecare cu importanța și consecințele ei .

Alegerile din '37 nu au fost un " accident" în evoluția democratică a României ,

Ceea ce a urmat acestor alegeri ... a fost " accidentul " .

Toată bulversarea electorală cu aspect de **preludiu la război civil**

a purtat **amprenta momentului** și a primit cea mai **nefericită soluție** .

Aceasta nu înseamnă nici " scutire" de responsabilități , nici ignorarea erorilor, nici menajarea vinovaților , nici tragerea de învățăminte.

Din păcate , această categorie de judecăți, nu poate fi decât o subiectivitate de istoric , însumând subiectivitățile actorilor ... Eu încerc ...]

[**LD :** Având în vedere **rezultatul " surpriză" al alegerilor** , cifrele care au fost publicate diferă de la o gazetă la alta , dela o zi la alta.

Aleg și eu câteva **statistici** din "**Dimineața** " și rev."**Parlamentul Românesc** " , pentru a putea **să măsoar** , fie și aproximativ , **barometru politic al curentelor**,

pe plan general sau local. Din păcate, la **nomilizarea deputaților și senatorilor aleși** , nu li se arată **apartenența politică** , și va trebui s-o indic eu ... ceea ce este dificil

Voi formula și câteva **ipoteze sub semnul lui " dacă "** , cu **caracter speculativ** .

Realitatea istorică va fi : **guvern de tranziție Goga** urmat de **instaurarea dictaturii reg.**

La aceasta din urmă , "**seniorul " de la Breasta a avut rolul său....**

"**Dimineața**" / 24 dec.'37

▣ Totalizări pe țară

Votați2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Guvernul +cartel	971.000	37,5 %	1	142-145
PNȚ Iul.Maniu	530.000	19,40%	2	77
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
Totul pentru Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62
PRȚ Gr.Iunian	58.793	2,21%	7	8
P.Agr.-Argetoianu	42.979	1,61 %	8	da ?
P.Maghiar	117.892	4,43%	5	
P.Evreesc	34.849	1,31%	9	
PSD +PSU	22.740	0,85%	10	3-4 ?
P.Poporului -Averescu	21.775	0,81 %	11	da ?

"Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ **Alegeri Cameră .Totalizări pe țară**

Rezultat definitiv, comunicat de Comisia Centrală .

Alegători înscriși 4.649.163

Votați 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35,92%	I	152
PNȚ	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRȚ	69.208	2,25	VII	9
P.Agr.	52.101	1,70%	VIII	
Part.Evreesc	43.681	1,42	IX	
Partidul German	43.612	1,42%	X	
PSD	28.840.	0,94%	XI	
PP-Averescu	25.567	0,83%	XII	
P.Frontul Muncii	6.986	0,23%	XIII	
53 alte grupări	11.145	0,36%	XIV	
Voturi anulate	45.565	1,48%		

Partidele care n-au întrunit minim 2% pe țară, au fost excluse de la repartitia mandatelor

////////////////////////////////////

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ **Alegerile pentru Senat**

/ Cât despre performanțele unor partide "fiefuri personale" , care nu justifică audiența de care beneficiau , nu există decât o explicație : cultivarea lor de către Rege (**Argetoianu-** la Dolj) sau o popularitate locală (**Stere** la Soroca **și Iunian** la Gorj)

Județul	PNL1	PNL2	PNȚ	T.ptr.T	PNC	P.Agrar
Dâmbov.	12.671		6.298		531	787
Dolj	16.448	3.339	8.229	9.105	1.603	?
Făgăraș	31.013		2.507	1.853	162	729
Romanați	9.769		5.610	2.781	1.378	?
Tecuci	4.492		1.357	2.416	410	570

////////////////////////////////////

"Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ **Senatori de drept ***

* **Nevalidați : C.Argetoianu, ACCuza-....**

////////////////////////////////////

Alegeri '37

54)